

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 12 mars 2012*§ 2 Interpellation konsumentvägledning (nr 2011:29)*

Anförande nr 1

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Den här interpellationen kom sig av att jag fick en dragning av Sveriges Konsumenter om hur det här med konsumentvägledning ser ut i landets olika kommuner och fick lära mig att Stockholms kommun är en av de kommuner som har satt av minst resurser för konsumentvägledning och att det ser väldigt olika ut i våra stadsdelsnämnder. I korthet kan man säga att det är väldigt olika beroende på var man bor i Stockholm vilken konsumentvägledning man kan få.

Jag tycker att det är värt en diskussion i sig att stockholmarna behandlas olika beroende på var de bor i staden, särskilt som konsument eftersom man är konsument över hela staden, och servicen är så olika. Men det handlar också om att sedan kommunen har tagit på sig ansvaret för att sköta konsumentvägledningen är det viktigt att vi ger den en tillräcklig prioritet i vårt kommunala värv. När vi helt enkelt serverar medborgarna med olika typer av tjänster är konsumentvägledningen en mycket viktig del i det arbetet. Det ansvaret ligger på stadsdelsnämnderna.

Som vi kan se av Sten Nordins svar på min interpellation redogör finansborgarrådet för hur olika det ser ut just mellan olika stadsdelsnämnder, vilket är en del av min kritik. Jag tycker att man skulle kunna skaffa sig ett enhetligt system som garanterade stockholmaren service över hela staden som var god och jämlik.

Det andra är: Vad gör staden för att garantera alla medborgare en lika god konsumentvägledning, och varför är tiden för konsumentvägledning kortare i Stockholm än genomsnitt?

Finansborgarrådet svarar här att Konsumentverkets rapport mycket riktigt visar att snitttiden för konsumentvägledning per invånare i Stockholms kommun är 0,9 minuter, jämfört med 1,9 minuter per invånare i hela riket. I svaret står det i klartext: I Stockholm arbetar vi med att effektivisera verksamheten. Det låter ungefär som att det skulle vara bra att vi har en kortare snitttid än vad man har i resten av landet. Men så är inte fallet, utan det är så att i de här sammanhangen mäter man precis det omvända, nämligen att när en medborgare behöver hjälp med att reda ut en diskussion i en konsumentvägledningssituation är det antalet minuter som avgör hur hög kvalitet det är. Det handlar inte om rafsas undan med kortast möjliga tid, utan det handlar om att ge konsumentvägledning och ha råd och tid att göra det.

När studierna visar att Stockholm är en av de kommuner som ger minst tid för konsumentvägledning är det alltså ett kvalitetsmärke som visar att vår kvalitet är sämre än i andra kommuner.

Det verkar som att finansborgarrådet fullständigt missförstår och framhäver det som något positivt att vi har en kortare tid för konsumentvägledning per invånare än vad man har i övriga landet. Så är det alltså inte. Vi borde som kommunalt servicemål sätta upp att vi ska ha mycket mer konsumentvägledning per invånare än vad vi har i dag, helst naturligtvis att vi har ambitionen att bli bäst i landet på konsumentvägledning. Men det har vi alltså inte.

Jag konstaterar att mina frågor har varit helt relevanta. Finansborgarrådet svarar på dem och bekräftar hela min bild, nämligen att vi har i dag en olika behandling mellan medborgare när det gäller konsumentvägledningsfrågor. Vi har inte fått något svar på vilken ambition finansborgarrådet har när det gäller att garantera alla medborgare lika god tillgång till konsumentvägledning. Det hoppas jag kunna få svar på under debatten.

Det kan finnas olika lösningar på detta. Man skulle kunna tänka sig att vi har en central upphandling, och man skulle kunna tänka sig att vi har vissa kvalitetskriterier i stadsdelsnämnderna och så vidare. Men jag lämnar med varm hand över till finansborgarrådet att redogöra för vilka ambitioner man har, muntligen, eftersom det inte finns i svaret.

Till sist mitt tredje konstaterande som föranledde interpellationen, nämligen att vi har mindre tid än andra för konsumentvägledning: Vad har finansborgarrådet för ambitioner för att öka tiden för konsumentvägledning? Det var det frågan gällde.

Anförande nr 3

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Tack, Tomas Rudin, för frågan och för tålmodet; vi har fått bordlägga interpellationen ett par gånger. Men nu blir det av att behandla denna.

Nej, jag kan inte se att det finns något egenvärde i att öka antalet minuter per invånare när det gäller konsumentvägledning. Vad vi måste se till i den del som är viktig, och det handlar om budget- och skuldrådgivning, är att vi inte har köer. Och då har vi en stadsdel som var föregångare, Rinkeby-Kista, som började med en öppen mottagning. Det ledde helt enkelt till snabbare handläggningstider, att man snabbare fick komma dit och få hjälp. I den budget som gäller för 2012 har vi sagt att det här ska alla stadsdelar jobba med, och de har uppdraget att under första halvan av 2012 ha en öppen mottagning varje vecka för budget- och skuldrådgivning. Efter sommaren får vi se till att detta verkligen har skett på alla stadsdelar, och det blir anledning att utvärdera hur det har gått.

Det kan hända att Tomas Rudin och jag har lite skilda syn på vad som egentligen är det kommunala kärnuppdraget när det gäller konsumentvägledning. För mig är det klart att för oss som konsumenter finns det väldigt mycket att vända oss till, inte minst genom utvecklingen av nät och hemsidor, olika statliga organ och andra som

ägnar sig åt jämförelser. Man kan snabbt få fram jämförelser på ett helt annat sätt i dag än för bara några år sedan.

Jag tycker att utbudet av konsumentvägledning har ökat, och det gör att kommunal konsumentvägledning måste fokusera på det som är det allra mest akuta, och det handlar om budget- och skuldrådgivning. Det är där som vi verkligen har en funktion.

När det gäller konsumenter och konsumentskydd i dag tycker jag att det framför allt handlar om ett uppdrag att lagstiftningen hänger med, till exempel det som varit i debatten om olika snabba sms-lån och så vidare. Där har det statliga regelverket skärpts. Bara häromdagen var det fem kreditinstitut som blev varnade, för första gången, för sin marknadsföring och sitt sätt när det gäller att inte se till att ha ordentlig uppföljning av dem som får lån.

Jag känner mig helt trygg med att Stockholm har en bra konsumentvägledning, att vi kommer att göra den ännu bättre i den del som jag ser som kommunens ansvar. Ja, det kan se olika ut i olika stadsdelar. Vi har 14 stadsdelsnämnder, det har inte minst Socialdemokraterna varit pådrivande för. De har en viss frihetsgrad att organisera detta, men vi har i årets budget ändå angivit detta med öppen mottagning.

Anförande nr 4

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Jag tycker att det är bra att man tar upp den här debatten därför att konsumentfrågorna är väldigt stora frågor inom Europeiska unionen. Det är inte alltför många år sedan som EU-kommissionen tog svenska regeringen i örat och sade att ni måste skärpa er; åtminstone i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö måste ni satsa på konsumentvägledning och konsumentrådgivning på ett helt annat sätt än vad ni gör i dag.

Låt oss med nationella jämförelser, och då ser vi att Stockholm satsar mindre på konsumentvägledning än övriga delar av landet. Den som någon gång har ringt konsumentvägledare i Stockholm nuförtiden känner verkligen hårt de här 54 sekunderna som man har på sig att prata med konsumentvägledaren. Man ska inte föra upp blodförtrycket alltför högt för våra konsumentvägledare, men nog känns det att det skulle behövas lite mer tid.

Ja, det finns andra organ som man kan prata med, som Etiska rådet och telekområdgivarna, som i och för sig hänvisar en tillbaka till Etiska rådet. Då inser man att man måste prata med konsumentvägledaren i alla fall.

Det finns utredningar som visar att det bara är 20 procent av befolkningen som kan tänka långsiktigt framåt i tiden, och när det gäller konsumentrådgivning handlar det om att tänka långsiktigt, att tänka förebyggande. Det är konsumentvägledarnas absolut viktigaste insats. Varje krona satsad i konsumentvägledning är en vinst för kommunen. Det finns undersökningar som visar på det. Därför är det en väldigt snål och njugg tilldelning som finns i dag när det gäller konsumentvägledning i Stockholm, och det är verkligen inte bra för Stockholms stads medborgare. Vi borde egentligen ha en bra konsumentvägledning, bra tillgång, rikligt med resurser. Vi är Sveriges största kommun, vi är Sveriges största marknad.

Det är väldigt många konsumenter som behöver råd och vägledning, och det innan man hamnar hos skuld- och budgetrådgivare, för då är man väldigt illa ute. Det handlar om att se till att man inte hamnar där. Det är därför jag menar att det är otroligt viktigt med det förebyggande arbete som konsumentvägledare kan göra. Men det behövs mer tid än 54 sekunder per invånare i Stockholms stad.

Jag hoppas att vi skulle kunna ta initiativ till att se till att Stockholm blir lite mer internationellt. Vi är inte lika medvetna som andra städer i Europeiska unionen där man inser från höger till vänster bland de politiska partierna att medborgarna behöver ett starkt konsumentstöd om de ska kunna ta riktiga beslut som konsumenter.

Kunskap, kunskap, kunskap – det är det som konsumentvägledning handlar om. Det handlar också om att göra det mer känt att vi har en konsumentvägledning i Stockholm, för det är tyvärr alldeles för okänt bland medborgarna i Stockholm.

Anförande nr 5

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Jag känner mig lite förvirrad, Sten, jag känner mig lite otrygg. Var pratar vi om här? Pratar vi om konsumentvägledning, eller pratar vi om skuldrådgivning? Jag för min del kommer att prata om konsumentvägledning; skuldrådgivning kan vi prata om någon annan gång, för jag har lämnat in en motion just i dag om det.

Ditt svar är lite plottrigt. Ska man ringa konsumentvägledningen i Stockholm måste man ha möjlighet att göra det på jobbet, det förstår man. Det har jag, jag kan lätt ringa. Jobbar man på Pressbyrån blir det lite svårare, för det är väldigt snålt om tid. det finns inga kvällstider vad jag ser, utan det är förmiddag eller eftermiddag, alltså en väldigt snål tilldelning.

Vi vet i dag att konsumenten har det svårare, för det finns betydligt fler fallor att falla i när man ska köpa dammsugare eller när man blir uppringd av diverse försäljare via telefonen, som vi ju alla blir. Det är lätt att gå på en mina. Var ringer man då? Det borde finnas lite mer att erbjuda i Stockholms stad, tycker jag, verkligen.

I ditt svar hänvisar du till internet, tidningar och föreningar. Internet har säkert de flesta om man inte går på försörjningsstöd och inte har det. Tidningar – de flesta med lite sämre ekonomi har inte en morgontidning, men man får kanske skaffa sig en Metro. Föreningar undrar jag lite över, vilka föreningar tänker du på, Sten? Kan inte du berätta? Jag är jättenyfiken på vilka föreningar det är man kan kontakta. Är det konsumentföreningar som du skriver om eller andra? Hur vet jag om det om jag kom till Sverige för ett år sedan? Var kan jag läsa om det, vilken sajt ger mig den fantastiska upplysningen?

Anförande nr 6

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var viktigt att få höra den här diskussionen; jag tror att den är klagörande på en del punkter för många som är inblandade i diskussionen. Konsumentvägledningen som kommunen har tagit på sig som uppdrag är ju någonting som krävs av oss också i lagstiftningen,

konsumentköplagen. Det är någonting som man inom EU sätter väldigt mycket resurser på för att hitta motvikt till den marknad och varuproduktion som sker över hela västvärlden och där vi som konsumenter riskerar att hela tiden hamna i eftersvallet av olika typer av informationsproblem, civilrättsliga problem som inträffar när man tecknar avtal eller aggressiv marknadsföring som resulterar i oönskade effekter. För att möta den väldigt snabba produktionsinriktade försäljningsmarknaden har konsumentvägledningsuppdraget kommit till.

Det har inte att göra med skuldrådgivning, som Sten Nordin tog upp här. Skuldrådgivning är någonting som vi inom socialtjänsten tillämpar när medborgare hamnat i ett läge där de helt enkelt inte klarar vare sig sina konsumentåtaganden eller andra ekonomiska åtaganden. Konsumentvägledningen är en tjänst som vi tillhandahåller till hela medborgarskapet. Alla medborgare ska ha möjlighet att använda konsumentvägledning till stöd i sin tillvaro som medborgare. Det kan handla om diskussioner om barn och mobiltelefoni, det kan handla om sms-lån, som man var inne på här, och köp mot avbetalning och den snårskog av olika typer av paragrafer som finns i anslutning till det. Det kan också handla om etiska eller oetiska situationer som uppstår på en varumarknad där man ställs inför olika situationer. Det kan vidare handla om så enkla ting som att kunna veta hur man ska göra prisjämförelser eller avtalsjämförelser. Där ska konsumentvägledningen vara en service till medborgarna. Att vi krånglar till det så till den milda grad som finansborgarrådet skriver i sitt svar, att vi har olika öppettider i varje stadsdelsnämnd och olika rutiner för hur vi ska tillhandahålla detta, är rent av opraktiskt.

Det vore bättre om vi hade *en* konsumentvägledning. Jag ser framför mig *ett* telefonnummer, *en* mejladress, med proffsiga mottagare. Vi ska bjuda ut det till medborgare, be dem att höra av sig, vända sig till oss. Vi ska kunna ge den bästa konsumentvägledningen. Jag tycker att Stockholms kommun ska ta på sig ett sådant uppdrag snarare än a säga: Vi suddar ut, lägger åt sidan och tänker på skuldrådgivning i stället för konsumentvägledning.

Nej, Sten, du måste läsa på och ta detta på mycket större allvar.

Anförande nr 7

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag kan lugna oppositionen med att jag är väl förtrogen med vad som är skillnaden mellan skuldrådgivning och konsumentvägledning, men jag vill understryka vad jag tycker är kommunens allra viktigaste och prioriterade uppdrag, eftersom dessa ligger nära varandra och är besläktade. Den linjen har jag alltid hållit i de här frågorna.

Det är första gången jag hör Christopher Ödmann lovorda att EU-kommissionen ingriper och tar länder och städer i örat. Jag vägrar att tro på bilden att Sverige generellt sett skulle ha en dålig ställning för konsumenter och konsumentvägledning. Jag tror inte att det är en riktig beskrivning, varken när det gäller vad vi som lokal organisation gör eller vad det finns för möjligheter i övrigt. Det tror jag inte är en korrekt beskrivning.

Det finns självklart många förbättringar man kan göra. Det som Tomas Rudin var inne på, ett telefonnummer, är en ganska naturlig utveckling. Det kan jag tänka mig.

Vi arbetar med det på andra områden. Jag har ordentligt redogjort på min lista för var de olika stadsdelarna gör. Det är inget nytt, mina vänner, att det ser olika ut mellan stadsdelarna. Så har det varit länge. Det är bara några som använder mejl som ett sätt att besvara konsumentfrågor. Det tycker jag att Stockholms stad som front-runner när det gäller e-tjänster på olika sätt borde bygga upp för konsumentvägledning.

Jag vet inte om Tomas Rudin efterlyser en centraliserad konsumentvägledning. Det är inte förbjudet att göra det. Jag kan vara öppen för en sådan diskussion, även om jag inte tror att vi ska gå tillbaka det vi hade tidigare. Jag har suttit i konsumentnämnden i Stockholms stad en gång i tiden, och jag är inte hundra säker på att det var bättre då. Däremot när det gäller själva arbetet är det fullt möjligt, jag stänger inte några dörrar för en diskussion om att vi ska organisera det på ett annat sätt. Samtidigt ligger det här på stadsdelarna, och det finns en tanke i det: Man ska kunna ha det i sin stadsdel, och det ska vara lättillgängligt om man vill besöka personligen och så vidare. Därför är det samordnat med stadsdelsorganisationen. Vi kan inte ha en konsumentorganisation som är central och sedan ha kontor runt om i alla stadsdelar. Det tror jag inte heller ni föreslår. Detta måste i så fall samordnas. Men det är klart att man kan göra det på ett annat sätt, ha en central upphandlad funktion till exempel.

Anförande nr 8

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Vi kan ta den här debatten på olika sätt. Det är uppenbart att vi pratar om olika saker. Jag får en bild framför mig av en patron på ett bruk som säger att konsumerar du hos mig kommer du i skuld. När du säger att skuldrådgivning är nära besläktad med konsumentvägledning blir det fullständigt hål i huvudet på mig. Det är verkligen inte alls samma sak, utan det är två helt vitt skilda saker. Konsumentvägledningen handlar i första hand om att göra konsumenten stark på en marknad som man annars riskerar att bli svag på. Det finns en massa lagstiftningar som många konsumenter inte känner till, som konsumentköplagen, civilrättsliga lagar och sådant som kan underlätta. Hur många konsumenter känner till att man har sex månaders reklamationsrätt? Hur många vet att man har upp till två år att reklamera varor som har produktionsfel, alltså en garantirätt? Den här typen av information och mycket annat är sådant som vi behöver upplysa om och där kommunen har tagit på sig detta åtagande. Det har ingenting med skulder att göra. Det är viktigt att vi har möjlighet att tala med konsumenter om kvaliteten på olika produkter och olika försäljare av saker och ting.

Det finns olika typer av stöd som du själv nämner, internet och annat, men som inte alls har att göra med den situation som man kan hamna i som konsument och där man plötsligt till exempel ställs inför att handla på internet. Det är ett jättestort utbud över till exempel barn. Med en enkel knapptryckning i telefon hamnar barnen i en köpsituation som gör att de tecknar sig för någonting som föräldrarna sedan debiteras för. Det kan man reda ut med lite vägledning och rådgivning. Med olika typer av stöd i lagen och annat kan man få hjälp att klara sig ur sådana situationer. Det blir vanligare och vanligare att medborgare hamnar i det läget.

Att vi har en bra konsumentvägledning är en service till medborgarna, som vi ska stolta över och göra den mycket bättre än vad den är i dag. Det är andemeningen i

min interpellation, och jag är glad att du tar till dig av den här frågan och ser möjligheter att göra konsumentvägledningen bättre. Jag ser det framför mig som någonting lustfyllt. Det är inte en tillfällighet att tv-kanalerna fylls med konsumentprogram. Det här är någonting som konsumenterna tycker är roligt, att bli starkare på en marknad, att bli kunnigare och bättre på att vara kritiska konsumenter. Att vi som kommun skulle ställa upp med en fullödig konsumentvägledning och, som det enda måttstock som finns i dag, erbjuda medborgarna längre tid är ett kvalitetsmått.

Det står i svaret att vi är stolta över att vi erbjuder medborgarna mindre tid för konsumentvägledning. Det är helt uppåt väggarna. Vi måste bli den kommun som har den bästa konsumentvägledningen och som gör det här på ett mest trovärdigt sätt som gör våra konsumenter starka på en härligt fungerande Stockholmsmarknad.

Anförande nr 9

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Sten Nordin säger att han inte tror att vi i Sverige är så dåliga, vi är bland de bästa. Det är precis vad jag trodde också en gång i tiden. Jag trodde att Sverige var bäst på konsumentvägledning. I och för sig gjorde vi en gång i tiden väldigt stora satsningar på konsumentvägledare i Stockholms stad. Men så ser det inte ut, det var rätt länge sedan det såg ut så över huvud taget.

När vi tittar ut över landets gränser kan vi konstatera att vi i Sverige har ett Konsumentverk och konsumentvägledare. Det är ungefär det som själva organisationen är. Man försöker på Konsumentverket göra lite tematiska uppföljningar, man går igenom branschvis. Man går ibland på till exempel torghandel. I Frankrike är det så att ingen torghandel får starta om inte konsumentinspektören har varit där och kollat att det inte finns några farliga varor. De har rätt att dela ut böter om man kommer med farliga produkter och försöker sälja dem på torget. Man kan dela ut varningar, men om någon fortsätter och framhärdar med farliga produkter ses man i en rättegång om en månad. Det finns helt andra tänder när det gäller konsumentfrågor i exempelvis Frankrike.

Enligt EU-kommissionen tycker man att det är ett bra och finmaskigt nät man har i Frankrike. Man har en organisation på nationell nivå, på regional nivå, på kommunal nivå och två högskolor som utexaminerar konsumentinspektörer i Frankrike varje år. Lite grann handlar det om att man från befolkningen ställer krav. Men det är inte bara det. Det finns en rätt stor kaxighet bland fransmän, man vet att man har rätten att ifrågasätta produkter, att få sina rättigheter tillgodosedda, att man har rätt att få ersättning och så vidare. Satsar man på en bra kommunal, regional eller statlig konsumentvägledning ger det en styrka till invånarna.

I Sverige säger vi att var och en ska fixa det här själv. Alla ska vara jätteduktiga på marknad, alla ska fixa allt detta på egen hand. Det gör att många konsumenter i Sverige inte vågar kräva sin rätt. Det betyder att många företag som är lite halvbra fortfarande får finnas kvar på marknaden. Många företag som har en seriös affärspolicy på svensk marknad är irriterade över att de får konkurrera med företag som inte är lika bra på marknaden. Skulle vi ha en stark konsumentvägledning som ligger på ordentligt och ger lite styrka åt svenska konsumenter att ifrågasätta och kräva sin rätt

skulle vi få ett bättre näringsliv i förlängningen. Det tycker vi från Miljöpartiet är viktigt.

En bra konsumentvägledning är alltså bra för medborgarna och bra också för att utveckla svenskt näringsliv.

Anförande nr 10

Borgarrådet N o r d i n (M): Nu låter det som att vi inte har någon konsumentvägledning alls i Stockholm. Det är väl inte riktigt så. Diskussionen var om vi borde sträva efter att komma upp till 1,9 minuter per invånare.

Jag tycker att vi ska sträva efter att ha en effektiv konsumentvägledning, men jag tycker också att vi ska sträva efter att även här använda merparten av våra resurser till dem som behöver dem allra bäst. Det är inte så att konsumenter i allmänhet är utlämnade till en djungel av vargar och lejon som äter upp dem, utan de har möjligheter att med bra underlag själva ta fram jämförelser och vad som gäller. Möjligheterna är i dag större än någonsin, det vill jag bestämt hävda. Men vi har invånare som behöver mer hjälp och stöd med detta, och där finns Stockholms stad. Gå in på vår hemsida och läs vad som redovisas om konsumentvägledning!

Ursprunget till den interpellation som jag har besvarat var att det ser väldigt olika ut i stadsdelarna. Det kan vi fundera på. Jag beskrev att vi på ett område som är besläktat med konsumentvägledning, nämligen budget- och skuldrådgivning, har gett direktiv till stadsdelarna hur man ska jobba för att se till att vi inte har köer på det området, med föredöme från en stadsdel. Jag kan mycket väl tänka mig att gå vidare med detta när det gäller konsumentvägledning i sig, till exempel att ha ett telefonnummer in, att alla måste arbeta med möjligheter till mejl, eller vad det nu kan vara. Jag ska inte på något sätt försöka detaljreglera detta.

Det blommar ut väldigt mycket ut hur mycket konsumentvägledning vi ska ta på oss. Där vill jag bestämt säga att det finns en gräns för vad vi kan ta på oss därför att det finns en rad andra aktörer, inte minst staten, och regelverket som har en väldigt viktig funktion här. Det finns andra som verkligen tar sitt ansvar. Det är inte så att kommunen står ensam.

Vi har att se till att använda våra resurser till rätt saker och på bästa sätt, och det kommer jag att fortsätta att stå för. Det finns inget egenvärde i att Stockholm i nästa mätning har kommit upp till 2 minuter konsumentvägledning per medborgare, utan det finns ett egenvärde i att de som har sökt sig till vår konsumentvägledning har hittat det lätt – all vår service ska vara lätt att hitta – och tycker att de har fått relevant hjälp. Det återstår att bevisa att stockholmarna skulle vara missnöjda med vår konsumentvägledning. Självklart finns det möjligheter till både bättre service och bättre effektivitet. Det kommer vi att jobba vidare med.

Anförande nr 11

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Det har varit en väldigt bra debatt. Det känns som att Sten Nordin har lyssnat på oss andra när det gäller konsumentfrågorna

och att vi ska få en bättre konsumentvägledning. Det tycker jag är alldeles utmärkt bra.

Det är riktigt att det förekommer diskussioner på nationell nivå. Det ska finnas någon utredning som konsumentminister Birgitta Ohlsson ser fram emot att ta del av fram mot sommaren. Förhoppningen är att man kommer att kunna gå vidare där också, så att det blir ett steg framåt.

I övrigt tror jag att det är viktigt att se till att Stockholm går i bräschen för konsumentfrågorna med anledning av att vi är Sveriges största marknad. Jag kan tycka att det är viktigt för oss i Stockholm att visa att vi ger våra medborgare bästa möjliga service på området för att de ska kunna vara en stark konsument i Stockholm av alla möjliga olika tjänster. Det är en rätt tuff djungel i dag på marknaden när det gäller telekommunikationer och massa olika val som konsumenter ska göra, som energi, telefoner, hantverkare. Det är väldigt mycket som ligger på konsumenten att ta del av och göra det på bästa möjliga sätt.

Jag tror att det finns all anledning för oss som politiker i Stockholms stad att på bästa möjliga sätt skapa den kunskap och den information som gör att våra medborgare kan göra bra val. Det tror jag är en viktig utveckling för Stockholm i framtiden. Tack för debatten!

§ 3 Interpellation om mer än halvering av antalet personliga ombud som nästa sparbetning (nr 2011:35)

Anförande nr 12

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 13

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Den här interpellationen har legat ganska länge. Det dammar lite av den, som av många av våra interpellationer och motioner som får vila i nästan ett år, och det är inte Annas fel.

Stockholm har som sagt ett överskott på 2 miljarder från förra året. Man har ändå skurit ned resurser för personer med psykisk funktionsnedsättning. Den här interpellationen handlar om personliga ombud, för vi tycker att där är det ganska illa. Vid årsskiftet 2008/09 hade vi 11 personliga ombud i staden. Så gjorde man en upphandling, och Stadsmissionen fick uppdraget, och det blev 18 personliga ombud, alltså en viss ökning. Men nu har man gått tillbaka till egenregi. Det kanske är bra på sitt sätt, och nu är man nere på 11 igen. Det måste väl ändå ses som en nedskärning, tycker jag.

Borgarrådet säger i sitt svar: För att finansiera upphandlingen av de 18 ombuden togs resurser från stadsdelarnas budgetar för socialpsykiatri eftersom det i huvudsak är denna grupp som använder personliga ombud. Ja, men som sagt en nedskärning är det. Hela det här området över hela staden, vid dagverksamheter och så vidare, har fått vissa nedskärningar som slår ganska hårt. Tar man bort 7 personliga ombud är det absolut en nedskärning i en stad med 2 miljarder i överskott, och det tycker vi är väldigt illa.

Möjligheten till personligt ombud infördes 1995 då man drog i gång med den stora psykiatrireformen, som kanske inte var så lyckad i alla delar. Bakom initiativet stod organisationer som RSMH och Schizofreniförbundet. De här ombuden skulle göra att personerna skulle få mer fri ställning inom psykiatri och socialtjänst. Det har verkligen förstärkt brukarnas ställning, det kan man säga, och förbättrat deras möjligheter att exempelvis ta kontakt med vård- och olika servicegivare. Det har varit en avlastning för anhöriga, för anhöriga till personer med psykiska funktionshinder blir ofta de som får rycka in som lekmannakuratorer, och det är inte alltid lyckat.

Man har gjort en utvärdering av detta på Socialstyrelsen, och det har visat sig att det har varit väldigt lyckat i ett samhällsperspektiv och också kostandseffektivt. De som har haft personliga ombud har behövt mindre sjukhusvård. Alla har varit överens om att de personliga ombuden har betytt mycket för den här målgruppen.

Men redan innan den här neddragningen, som vi ser att detta är, hade Stockholm få ombud i jämförelse med Malmö och Göteborg. Göteborg har alltså 20 personliga ombud, och det är en lite mindre stad än Stockholm. Följden av denna indragning

blir fler klienter per ombud, mindre tid och mindre engagemang. Eller vad tycker du, Anna? Vad är det som kommer att hända när man drar ned antalet ombud?

Anförande nr 14

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack, Karin Rågsjö, för den viktiga frågan! Jag trodde inte att vi skulle prata om Göteborg och Malmö från den här talarstolen.

Bakgrunden är, som Karin Rågsjö föredömligt har berättat, att staden 2011 gjorde en förändring av verksamheten med personliga ombud. Det var så att stadsdelarna önskade ta tillbaka verksamheten i egen regi. Då blev förändringens innebörd att personliga ombud minskade från 18 till 11 personer, men den budget som fanns fördes tillbaka till stadsdelarna. Som Karin Rågsjö är medveten om ligger det huvudsakliga ansvaret på stadsdelarna. Det ska mycket till för att vi från socialrotelns och socialnämndens sida ska överpröva detta.

Bakgrunden till förändringen är också att flera stadsdelar har gett uttryck för önskemål om att förändra innehållet, att kunna kombinera personliga ombud lokalt med boendestödjare. Det är en av anledningarna till att man inte önskade förlänga avtalet med Stadsmissionen.

Det är en felaktig beskrivning att säga att det handlar om nedskärningar. Vad det handlar om är ett förändrat sätt att arbeta. För att finansiera Stadsmissionens upphandling var det en viss pott pengar som togs från stadsdelarna och som nu förs tillbaka. Och motsvarande del har nu återgått till stadsdelarna.

Vi vet att flera av stadsdelarna i Stockholms stad i dag använder sig av boendestödjare för personer med både psykisk och fysisk funktionsnedsättning. Det kan vara ett stöd i den egna vardagen och i hemmet. Det kan handla om kontakter med myndigheter, att göra bankärenden och andra tjänster och att kontakta sjukvården. Det gör att den här målgruppen kommer fortsatt att kunna erbjudas stöd, och det måste ändå vara det viktiga i sammanhanget.

Anförande nr 15

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tycker inte att jag fick ett bra svar av dig. Den här verksamheten har varit väldigt lyckosam. Tittar man på vad RSMH säger som intresseorganisation, Schizofreniförbundet och övriga organisationer, är det inte att man gör vågen av att det har tagits bort ett antal ombud.

En satsad krona på personliga ombud ger 17 kronor tillbaka till samhället, säger Socialstyrelsen, som vi måste kunna lita på. Där har man verkligen tittat på vad det här kan ge. Det har varit en väldig trygghet för anhöriga. Boendestöd kan vara en sak, personligt ombud är en person som följer med i helt andra sammanhang än kanske en boendestödjare gör. Många oroliga föräldrar har hört av sig och tycker att mycket av energin som ombuden har lagt ned får kanske de nu lägga ned på sina barn som mår väldigt dåligt. För att man ska få leva ett värdigt liv krävs att man har anhöriga som ska orka, men då måste de ha stöd. I den här neddragningen finns inga konsekvensbeskrivningar hur det här drabbar anhöriga till dessa personer. Samhällets

kostnader kommer naturligtvis att öka när personliga ombud försvinner. Du säger i svaret att stadsdelarna har gjort något slags översyn av verksamheten. Vad jag vet har man något slags strategi för att titta på det här, en utvärdering. Det har vi inte funnit.

En viktig del är att de personliga ombuden ska titta på hur samhället fungerar, kunna titta på systemfel och brister i samhället. Det ska finnas en rättssäkerhet för dem som är psykiskt funktionsnedsatta, det är oerhört viktigt. Man kan finna sig i en ganska rättslös position. Vem tar på sig det här uppdraget nu, Anna? Det förstår jag inte riktigt. Vem ska ta vid? Har man byggt upp en extra kader i stadsdelarna? Det har vi svårt att se. Eller hur ska det fungera? Vi hittar inte det. Vi kan bara se att det har varit neddragningar och att organisationerna är oroliga och tycker att det har blivit sämre nivå.

Anförande nr 16

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Borgarrådet säger att det ska mycket till innan roteln lägger sig i saker ute på stadsdelarna. Jag måste i så fall fråga: Hur mycket ska det i så fall till? Det var ganska anmärkningsvärt. Det resonemang som borgarrådet förde fram här fördes förvisso, men det fördes också ett annat resonemang från stadsdelarna, som handlade om att man tyckte att det var överkvalitet på verksamheten, att det gjordes fel saker av de personliga ombuden, att man gav för mycket service, gav för mycket stöd både mot stat och mot kommun. Det resonemanget fanns också i detta.

Min fråga blir: Hur mycket hade det krävts för att roteln skulle tycka att man skulle lägga sig i när ni skär från 18 till från början 9 personliga ombud? Det blev 11 efter det att oppositionen lade sig i och började ställa frågor ute i stadsdelarna. Då ökade plötsligt behovet.

Återigen: Vad hade krävts för att ni skulle lägga er i när man skär för en av de grupper som har de största behoven i staden?

Anförande nr 17

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det är viktigt att följa upp de förändringar som har skett och inte ropa på vargen innan den kommer, det vill säga att inte alltid säga att alla förändringar kommer att leda till försämring. Ansvar ligger ute på stadsdelarna för de personliga ombuden. Nu har det återförts. Det är inte så att ombuden försvinner, utan det finns 11 personliga ombud kvar precis som det var innan förändringen 2008/09. Vi har i staden över 200 boendestödjare som kommer att arbeta tillsammans med de personliga ombuden på ett individuellt utformat sätt.

Låt oss vara tydliga med att vi kommer att följa upp de här förändringarna, men det är ganska tidigt än. Förändringarna skedde i höstas, och jag vill ha sagt från politiskt håll att vi kommer att följa upp och utvärdera kvaliteten och effekterna av de här förändringarna. Om det finns anledning för oss att agera så kommer vi att göra det. Det är viktigt att kvaliteten på de insatser som görs ska var god. Men än så länge finns det ingen anledning för oss att säga att förändringarna kommer att leda till

försämring eftersom det här stödet fanns före 2008/09. Stadsdelarna har bedömt att man vill arbeta mer lokalt med den här formen, och det måste vi respektera. Huvudsakligen ligger ansvaret på stadsdelarna för individuellt utformat stöd.

Anförande nr 18

K a r i n R å g s j ö (V): Vi har fortfarande svårt att se varför man inte från början tittade lite mer och gjorde något slags konsekvensutredning när man drar i gång den här typen av nedskärning, som det här ju är. Stadsdelarna, som du säger tycker det här är extra bra, har en ganska så smal budget när det gäller socialpsykiatrin. Det vore en grov överdrift att säga de badar i pengar, för så är det inte.

De personliga ombuden, som har betytt så mycket, har också betytt att patientgruppen har haft ett mycket mer aktivt liv. Man har kunnat vara mer aktiverande och rehabiliterande. Då undrar jag: Ta boendestödjure hand om sådant och ser till att de som är passiva kommer ut i samhället lite mer och drar i gång den som mår psykiskt dåligt? Är det en boendestödjares roll att göra det? Det har jag lite svårt att förstå.

De frågor jag ställde från början var: Har staden räknat samhällsekonomiskt i samband med denna nedskärning eller endast kommunalekonomiskt? Det finns inget svar på det.

Vore det inte bättre att fundera på samfinansiering i stället för att skära ned? Det är en modell som man skulle kunna arbeta med och utveckla. Nu har staden fått betala ganska mycket, medan landstinget har varit den stora vinnaren. Det finns alltid möjligheter att utveckla olika system om man vill göra det.

Vem tar över det arbete som de personliga ombud som dras in har genomfört? Vi hittar inget svar på det.

Har staden tagit fram en konsekvensanalys av nedskärningarna för varje individ? Finns det en plan? Det hittar vi inte heller.

Det har inte gått så lång tid, men jag hoppas verkligen att ni lyssnar noga på de här organisationerna som redan nu hissar varningsflaggan, RSMH, Schizofreniförbundet och andra. Det här är en grupp av personer som inte kan föra sin egen talan, och det handlar om rättssäkerhet och om ett värdigt liv.

Anförande nr 19

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Stadsdelarna måste ändå få möjlighet att utforma insatserna och stödet utifrån vad de anser bäst. Om stadsdelarna upplever att stödet på hemmaplan är bättre än ett centraliserat stöd måste vi respektera det. Men jag vill ändå flagga för att vi kommer att följa upp detta, och vi kommer att följa upp för att se till att det blir en bra kvalitet och att stödet finns kvar. Det handlar inte om nedskärningar; det handlar inte om att personliga ombud försvinner.

Jag tycker att vi ska avvakta. Vi har inte fått några signaler från stadsdelarna eller från brukarna om att det skulle ha blivit sämre. Låt oss avvakta tills det i alla fall har gått ett år så att vi kan följa effekterna av detta. Många är övertygade om att det kombinerade stödet av boendestöd och personliga ombud kommer att ge goda effekter.

Med detta vill jag tacka för debatten.

§ 4 Interpellation om Katarinahissens turismvärde och fortsatta funktion (nr 2011:36)

Anförande nr 20

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 21

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag skrev den här interpellationen för ganska länge sedan. Det var då när vi första gången, via massmedier, fick reda på att Katarinahissen skulle stå still. Mycket riktigt stannade den sedan när KF Fastigheter meddelat att de inte ville eller inte hade förmågan eller möjligheten att rusta upp Katarinahissens för att garantera fortsatta funktion. Man kunde inte garantera det utifrån att den gamla konstruktionen inte höll för en renovering.

Jag skrev den här interpellationen direkt, för jag kände att staden har ansvar för att garantera medborgarna att upplevelsen av staden finns kvar. För mig är Katarinahissen en del av upplevelsen av staden. Vi har väl alla någon gång åkt turen upp och haft den fantastiska utsikten ovanpå Gondolen via hissen. Vi har säkert hört berättelser från förr hur den här hissen var manuellt reglerad, det var en hissvakt som arbetade där många år. Det finns många anekdoter som har berättats om platsen. Den har blivit automatiserad och fungerar faktiskt som ett transportmedel också mellan gatunivå i Slussen och upp mot Mosebacke och fyller därmed en viktig funktion. Att den råkar ägas av KF Fastigheter är en omständighet som är ett faktum, och att de har hissar inne i fastigheten som skulle kunna ersätta Katarinahissen är också ett faktum, men de kan inte på något sätt medverka till att man får den upplevelse som det är att åka i Katarinahissen.

Även om kanske jämförelsen är lite hårresande vill jag göra den. Det är lite grann som när man kommer till Paris första gången och ser det fantastiska Eiffeltornet och tänker: Där vill jag åka upp. Så undrar man om det är möjligt. Man kommer fram till den här över hundra år gamla byggnaden och ser: Det finns en hiss. Man ställer sig i kö och får åka hela vägen ända upp. När man kommer till Katarinahissen känner man: Där vill jag åka upp. Men där går det inte att komma upp nu därför att staden håller på med en förhandling med KF Fastigheter och envisas upplysa KF Fastigheter om att de äger ansvar för hissen, som de har meddelat att de inte är beredda att rusta upp för att få den att fungera.

Då känner jag sorg. Jag tycker att staden måste kunna lösa den här frågan. Man kanske rent av kan ta över hissen. Man kanske kan byta med KF Fastigheter och låta dem ta ansvar för något annat, jag ve inte, eller helt enkelt konstatera att det har turismvärde. Man kanske skulle kunna utveckla platsen på jorden så att den blev ännu mer attraktiv och ännu mer använd och helt enkelt se det värde som Katarinahissen har i vår miljö, det kulturella värde Katarinahissen har i Stockholmsmiljön och återskapa möjligheten till upplevelsen.

Jag har lärt mig att det finns många som använder den och sörjer funktionen.

Det är inte mer komplicerat än så. Frågan är: Var gör staden? Det var länge sedan jag skrev interpellationen. Det måste vara ett tag sedan borgarrådet skrev svaret, för det är daterat den 21 september. I svaret hänvisar hon till att det pågår samtal mellan Stockholms stad och KF Fastigheter om hur en långsiktig lösning kan se ut.

Min fråga är: Vad har hänt? Det har gått lite tid sedan detta skrevs.

Anförande nr 22

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Det här är en intressant fråga, tycker jag. Den hänger intimt ihop med en annan fråga som vi har diskuterat ganska mycket här i kommunfullmäktige, och det är Slussen. När det gäller Slussen vet jag att Tomas Rudin har sagt att vi har hur lång tid som helst på oss att fundera på hur vi ska göra. Men sanningen är att anledningen till att Katarinahissen har blivit stängd är dels att det är en stålkonstruktion som inte är speciellt bra och som behöver åtgärdas, dels, och minst lika mycket, att fundamentet, det vill säga själva Slussen, håller på att falla sönder. Det har gjort att det finns sättningar i grundläggningen, vilket påverkar hela hisskonstruktionen. Det är ytterligare en anledning till att man har valt att stänga hissen.

Jag håller med om att det har ett väldigt trevligt turistbesöksobjekt i staden, men däremot tycker jag att det är ganska väsentligt att ta hänsyn till vem som äger fastigheten. I det här sammanhanget är det Folksam, eller KF Fastigheter, som äger hissen. Jag är inte beredd att rakt av slänga in 35 miljoner kronor som det skulle kosta att renovera hissen tillbaka till full funktion. Men det är tydligen Tomas Rudin beredd att göra, och det vore intressant att höra om det är flera privata fastighetsägare som skulle kunna få den typen av bidrag från Socialdemokraterna som det handlar om i det här sammanhanget.

Det som är intressant är att den här frågan hänger intimt ihop med utvecklingen av hela Slussenområdet. Därför är det angeläget att vi kommer att vidare och att vi kan komma i gång med nya Slussen, för då kommer man att hitta en bra lösning för hur man ska säkra konstruktionen och Katarinahissanläggningen. Ju snabbare vi kommer framåt i den frågan, desto snabbare kommer vi att kunna se en lösning på frågan om Katarinahissen.

Anförande nr 23

Borgarrådet R u d i n (S): Nu måste vi få hjälp så att det blir någon ordning här, för jag tycker att det känns jättetråkigt att argumentationen blir på det sättet att man tar den här väldigt konkreta sakfrågan om Katarinahissen och blandar ihop den med Slussen. Ni vet alla att jag är engagerad i Slussen. Det har med utsikten och den fantastiska platsen att göra. Jag råkar tycka väldigt mycket om den platsen, och jag är inte ensam om det.

När det gäller Katarinahissen är det konstruktionen för hissen som gör att fastighetsägaren känner att det inte är lönt att göra det därför att det inte finns reservdelar till hissen. Det är huvudanledningen till att man inte vill fortsätta. Man har också meddelat att det inte är någon fara för hissen. Själva stålkonstruktionen överlever. Det är hisskonstruktionen inuti som man inte kan garantera. Man menar på att man

sörjer för tillgängligheten till fastigheten med andra hissar och tycker inte att KF Fastigheter behöver stå för det turistvärde som finns i den här anläggningen.

Då tycker jag inte att det är så svårt för en kommun att ta en diskussion med fastighetsägaren, som det också står att ni gör, för att lösa frågan. Jag tycker att det skulle vara lustfyllt. Jag skulle önska att Ulla Hamilton såg glädjen i att försöka närma sig frågan med att fråga vad man kan göra som politiker för att få stockholmarna och turisterna att uppleva staden från dess bästa sida, närma sig den med glädje av att ha makten och ha blivit bemäktigad av väljarna att göra den här typen bedömningar. I stället säger hon: Oj, vad mycket pengar det kostar! Du är i andra styrelserum helt beredd att plötsligt satsa 50 miljoner kronor på Volvo Ocean Race som kommer hit för att du ska få VIP-biljetter och sitta på läktaren och se båtarna åka hit. Plötsligt sätter du i gång med en arena vid Globen, då är det fritt fram, då köper vi fastigheter. Det verkar inte vara något svårt alls. Vi köper upp hela Slakthusområdet, kåk för kåk för kåk, markbit för markbit för markbit för att åstadkomma lite mer turistattraktion kring arenan. Jag säger ingenting om det, för jag tycker att Stockholm ska utvecklas.

Men när vi kommer till Katarinahissen, denna pärla som råkar ha 100 år på nacken och som många älskar och där KF Fastigheter med sin fulla rätt meddelar att de inte har för avsikt att renovera den ytterligare därför att dess konstruktion är sliten och inte anser att det är värt för dem att ta den kostnaden, då säger du att det kostar för mycket. Samtalen fortgår på grund av att de är så komplicerade. Detta har pågått ända sedan jag skrev interpellationen, för snart ett år sedan, och ända sedan du skrev svaret på interpellationen i september för nästan ett halvår sedan. Det du kommer fram till är att allt egentligen handlar om Slussen. Det gör det ju inte!

Det tar bara ett enda litet telefonsamtal för dig i morgon att göra det som står här i svaret, nämligen att ringa upp KF Fastigheter och säga att vi från Stockholms kommun är intresserade av att garantera turistvärdet vid Katarinahissen. Låt oss komma fram till en överenskommelse.

Försök att göra det lite lustfyllt, Ulla, i stället för att se det som ett stort problem!

Anförande nr 24

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag läser innantill: Katarinahissen har under lång tid påverkats av stora sättningar i grundläggningen. Hisstornets stålkonstruktion är även i övrigt i behov av en omfattande upprustning, och stålets kvalitet uppfyller inte moderna krav. Några av de befintliga stödpollarna har sannolikt kollapsat, och hela grundkonstruktionen måste ersättas med en ny, varefter Katarinahissen behöver justeras till ursprungligt läge. Detta har sin grund i att hela grundfundamentet, det vill säga Slussen, håller på att vittra sönder. Sedan fyller hissanelläggningen inte dagens tillgänglighetskrav, och reservdelar finns inte att få tag på. Ska man ha en ny hissanelläggning behöver man faktiskt bygga om det befintliga tornet.

Det här är en sak som i allra högsta grad hänger ihop med Slussen. Och jag tycker att det är väldigt lustfyllt att få möjligheten att äntligen ta tag i Slussenkonstruktionen och därmed i anslutning till detta, i anslutning till de diskussioner som vi har med

anledning av den markanvisning som också har gjorts till Folksam i Slussenområdet, kunna hantera både frågan om Katarinahissen och frågan om hela nya Slussen i ett sammanhang. Det är precis så diskussionerna hänger ihop – de hänger verkligen ihop. När man har en fastighetsägare som KF Fastigheter måste man göra det här i ett sammanhang. Vill man ha Katarinahissen iordningställd behöver man ett nytt grundfundament, det vill säga att man behöver se till att Slussen inte faller sönder såsom den gör till över 60 procent i dag.

Nya Slussen är en väldigt säker garant för att vi också framöver ska kunna ha den stora glädjen och det stora nöjet att erbjuda turister att besöka och åka upp i Katarinahissen på det sätt som man har gjort tidigare. I dag är det inte säkert, av många olika skäl. I anslutning till att vi diskuterar med Folksam kring markanvisningarna diskuterar vi också avtalet med fastighetsägaren till Katarinahissen för att se hur vi ska hitta en bra lösning framöver, men allt hänger ihop, Tomas Rudin.

Anförande nr 25

A n n M a r i E n g e l (V): Fru ordförande! Katarinahissen är inte bara en turistattraktion. Katarinahissen är ett transportmedel för många som bor på Söder. Man kan nästan se den som en del av kollektivtrafiken. Det är många som inte orkar gå i alla de där trapporna som tycker att det är viktigt att kunna åka med hissen.

Jag undrar, Ulla Hamilton, om du nu tänker åka till Katarinahissen och hänga upp en skylt där det står: Stängt till 2019 eller 2020. Det är ju det du säger – detta kommer inte att bli löst förrän hela Slussen är ombyggd och klar. Men det är inte det som har kommunicerats. Vad jag vet har det sagts i Södermalmstidningarna att staden håller på och diskuterar det här och att det kommer att lösas snart. Det är klart att Katarinahissen ska vara kvar och att den ska fungera. Jag kan inte tolka ditt svar på något annat sätt än att detta inte kommer att bli klart och fungera förrän hela Slussen är ombyggd, och det lär nog dröja ganska många år. Jag tycker att du ska kommunicera detta tydligt till stockholmarna.

Jag tycker att det är bedrövligt att en så viktig kulturhistorisk institution som Katarinahissen också är ska stå still och inte fungera under så lång tid.

Anförande nr 26

Borgarrådet R u d i n (S): Jag tycker att du gör det här alldeles fel, Ulla. Jag talade med KF Fastigheter i samband med att det blev känt att Katarinahissen inte kunde komma att få fortsätta. Jag fick då reda på att det visst fanns en prislapp för att sätta hissen i rörelse och förlänga funktionen på den redan nu. Oavsett vad som händer med Slussen, dess grundkonstruktion och alltihop, finns det en prislapp på detta.

Det är detta jag menar; du kan bara ringa. Du nämnde själv en siffra här som jag inte kände igen från mitt samtal. Men det är möjligt att priset och beloppet har stigit till det du sade – 35 miljoner kronor. Ring i morgon och fråga dem vilken prislapp som gäller så kan ni göra en överenskommelse om att Katarinahissen fungerar till sommaren! Du gör det så otroligt komplicerat och drar in hela den överklagade detaljplanen för Slussen. Jag tolkar beskedet så att stockholmarna inte kommer att få

sin Katarinahiss. Jag tolkar det också så att de samtal som du säger förs, eller som det står i brevet har förts ända sedan september, inte har lett till någonting. Det ni diskuterar är Slussens grundläggningsförhållanden, och inte Katarinahissens funktion.

När det gäller Slussens grundläggningsförhållanden har jag många frågor att ställa, som du vet. Jag fortsätter gärna att ställa dem. Det är till exempel samma frågor som SL ställer om grundförhållandena i Katarinaberget och om det verkligen går att lägga in ett bussgarage där. Jag ställer samma fråga som brandmyndigheterna om varför det bara finns en infart till Katarinaberget, vilket gör att man inte kan garantera brandsäkerheten. Jag ställer samma frågor som SL angående att bussgaraget ligger under havsvattennivån, vilket gör att man befärdar vatteninträning. Det gör i sin tur att man måste säkra de olika grundläggningsförhållanden som gäller i berget när man drar in bussgaraget. Jag ställer samma frågor som gäller överklagandet av detaljplanen för Slussen – om den över huvud taget tillgodoser de intressen som finns vid platsen. Du vet ju också att man inte vet vad överklagandeinstanserna kommer att säga.

Men nu var det inte det interpellationen handlar om, Ulla. Den handlar om Katarinahissen och dess funktion – den som vi allihop älskar och har ett förhållande till. Jag tycker att det skulle vara roligt om vi som kommun närmade oss Folksam Fastigheter med den ärliga och uppriktiga viljan att försöka hantera detta så att hissen kan fungera för turisternas bruk och för allmänt bruk, som någon var inne på här också. Den ska fungera för dem som behöver den – kanske redan från sommaren.

Vi borde närma oss KF Fastigheter och säga: Vad kan vi göra i ett samarbete för att få den underbara Katarinahissen att fungera så fort som möjligt under rådande omständigheter? Vad kostar det? Gör ungefär som när ni närmade er Volvo Ocean Race när de kom hit och ville lägga sitt spektakel utmed Skeppsbron! Prova med den taktiken så kanske vi kan komma fram till att det finns ett datum för när Katarinahissen skulle kunna återuppväckas! Komplitera inte tillvaron så! Det har ni redan gjort i detaljplanen för Slussen så till den milda grad att mitt tips är att den kommer att falla inom två år. Då är det lika bra att vi har tagit i Katarinahissfrågan, för den hänger delvis ihop med vad man kommer att göra vid Slussen – det köper jag. Men det jag efterfrågar är ett besked om när Katarinahissen kan återupptas i bruk. Det finns en prislapp för det. Det är bara det att kommunen måste vilja vara med och göra en uppgörelse.

Anförande nr 27

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Det var intressant att höra Vänsterpartiet plädera för privata kommunikationslösningar, som Ann Mari Engel gjorde här alldeles nyss. Det var en nyhet. Katarinaberget har inte ett dugg med grundkonstruktionen för Katarinahissen att göra. Det är bara löst prat.

Vad det handlar om här är det som alla känner till: Fundamentet för Slussen vittrar sönder. Det är det som är anledningen till att vi behöver bygga om Slussen och göra en ny sluss. Katarinahissen står på fundamentet för Slussen. Den ägs av en privat fastighetsägare. Det Tomas Rudin föreslår är att vi ska gå in och pytsa in kommunala

skattepengar i en privat fastighetsägares fastighet. Det är inte tillåtet enligt lag. Man får inte gynna privata fastighetsägare på det sättet.

Det andra Tomas Rudin föreslår är att vi ska köpa Katarinahissen. Problemet är, Tomas Rudin, att man behöver göra någonting åt Katarinahissens funktionalitet – stålkonstruktionen och hisskonstruktionen och alltihop. Det finns över huvud taget inte tillgänglighet på samma sätt som i de krav vi ställer i övrigt i staden på detta område.

Det innebär att det du de facto säger är att vi ska pytsa in ett antal miljoner kronor per år för att upprätthålla funktionen till viss del. En driftsäkerhet kommer man inte att ha fullt ut. Sedan får vi se vad som händer när man så småningom bygger om Slussen. Det jag talar om nu är att man kan få till det så att man i anslutning till att vi bygger om Slussen snabbt kan få en bra lösning också för Katarinahissen. Man måste inte vänta tills hela den nya Slussen finns på plats, utan det handlar om att man kan hantera frågan i anslutning till att man bygger den del av Slussen som ligger åt det här hållet. Det tror jag att man kan göra. Men då måste vi också ha ett bra avtal tillsammans med fastighetsägaren om hur vi tycker att fastigheten ska skötas i framtiden. Är det den nuvarande fastighetsägaren som ska driva hissen, eller är det någon annan som ska driva den? Det hänger ihop, och vi kan inte hitta en bra lösning på en grund som faller ned i Saltsjön. Det är inte något bra fundament för en nykonstruktion. Det är inte ett bra sätt att marknadsföra Stockholm som besöksnäring.

Man blandar in Volvo Ocean Race i diskussionen. Det är en helt annan fråga! Den har skötts på ett helt annat sätt, och dessutom har Socialdemokraterna varit med på den. Detta är ett märkligt argumenterande.

Slussen och Katarinahissen hänger ihop.

Anförande nr 28

A n n M a r i E n g e l (V): Det är intressant att höra Ulla Hamilton säga: Man kan väl inte stödja en privat fastighetsägare. Det är konstigt att Vänsterpartiet gör det! Det är ju den policy som förs i alla lägen här i staden – att stödja de privata fastighetsägarna. Men det kan hända att det i det här fallet är fel privat fastighetsägare, nämligen KF Fastigheter, som kanske inte har lika goda relationer med majoriteten.

Titta på Slussen! Ni har redan lovat bort galleriamarken till en privat entreprenör. Det finns inget fall i staden där ni inte tycker att man kan gynna olika privata fastighetsägare. Du säger att jag förespråkar en privat kommunikationslösning. Om du vill starta en kommunal hiss på Katarinahissens plats är du välkommen att göra det. Det kommer jag att stödja. Men nu finns inte det, utan vi har den Katarinahiss som finns där. Den har ett kulturhistoriskt värde och en betydelse i kommunikationen på Södermalm. Den har också ett stort värde för turismen.

Också jag tycker att man kan sätta sig ned och diskutera hur det här ska lösas. Men det besked du har givit här i dag är att det inte blir någon Katarinahiss om inte Slussenförslaget genomförs precis som det är. Det kommer det inte att göra, så det är

väl lika bra att tala om för Söderborna att Katarinahissen kommer att stå där som ett skelett utan någon funktion. Jag tycker att det är ganska bedrövligt om man ska marknadsföra Stockholm som turiststad att ha ett stort skelett mitt i staden som det inte går att göra någonting av därför att man inte kan sätta sig ned och resonera med fastighetsägaren eftersom man inte gillar just den fastighetsägaren.

Anförande nr 29

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! En förutsättning för att Stockholm ska kunna fortsätta att vara den fantastiska stad som den är med alla de kulturhistoriskt intressanta byggnader som vi har är att alla tar sitt ansvar. Vi i kommunen måste ta vårt ansvar för våra byggnader genom vår stadsplanering, genom Stadsmuseet, genom arkivarieverksamhet och så vidare. Men det kräver också att det civila samhället gör det. Privata fastighetsägare måste ta sitt ansvar. Den lilla villaägaren i Bromma ska måla sitt hus i färger som gör att grannarna även fortsättningsvis tycker att det är ett vackert hus. Men det kräver också att stora fastighetsägare tar sitt ansvar. Man måste lägga ned lite resurser på att bevara det som ska bevaras.

I det här fallet handlar det om en privat fastighetsägare. Jag är helt övertygad om att ingen skulle bli gladare än KF Fastigheter och Folksam om Ulla Hamilton går dit och säger att hon har ett ärligt uppsåt att ge dem 35 miljoner kronor för att de ska sköta det som de faktiskt är ansvariga för. Hela det civila samhället kommer att braka ihop om man tror att varje gång man får problem ska skattebetalarna, staten, kommunen eller vad det nu är för någonting gå in och betala för allting som måste åtgärdas. Vi måste hjälpas åt allihop. Det gäller även Folksam Fastigheter.

Anförande nr 30

A n n M a r i E n g e l (V): Det var ett vackert tal om det civila samhället. Men det klingar nog lite falskt från er sida när man ser i vad mån ni har gynnat alla privata fastighets- och markägare här i staden. Jag tror inte att Tomas Rudin kräver i sin interpellation att någon ska ringa till KF Fastigheter och erbjuda dem 35 miljoner, och det var inte heller vad jag tog upp. Det handlar om att sätta sig ned och föra ett samtal med dem om hur vi ska kunna få hissen att fungera. Det är viktigt för Stockholm.

Vad jag förstår har inte dessa samtal förts. Det är det som är lite skandalöst med tanke på att hissen står där tyst och tom och saknad av många stockholmare.

Anförande nr 31

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande, fullmäktige! Även jag tycker att det var ett vackert tal om det civila samhället. Vi måste alla hjälpas åt, och alla goda krafter måste hjälpa till för att bygga en stad. Sedan sken det kanske lite igenom var skon klämmer i och med ditt angrepp på Folksam. Folksam och Konsum är ju olika saker även om de båda är en del av Kooperationen.

Så långt är allt rätt. Det är bra; vi måste ha ett starkt civilt samhälle. Men när det brister är det lika viktigt att vi också har en stark kommun – en kommun som är

beredd att vara pragmatisk och lösa problem. Det behöver inte vara så att vi omedelbart håller fram en stor säck pengar. Det kan jag hålla med om. Men vi måste vara med och bidra till en lösning. Det måste vara vår uppgift i det här fallet och i de flesta andra fall för att se till att staden fungerar.

Anförande nr 32

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! I det här fallet handlar det om en stor säck pengar. Det är precis vad det handlar om. Vi kan inte varje gång en privat fastighetsägare missköter sig säga: Då kan ni gå till kommunen så betalar vi gladeligen med skattemedel därför att ni missköter er! Det är fel väg att gå. Samhället bygger på att alla tar ett gemensamt ansvar. Jag tror att vi alla är angelägna om att Katarinahissen ska fungera. Men det finns stora problem, och dessa problem har naturligtvis KF Fastigheter. Annars skulle de ha åtgärdat det här för länge sedan.

Det handlar bland annat om hur grunden ser ut vid Slussen – den sluss som ni nu motverkar ombyggnaden och nybyggnationen av. Det finns alltså problem, men det kan inte vara så att man kan komma springande till kommunen så fort man får problem med finansieringen av de fastigheter som man själv äger.

§ 7 Muntlig frågestund

Fråga nr 1. Hur ser borgarrådet på allmännyttan?

Anförande nr 33

L e i f R ö n n g r e n (S): Herr ordförande! Återigen har den borgerliga majoriteten i Stockholm i största hemlighet gentemot stockholmarna, gentemot hyresgästerna och gentemot oss som förtroendevalda i de allmännyttiga bostadsföretagen sålt åtskilliga tusentals hyreslägenheter till privata intressen. Detta är något som har pågått under en längre tid utan någon som helst information eller möjlighet till insyn för oss som är personligt ansvariga i dessa bolagsstyrelser.

Frågan är vilka konsekvenser detta agerande ger. På vilket sätt stärker man allmännyttan och allmännyttans roll genom att i största hemlighet sälja ut de allmännyttiga hyreslägenheterna? Det finns nämligen inga sådana svar i de ärenden som vi sent omsider fick ta ställning till.

Jag skulle vilja höra Joakim Larsson beskriva vad syftet är med att sälja åtskilliga tusentals lägenheter i största hemlighet till kraftiga underpriser, vilket det här handlar om. Och anser man att det är förenligt med vårt uppdrag att över huvud taget inte redovisa några som helst värderingar i dessa affärer?

Anförande nr 34

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tackar Leif Rönngren för frågan. Till att börja med vill jag nog inte riktigt hålla med om beskrivningen av att detta är någonting som sker i yttersta hemlighet. Det är snarare så att detta är affärer som bolagen har i sina ägardirektiv. Det är tydligt att fullmäktige har givit de tre bostadsbolagen i uppdrag att eftersöka lämpliga fastigheter i ytterstad för möjlighet att sälja. Som i fallet Stockholms hem i denna affär handlar det också om möjligheter att se om det finns intresse av en bytesaffär. I så fall ska denna fastighet ligga i innerstad eller närförort.

Det är tydligt att vårt uppdrag i det som vi kallar för den aktiva fastighetsförvaltningen har legat fast under ett antal år. Det är därmed ett ganska känt uppdrag. Såsom alla som sitter i bolagen har man ett ansvar också för att följa ägardirektiven. Vd för respektive bolag har tagit fram förslag till sina styrelser på i det här fallet tre affärer. En av dem är den affär som du säkert känner till bäst, nämligen Stockholmshems. Den innehåller också en bytesaffär.

Orsaken är självfallet att bolagen i dag är solida tack vare att man började ifrågasätta en del av sitt bestånd för att använda pengar i andra sammanhang. Staden utvecklas. Vi ska bygga 100 000 lägenheter tillsammans med andra aktörer de närmaste 20 åren. Det är viktigt att staden utvecklas och att man gör det utan att man för den sakens skull behöver belåna sig över taknocken, vilket i detta sammanhang kanske är en rimlig jämförelse.

Vi ska också utveckla äldreomsorgen i form av fastigheter som behöver renoveras. Vi har enorma investeringar som behöver göras i staden när den utvecklas. Då realiserar man vinster på detta sätt genom att man också är beredd att ifrågasätta delar av beståndet.

Anförande nr 35

L e i f R ö n n g r e n (S): Det kanske ligger något i det rykte jag har hört om att man tänker tömma bolagen när man mjölkar bostadsföretagen på pengar och använder dem till annat. Vi får väl se hur det blir med det.

Kan Joakim Larsson berätta för mig var någonstans i ägardirektiven det står att detta ska vara hemligt för oss styrelseledamöter i bolagsstyrelserna? Var någonstans står det att vi som är högst politiskt ansvariga och har personligt ansvar för långsiktigheten i affärsmässigheten i dessa bolag inte ska få vara med i en process och diskutera allmännyttans roll och särställning, vad vi ska ha allmännyttan till och vilka affärer vi ska göra i framtiden? Var någonstans står det att vi ska sälja objekten till i genomsnitt 795 000 kronor, som man har gjort i Stockholmshemsaffären samtidigt som man har åtagit sig att göra stamreoveringar? Hur var det nu med detta att man inte skulle gynna privata intressen? Stockholmshem ska finansiera stambyte med reoveringar. Ändå säljs detta per objekt för 795 000 i genomsnitt. Detta är radhuslägenheter och hyreslägenheter.

Vad är syftet med försäljningarna? Tycker du att det är affärsmässigt att inte redovisa en enda värdering i underlaget för mig som styrelseledamot i Stockholmshem?

Anförande nr 36

Borgarrådet L a r s s o n (M): Möjligen råder det en del förvirring i debatten om hemlighetsmakeri, om man uttrycker sig såsom du gör. Orsaken till att affärer av det här slaget är hemliga för omvärlden är inte att de är hemliga för styrelsen. De är de första som får ta del av vd:s förslag. Och du, Leif Rönngren, är den förste som får ta del av det förslag som vd har förelagt styrelsen. Det är inte hemligt för styrelsen, Leif Rönngren. Där har du missuppfattat det hela. Det är styrelsen som är den första som ska ta del av det. Man ska också sätta detta i relation till det som i det här fallet är både köpare och säljare.

Eftersom du hela tiden återkommer till frågan om allmännyttans roll vill jag lägga till att det är viktigt att poängtera att dessa hyresrätter säljs till några av dem som är Stockholms och kanske Sveriges mest seriösa värddar. Det är privata fastighetsägare som har mycket nöjda hyresgäster och som har enormt gott anseende hos dem. Det är dessa fastighetsägare som ska fortsätta att förvalta detta långsiktigt. Vi utvecklar då på vårt sätt också våra bolag.

Anförande nr 37

L e i f R ö n n g r e n (S): Ordförande och fullmäktige! Jag hoppas att stockholmarna lyssnar på det här. Joakim Larsson svarade inte på en enda fråga. Han svarar inte på om han tycker att det är affärsmässigt okej att jag som styrelseledamot inte får ta del av ett underlag som redovisar hur man har gjort värderingarna. Han säger

att motivet är att få in pengar. Men pengar finns redan i allmännyttans bolag såvida man inte plockar ut dem, vilket vi har hört rykten om.

Om man nu vill ha ut så mycket som möjligt ur en bra affärsmässig försäljning – varför gör man då det här i hemlighet? Man gör det i hemlighet för stockholmarna, för hyresgästerna och för mig som styrelseledamot. Varför går ni inte ut på marknaden och säger: Vi tänker sälja de här objekten. Vem är beredd att betala högst? Vi vill att det ska vara hyresrätter, och vi vill reglera några saker i avtal. Men vi vill ha in så mycket pengar som möjligt så att vi kan göra de saker vi tycker är viktiga att göra för Stockholm i framtiden. Varför säger ni inte så? Detta har faktiskt undanhållits oss som styrelseledamöter. Det var först några dagar innan det blev bestämt som vi fick reda på detta.

Min fråga är: Tycker du att det är okej att vi som styrelseledamöter inte får ta del av vare sig värdering eller hur man har beräknat affären? Är det okej utifrån ett demokratiskt perspektiv och utifrån affärsmässigheten, tycker du?

Anförande nr 38

Borgarrådet L a r s s o n (M): Du får gärna stå kvar, Leif Rönngren, när jag svarar på din fråga. Men möjligen hör du ändå.

Jag tycker att det är viktigt att man klarar ut en sak. Om man går ut för att få bästa möjliga betalt i sammanhanget är det mycket möjligt att man ska göra såsom du beskriver. För oss har en sak varit överordnad, nämligen att det ska vara korrekta och oberoende värderingar som leder fram till det pris som man kommer överens om.

Men det är också viktigt att vi säljer till långsiktiga fastighetsägare som vi har relationer till. I detta sammanhang, när det gäller Stockholms hem, har vi sålt till denna fastighetsägare tidigare. Vi vet att detta är långsiktiga fastighetsägare som inte alls är benägna att avyttra detta om några år eller så. Det är viktigare än att gå ut på marknaden och fråga hur man ska få mest betalt i sammanhanget. Detta är viktiga områden för denna typ av bostäder. Men vi behöver också pengarna till staden, och dessa pengar kommer vi att se till att förvalta. Det kan inte ni göra, för ni ser till att aldrig sälja. Ni ser bara till att köpa enligt den politik som just nu råder på er sida.

Fråga nr 2. Vad menar du med aktiv fastighetsförvaltning?

Anförande nr 39

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Du har tur, Joakim, för jag har nästan tappat rösten! Jag ska ändå försöka ta debatten.

När ni säljer talar ni hela tiden om aktiv fastighetsförvaltning. Varken som styrelseledamot i Familjebostäder eller annars här i denna sal har jag hört vad ni menar. Nu säljer ni till exempel 2 800 lägenheter. Jag skulle vilja veta hur många lägenheter ni har sålt under de här fyra åren och hur många ni har köpt och varför. Nu säljer ni till exempel 1 382 lägenheter från Familjebostäder. Av dessa är 855 små, billiga lägenheter – just sådana som folk efterfrågar i Stockholm.

Därför ser jag ingen strategi och ingen tanke i detta. Jag ser enbart en önskan om att sälja så mycket av allmännyttan som möjligt. Men om ni har en strategi får du gärna berätta om den för oss nu. Berätta för oss, för alla stockholmare och framför allt för de hyresgäster som sitter och är förbannade nu ute i Blackeberg, Hagsätra och så vidare!

Anförande nr 40

Borgarrådet **L a r s s o n (M)**: Herr ordförande! Jag tackar Ann-Margarethe för frågan. Den aktiva fastighetsförvaltningen är någonting som vi har diskuterat ganska ofta och mycket i den här salen. Vi har lite olika syn på de uppdrag som våra bolag har.

Men låt mig konstatera en sak: Vi är måna om att våra kommunala bolag ska skötas på allra bästa möjliga sätt. Vi måste se till att de som är hyresgäster i våra bostadsbolag ska känna sig riktigt nöjda med vår förvaltning. Jag blir imponerad när jag går till en del av staden som du känner till väl, nämligen där du bor. I dessa områden har vi gått upp kraftigt i nöjdhet hos våra hyresgäster. Jag ser att bolagen uppför detta på ett riktigt bra sätt när det gäller nöjdheten. Vi ser också till att bolagen är aktiva när det gäller att försöka hitta lämpliga områden i ytterstaden, såsom ägardirektivet är formulerat, där man kan släppa in andra aktörer. Vi släpper in aktörer som är väl kända och som har möjlighet att vara en del av utvecklingen i ytterstaden.

Vi ser också till att man bygger. Det är 5 900 lägenheter som allmännyttan har i pipeline och som kommer att kunna byggas de närmaste tre fyra åren. Det är otroligt viktigt att de bolag vi har också är en del av det som är nyproduktion. Det är självklart. Men det är fler som bygger i den här staden. Våra bolag måste vara en del av helheten. Jag tycker att det är viktigt att man också släpper fram privata aktörer som vill bygga och som vill utveckla staden. Det är möjligen där vi skiljer oss åt något.

Men den aktiva fastighetsförvaltningen handlar inte enbart om att sälja, Ann-Margarethe Livh. Den handlar om att köpa. Vi har köpt projekt som låg i stiltje under finanskrisen och som inte utvecklades till det de var tänkta som, nämligen bostadsrätter. Vi köpte dem, och de blev i stället hyresrätter. Du kan få den exakta siffran.

Anförande nr 41

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag vill gärna ha den exakta siffran. När jag tittar på Familjebostäder ser jag att antalet sålda lägenheter är otroligt mycket större än antalet köpta. Jag och många med mig misstänker självklart att detta är ett sätt för er att göra er av med allmännyttan. Ni säljer och omvandlar. Jag skulle vilja veta var gränsen går. Hur stor allmännytta ska vi ha kvar i den här staden? Vad ingår i strategin? Ska vi inte ha någon allmännytta? Är ni på väg mot social housing? Eller hur tänker ni?

Det är en sak att fastigheterna ska skötas väl; det är självklart. Men hur stor allmännytta ska vi ha, och varför? Var går den nedre gränsen? Hur mycket kan ni sälja?

Anförande nr 42

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror att det är viktigt att konstatera en sak: Vi är överens om att vi inte ska ha något social housing. Våra bolag ska vara till för alla. Det ska vara bolag som tar sitt ansvar och som är en del av utvecklingen i staden.

Jag kan också konstatera en annan sak: Våra bolag är de största i Sverige. Även efter denna försäljning kommer vi att ha de största bostadsbolagen i hela landet. Det är bra att man har ifrågasatt delar av bolagens bestånd, framför allt i ytterstaden. Det är viktigt, för det är inte bra att ha stora kommunala kolosser som äger stora områden. Man har inte kunnat vara bra på att förvalta sitt eget. Genom vår politik har vi lyckats lösa knuten i miljonprogramsfrågan, det vill säga hur vi ser till att renovera eftersatta fastigheter inom miljonprogrammet. Det är ett svar som ni inte kan ge utan att ni någon gång ifrågasätter befintliga bestånd och faktiskt koncentrerar er på att renovera.

Anförande nr 43

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Att Stockholm, som är Sveriges största stad, också har den största allmännyttan tycker inte jag är det minsta märkligt. Ni säger att ni behöver pengar för att renovera. Det hör vi hela tiden. Men visa mig kalkylen! Ni säger att ni behöver pengar för att renovera och att ni behöver pengar för att bygga nytt. Jag har inte sett en enda kalkyl.

Den här staden är rik. Som du själv sade har våra bolag väldigt bra ekonomi. Jag skulle vilja att vi i den här salen fick en redogörelse för det. Varje gång ni säljer ut säger ni exakt samma sak: Vi behöver pengar för att renovera, och vi behöver pengar för att bygga nytt. Jaha – och sedan säger ni i nästa mening att ni säljer ut allmännyttan i ytterstaden för att andra ska renovera. Det går faktiskt inte ihop, Joakim Larsson.

Anförande nr 44

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag vet inte hur många gånger det här har redovisats. Det är egentligen bara att titta på de siffror som finns. Men vi skulle mycket väl kunna få en bra sammanställning av detta för att beskriva det återigen. Det är otroligt viktigt att se sammanhagen, så jag tror att vi skulle göra en välgärning om vi går igenom detta i detalj.

Jag kan ta några exempel. I Hagastaden sker det en enorm utveckling i ett område som kräver stora investeringar, Ann-Margarethe Livh. Det krävs stora markförändringar, och det krävs att staden investerar. Det är mycket enklare om man har ekonomisk balans, och inte bara det utan även ekonomiska muskler att göra sådant som inte alltid kan göras utan att man får gå till olika typer av banker, som du möjligen förordar.

Med de ekonomiska muskler som vi kan realisera i praktiken kan vi bygga nytt, renovera och se till att förvalta och ändra på det som behöver ändras på i markförhållanden och annat för att kunna bygga ytterligare. Vi ser till att staden kan utvecklas genom den förda politiken. Visst handlar det om ekonomi, men det är ju också en del av vår politik, Ann-Margarethe Livh.

Fråga nr 3. Utbildningen av personal inom äldreomsorgen

Anförande nr 45

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Ordförande! Både riksdagen och kommunen avsätter pengar för utbildning av äldreomsorgspersonal. Det är alldeles utomordentligt bra att man gör det, för det behövs mer utbildningar för att vi ska få en ännu bättre äldreomsorg än vad vi har i dag. Men alla deltar inte i det här. Alla företag som ändå har uppdrag från Stockholms stad är inte med och skickar sin personal på utbildning. Det är där jag ser ett bekymmer. Äldreförvaltningen säger att man försöker titta lite närmare på vad det kan bero på. Företagen kanske tycker att det är krångligt och så vidare. För människor som är anställda på de här företagen är det inte så jättekänt att staden gör dessa satsningar. En annan del är att företagen säger till de anställda: Visst kan du gå på den här utbildningen, men då får du betala själv!

Min fråga till borgarrådet Larsson är: Vad tänker borgarrådet göra för att alla som behöver kan få ta del av utbildningarna?

Anförande nr 46

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tackar Christopher för frågan. Det är viktigt att de delar som handlar om ökad kompetens inom äldreomsorgen också faller ut väl, delvis därför att många använder sig av detta antingen i form av pengar eller i form av regelrätt utbildning. Inom den grundutbildning som finns har man till exempel vänt sig till alla tänkbara. Som du säger är det inte alla som har valt att skicka sin personal till detta.

Inom hemtjänsten har man diskuterat huruvida man skulle koppla det som är ersättningssystemet till att kräva en viss utbildningsnivå. Det skulle ju vara det enklaste sättet att uppnå en viss nivå på antalet anställda. Det är en del i det som äldreförvaltningen håller på med just nu. Som du känner till tar man fram ett nytt ersättningssystem. Där har man också i beräkningarna tagit höjd för att man ska kunna kräva minst undersköterskelön. I och med att man kan kräva det kommer vi i vår tur naturligtvis från stadens sida rimligtvis att kräva att personalen åtminstone till en del har minst undersköterskeutbildning i sammanhanget. Låt oss återkomma till den frågan när det gäller just hemtjänsten.

Det är meningen att de utbildningspengar som avsätts ska kunna leda till ökad kompetens inom hela äldreomsorgen.

Anförande nr 47

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Det tycker jag låter bra. På förra fullmäktigesammanträdet diskuterade vi hur det kan se ut på vissa företags hemsidor, där det står att man har full kompetens. All personal är utbildad, kan det stå på en del ställen, trots att de absolut inte har nått full kompetens för all personal.

Svaret från dig är att man hoppas att företagen i och med satsningen på utbildningarna kommer att leva upp till det som står på de egna hemsidorna. En

problematik i detta är att det som står på hemsidan för valfrihetens skull är viktig information när man ska välja omsorgsföretag. Då vill det verkligen till att det är legitimt.

Det fattas i alla fall någon typ av information hela vägen ut till dem som är anställda. Det ska inte vara så att de får höra att man får betala för utbildningen själv. Jag tycker att det är bra att detta läggs in som ett krav på företagen. Jag är i och för sig lite orolig över att det kan leda till att de små företagen åker ut. Jag skulle egentligen vilja att de fick lite hjälp på traven för att kunna fortsätta i Stockholms stad men ändå kunna vara med under utbildningen.

Anförande nr 48

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror att det är viktigt att man arbetar mer med just informationsfrågan, inte minst eftersom vi har avsatt mer pengar till utbildning och mer pengar till spetskompetens. Man ska se till att utbilda också andra grupper och inte bara dem som är i äldreomsorgen. Vi har också diskuterat frågan om biståndsbedömare och att det ska finnas särskild kompetens när det gäller hur man möter människor med demens, till exempel. Allt detta kräver naturligtvis information så att det blir alltfler som tar del av det, inte bara inom staden utan självfallet också i de delar som finns utanför staden.

Jag tror att vi är överens i detta, och jag tror att vi får återkomma till att diskutera denna fråga ytterligare.

Anförande nr 49

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Då är egentligen min fråga: När kan vi få veta lite mer om hur det går med dessa delar? När kan det komma upp till nämnden så att vi får diskutera det lite mer? Hur kan man åstadkomma detta?

För närvarande deltar ju inte alla företag i utbildningarna. Jag tycker att det är bra att det finns både stora och små företag. Det är både kommunala och privata företag som är med och gör en bra äldreomsorg i Stockholms stad. Jag tycker att det vore tråkigt om de mindre företagen känner att de tycker att det är för krångligt att delta så att de helt enkelt inte kan fortsätta sin verksamhet i Stockholms stad. Jag tror att även de små företagen har en hel del att tillföra.

Jag ser fram emot att få höra när vi återigen kan diskutera hur långt man har kommit med att se till att alla som behöver utbildning i Stockholms stad också får det.

Anförande nr 50

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Det är väl egentligen en fråga om flera olika steg. Grundutbildningen är i full gång. Man kan också tänka sig att diskutera det kommande ersättningssystemet och den upphandling vi har diskuterat inom hemtjänsten. Det är förstås en fråga som är ytterst aktuell nu när man bygger upp ett nytt ersättningssystem. Jag låter det vara osagt när förvaltningen i praktiken är färdig med ett nytt ersättningssystem, men man har från förvaltningens sida i alla fall aviserat att det ska komma under våren.

Frågan om detta som helhet är någonting som vi kan diskutera redan nästa gång!

Fråga nr 4. Vad gör Stockholms stad för att motverka barnfattigdomen?

Anförande nr 51

K a r i n E h l i n K o l k (S): På uppdrag av Socialstyrelsen har SCB tagit fram siffror över den relativa fattigdomen bland barn och ungdomar i Sverige. Vi fick läsa om detta i DN i går. Slutsatsen var ungefär följande: Sverige blir alltmer segregerat. Enligt Socialstyrelsen minskade den ekonomiska segregationen under några år för att sedan öka igen från och med 2003. Den långsiktiga trenden visar på en tydlig ökning av klyftorna.

Storstadsområden är de mest segregerade. Där finns vissa av de mest utsatta områdena, och där finns också de områden där barnfattigdomen var minst. I Rinkeby-Kista lever enligt undersökningen från SCB 51 procent, alltså mer än vartannat barn, i barnfattigdom. Förutom att det för dessa barn ger direkta effekter nu visar forskningen att ekonomisk utsatthet har effekter på ens livschanser längre fram i livet.

Därför vill jag ställa följande fråga till finansborgarrådet: Vad ska Stockholm göra åt barnfattigdomen?

Anförande nr 52

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tackar Karin Ehlin Kolk för frågan. Detta är naturligtvis en situation som vi aldrig någonsin kan acceptera. För oss har det varit en prioriterad fråga sedan 2006 att bryta utanförskapet, inte minst utanförskapet i de stadsdelar där det är som störst. Där har vi en rad åtgärder som vi arbetar med. Man ska nog komma ihåg att det handlar om ett långsiktigt arbete om man ska bryta utanförskapet. Man kan se utvecklingen från 1990 till 2011 om man mäter på ett annat sätt än SCB gör, och i stället tittar på försörjningsstöd. Antalet barn med försörjningsstöd har halverats i Stockholm mellan 1990 och 2011. Det visar att det finns möjlighet att bryta fattigdomen för barn med tillväxt och med nya jobb.

Men nu ser vi att det går åt fel håll. Det handlar om barn till utrikes födda. Jag tror att situationen är densamma i Rosengård med 71 procent och i Angered med 50 procent som i Rinkeby-Kista med sina 51 procent.

Här handlar det om utbildning. Det handlar om att på olika sätt få in ungdomarna i jobb. Vi vidtar en rad åtgärder, inte minst när det gäller utbildning. Det handlar om att vi satsar mer i de skolor som finns i de utsatta områdena, det handlar om möjligheter till sommarskolor, möjligheter till läxhjälp och sådana saker. Det handlar förstås också om sommarjobbssatsningen, som jag ser som en långsiktig satsning för att hjälpa till att bryta utanförskapet. Vi har satsat särskilt på dessa stadsdelar när det gäller detta.

Men det kommer att vara mer som behöver göras, särskilt nu när vi ser att utvecklingen när det gäller barn till utrikes födda går åt fel håll. Vi kommer att återkomma med fler åtgärder när det gäller att bryta utanförskapet.

Anförande nr 53

K a r i n E h l i n K o l k (S): Vi vet att föräldrar till barn i ekonomiskt utsatta familjer ofta är utan jobb eller arbetar ofrivillig deltid. En annan aspekt av barnfattigdom är, som du nämnde, försörjningsstöd. Om man kollar på försörjningsstödet ser man att arbetslösheten i dag är det klart vanligaste försörjningshindret. 48 procent av de personer som mottar försörjningsstöd är arbetslösa. I Rinkeby-Kista är det över 50 procent. 2006 var motsvarande siffra i Stockholm 30 procent. Det finns fler intressanta nedbrytningar av statistiken över personer med försörjningsstöd. 3 procent uppger att de behöver försörjningsstöd därför att de arbetar ofrivillig deltid. 7 procent får inte tillräcklig föräldrapenning. Jag misstänker att man återfinner vårdnadsbidraget bland dessa siffror.

Detta är verkligen faktorer som man politiskt kan vara med och styra över. Detta är resultatet av er politik både i kommunen och i riket. Det handlar om de förändringar ni har genomfört i a-kassan och i socialförsäkringarna och om införandet av vårdnadsbidraget, som får människor att gå på bidrag i stället för att arbeta och lära sig språk i sfi. Det handlar om alla dem som arbetar ofrivillig deltid.

Anförande nr 54

Borgarrådet N o r d i n (M): I innevarande budget har vi som största kommun i landet satt ned foten och sagt att vi nu kommer att gå ifrån ofrivillig deltid. Där gör vi som stor arbetsgivare en stark insats. Jag tror att detta också kan bli en dragare för andra i denna fråga. Det är otroligt viktigt att människor har möjlighet att försörja sig själva. Vi vet att ofrivillig deltid också i mycket är en kvinnofråga. Men som du och SCB också beskriver är det även en fattigdomsfråga.

Däremot vänder jag mig mot beskrivningen att detta är resultatet av vår politik. Vår politik har lett till att det har skapats 200 000 nya jobb i landet sedan 2006. Vi skulle ha haft en betydligt värre situation om vi inte hade drivit denna jobbpolitik, och den måste drivas vidare. Det handlar om att skapa nya jobb och att se till att människor kommer i jobb. Här gör vi en rad insatser för att bryta detta och ta ned trösklarna, inte minst för unga människor, för att komma in i jobb.

Anförande nr 55

K a r i n E h l i n K o l k (S): Satsningen på heltid är jättebra – i texten. Med pengar är ni tyvärr inte där. Karin Rågsjö har väckt en utmärkt motion om en kommunal plan mot barnfattigdom, som ni väljer att besvara och att dessutom hantera som att det bara handlar om absolut fattigdom, vilket jag tycker är lite beklagligt.

Det behövs en bred politik som ger goda uppväxtvillkor för alla barn. Men i dag blir skolorna sämre och inte bättre på att kompensera för sämre förutsättningar. Här måste resurser i mycket högre grad än i dag fördelas till skolorna utifrån elevernas

behov. Andra satsningar som man kan göra, som vi också gör, är att ge alla gymnasieelever möjlighet till sommarjobb. Man kan ge dem SL-kort så att de kan röra sig över hela staden och kompensera för att föräldrarnas ekonomiska resurser kanske inte alltid räcker till. Eller kolla bara på avgifterna i kulturskolan! Rinkeby ligger i botten med 1 procent av barnen som går i kulturskolan. Och ni aviserar att det kan bli avgiftshöjningar.

Anförande nr 56

Borgarrådet N o r d i n (M): Det blev många frågor. För mig är utbildning det första. Det är grundläggande att se till att man blir utbildad. Här har vi nu tydliggjort ansvaret för att arbeta med dem som hoppar av gymnasieskolan. Vi har alldeles för många som lämnar gymnasieskolan utan att få fullständiga betyg. Vi vet att det inte är alldeles ovanligt med pojkar från invandrade familjer som tappar skolan på detta sätt. Det första är att försöka få tillbaka dem till skolan. Det andra är att försöka kompensera med annan utbildning så att de kan komma i jobb. Det är med dessa redskap som vi måste arbeta vidare.

Sommarjobb, praktikjobb, lärlingsjobb och alla möjliga typer av riktade jobb när det gäller ungdomar är otroligt viktigt för att långsiktigt bryta utanförskapet så att det börjar minska även bland utrikes födda.

Fråga nr 5. Vilka arbetsmarknadsinsatser görs för utsatta kvinnor på jobbtorgen?

Anförande nr 57

K a r i n R å g s j ö (V): Herr ordförande! Jag tänker vara konkret och tala om en verksamhet som heter Krami, som ligger under arbetsmarknadsförvaltningen. Man diskuterar nu att lägga ned Krami. Verksamheten är viktig därför att det handlar om kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. De är före detta kriminella. Vi vet alla att det då är ganska svårt att komma tillbaka. Trots att kvinnodelen av Krami har gått bra – 56 procent av kvinnorna har fått jobb jämfört med 51 procent av männen – funderar man alltså nu på att lägga ned verksamheten och flytta den någonstans där kvinnorna får en helt annan typ av möjligheter.

Den 8 mars, kvinnodagen, har varit. Jag hoppas att du har några positiva svar att komma med, Ulla, om att man tänker satsa på denna grupp av kvinnor som står allra längst bort från arbetsmarknaden. De borde väl också ingå i den så kallade jobblinjen?

Anförande nr 58

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Krami är en verksamhet som kommunen har satsat mycket pengar i. Det är ett samverkansprojekt mellan Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och staden. Det pågår förhandlingar eftersom det nuvarande avtalet löpte ut den sista december. Kriminalvården vill inte betala speciellt mycket för verksamheten. Men vi har inte gett upp hoppet, utan vi hoppas att vi ska kunna komma fram till en överenskommelse med Kriminalvården. Förhandlingar pågår fortfarande, som sagt var. Det finns inte något slutligt avtalsförslag ännu.

Anförande nr 59

K a r i n R å g s j ö (V): Bilderna är annorlunda. Jag har varit i kontakt med Kriminalvården och Arbetsförmedlingen, och de säger någonting helt annat. Kriminalvården kan tänka sig att lägga drygt en miljon på denna verksamhet. Då undrar jag förstås varför Stockholms stad inte kan gå in och lägga en liten slant som är betydligt mindre än en miljon. Det gäller också Arbetsförmedlingen, som är oerhört intresserad av just denna verksamhet. De tycker att staden inte har lagt två strån i kors för att stödja verksamheten i sig. Det ligger i stadens intresse att stödja kvinnor som står så långt bort från arbetsmarknaden, kan jag tycka. Man borde snabbt kunna hitta en förhandlingsväg för de kvinnor som det handlar om.

Resultaten för just kvinnorna är goda i Krami. Därför vore det märkligt om det är kvinnorna som får flytta på sig medan männen finns kvar i verksamheten. Det är väl lite udda år 2012, tycker jag.

Anförande nr 60

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det verkar vara märkliga uppgifter. Staden står för två tredjedelar av driftskostnaderna och Kriminalvården för en tredjedel. Dessutom har vi finansierat fem och en halv tjänst i verksamheten. Att staden inte lägger två strån i kors tycker jag verkar vara en märklig uppfattning från dina sagespersoner. Under 2011 stod jobbtorgen i Stockholm för 80 procent av deltagaravgifterna. Det handlar om sammanlagt 140 personer i dag – 52 kvinnor och 88 män.

Jag hoppas verkligen att vi ska komma fram till en överenskommelse här. Om du säger att Kriminalvården är beredd att gå in med miljoner i detta verkar det ju vara nära en lösning. Men det är inte den information som jag har fått hittills.

Anförande nr 61

K a r i n R å g s j ö (V): Problemet är att staden, alltså de som har förhandlat i Stockholm, inte har lagt manken till. Så kan jag tolka det när jag lyssnar på mina *sagesmän* i detta. Om man tittar på hela verksamheten ser man att denna typ av verksamhet verkligen behövs för kvinnor och män som kanske aldrig någonsin har jobbat i hela sitt liv. Man har lyckats bra i denna verksamhet. 42 procent av kvinnorna och 39 procent av männen har gått ut i arbete. Det är jättebra siffror. Man kan också se att det är männen som har skrivits ut från verksamheten i något högre grad än kvinnorna.

Allting som gör att man på något sätt kan härbärgera verksamheten inom jobbtorg, där den finns nu, är bra i sig. Kvinnor har specifika möjligheter när det gäller vad de behöver, och män har sina resurspersoner att tillgå. Men det ser lite mörkt ut nu, och därför vill jag fråga dig, Ulla, om du är beredd att stödja verksamheten specifikt för kvinnor som har varit i kriminalvården.

Anförande nr 62

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag tycker att du ger en lite konstig bild av arbetsmarknadsförvaltningens tjänstemäns ambitionsnivå. Från vår sida tycker vi att det här är en bra verksamhet, men vi måste ha ett rimligt avtal tillsammans med

Kriminalvården och Arbetsförmedlingen. Det är ändå i detta samarbete som man hittar de framgångsrika lösningar som vi har sett i det som politiskt har skett när det gäller Krami.

Jag tycker att det är lite tråkigt att höra att du misstänkliggör förvaltningens tjänstemäns ambitioner i de förhandlingar som pågår. Jag har inte hört någonting annat än att det är trögt att komma fram gentemot de andra parterna. Men om du har rätt borde vi inte vara så långt ifrån en lösning.

§ 15 Detaljplan för Nybohovsbacken, Hägerstensvägen, i stadsdelen Liljeholmen, Dp 2008-01165-54 (utl. 2012:4)

Anförande nr 63

Borgarrådet **K e v i u s** (M): Ordförande, fullmäktige, bostadssökande och stockholmare! Uppe på Nybohov finns Liljeholmens mest attraktiva sevärdhet – en magnifik känsla av att ha hela staden framför sina fötter. Snart kommer ännu fler att kunna njuta av denna utsikt över Stockholm direkt från sina nya hem. Nybohov planerades och byggdes omkring 1960. Uppe på berget finns i dag ungefär 1 000 lägenheter. Stockholm har en byggtradition där varje epok har lagt sin tids arkitektur till staden. Blandningen av gamla och nya byggnader har blivit ett signum för vår älskade stad.

Att bygga samman stadsrummet, det vill säga Nybohov med Liljeholmen här, är ett bra exempel på hur promenadstaden genomförs i praktiken. Här, mina vänner, kommer Svenska Bostäder och Besqab att tillsammans med oss skapa en koppling mellan den storskaliga strukturen i Nybohov och den nutida kvartersstrukturen vid Liljeholmstorget, Årstadal och Liljeholmskajen.

Detaljplanen innebär mellan 175 och 190 nya lägenheter som skapas i ett attraktivt och bra kollektivtrafiknära läge. Dessutom bidrar de nya bostäderna till en ökad trivsel och trygghet på gatan upp till Nybohov. Förslaget innehåller också en park där man kan betrakta utsikten och en efterlängtdad förskola intill naturområdet. Jag är övertygad om att detta tillägg kommer att bli mycket bra. Det kommer att bli en attraktiv boendemiljö för dem som flyttar in i alla dessa lägenheter.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 64

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Också Vänsterpartiet tycker att det här är ett bra förslag. Det ger en möjlighet att utveckla stadsrummet och att göra Nybohovsbacken mer levande. Mycket av dessa möjligheter uppstår på grund av att Liljeholmen växer.

Vänsterpartiet är också glada för att de hus som tidigare skulle byggas i skogen ned mot vattnet vid sjön Trekanten är borta. Därför har vi inga reservationer i ärendet. Däremot skulle vi gärna vilja påpeka att man fortsätter att leta efter en plats för att på något sätt kompensera för den fotbollsplan som tas bort. Det är något som vi tycker att man alltid ska göra. Behovet minskar inte, utan det ökar hela tiden. Detta behövs verkligen. Det är Vänsterpartiets politik att alltid kompensera för fotbollsplaner och idrottsytor som tas bort på grund av att man bygger.

Anförande nr 65

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Fru ordförande! Stockholm behöver bostäder. Det finns ett omfattande behov av fler lägenheter. Så många är de som står i kö för att få en egen bostad – unga, studenter och alla de som ser Stockholm som en plats där de kan förverkliga sina drömmar. Miljöpartiet vill bygga en modern, mänsklig och

miljövänlig stad. För att göra detta vill vi i görligaste mån bygga där det redan är byggt. Vi vill bygga klimatsmart, och vi vill bygga i kollektivtrafiknära lägen. Liljeholmen är ett område där det finns använda områden att bygga på. Det är extremt kollektivtrafiknära. Men det är ett område där det gröna riskerar att få stryka på foten.

Vi är därför mycket glada att den plan som nu läggs fram för fullmäktige kraftigt har förbättrats sedan det första detaljplaneförslaget. Vi får nu upp till 190 lägenheter och en förskola för 160 barn i ett kollektivtrafiknära läge samtidigt som de viktiga grönområdena runt sjön Trekanten skonas. Detta är ett byggande på väg mot ett modernt, mänskligt och miljövänligt Stockholm. Men det är bara på väg. För varför envisas man med att i ett av de mest kollektivtrafiknära områdena i staden trycka in en parkeringsnorm på 0,7, det vill säga nästan en bil per lägenhet? Jag undrar: Hur modernt är det, Regina? Sänk bilantalet och inrätta bilpooler så har de som eventuellt vill åka till Ikea för att skaffa sig en bokhylla och inte vill hyra en pickup möjlighet att åka dit ändå. Sedan kan de använda kollektivtrafiken när det behövs.

Vi tycker att förslaget på det som ska byggas är bra, men det hade varit ännu bättre med en liten justering. Därför har vi i Miljöpartiet ett eget förslag till beslut, och därför bifaller jag det.

Anförande nr 66

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande, fullmäktige! Planförslaget för Nybohovsdelen har diskuterats ganska länge, och olika förslag har diskuterats fram och tillbaka. Det har också varit en viss oro – en ganska stark oro – bland dem som bor uppe på Nybohovsbacken och höjderna där för hur mycket som skulle skymmas av nya hus och hela den biten. Vi har från Socialdemokraternas sida drivit frågan om att man skulle försöka få ned höjden på de nya hus som planerades.

Det som är positivt i det nya förslaget är framför allt att man har tagit bort en del av de första förslag som fanns om fastigheter och nybebyggelse i själva grönområdena. Det var mycket exploaterat. Då skulle man också få ganska mycket bilar, gator och vägar in i det som i dag är skogen ned mot Trekanten.

Vi har inte något förslag till beslut, utan vi har ett särskilt uttalande där vi tycker att det är positivt att man gör den här bebyggelsen. Men framför allt hade vi kanske velat ha husen något lägre.

Anförande nr 67

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag ska börja med att chocka er lite grann så att ni vaknar: Jag håller fullständigt med om vad Vänsterpartiet sade här alldeles nyss när det gäller att det är viktigt att vi kompenserar för idrottsytor.

När det gäller detta område kan man säga att det ändå finns ganska gott om plats för spontanidrott i omedelbar närhet av det ställe som vi ska bygga på, nämligen nere vid Trekanten och de fina grönytorerna och gräsmattorna där. Det är viktigt att vi inte glömmer det i planeringssammanhanget.

Borgarrådet Helldén talade om p-talet. Jag vill slå ett slag för det som vi kommer att ha åtminstone från och med nästa år, nämligen f-talet. Det betyder förskoletalet. Här får vi, vilket är jätteviktigt i detta område med många nya bostäder, en möjlighet att bygga förskoleplatser. Det är med förlov sagt en viktigare fråga för oss i Folkpartiet än att diskutera decimalerna vad gäller p-talet.

Bifall till liggande detaljplaneförslag!

Anförande nr 68

S t e l l a n H a m r i n (V): Björn och jag stod för ganska länge sedan vid sjön Magelungens strand och lovade varandra att rädda sjön, vilket vi inte lyckades så bra med. Men jag hoppas att vi kan lyckas bättre i framtiden.

Eftersom vi talar om sjön Trekanten vill jag passa på att påpeka att när man nu satsar så här stora pengar på nybyggnation och på att åtgärda en hel del annat borde man kunna titta också på Trekanten. Den underhålls numera genom att man låter en massa väl renat och dyrt dricksvatten rinna in i sjön i stället för att åtgärda det grundläggande problemet. Just nu minns jag inte vad problemet är, men det minns säkert miljöförvaltningen väldigt väl.

Jag tycker att man kunde slå ett slag för att genomföra en ordentlig restaurering av sjön och se till att den klarar sig på egen hand i stället för att använda Stockholms stads ganska dyra vatten, vilket är en dålig lösning på lång sikt.

§ 16 Revidering av regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg (utl. 2012:16)

Anförande nr 69

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Detta handlar om de regler vi har för hur barn tas in i våra förskolor och till andra typer av pedagogisk omsorg. Vi har en gemensam kö i Stockholm som omfattar alla kommunala skolor och en ökande andel av de fristående förskolorna. Ärendet handlar egentligen om när man som förälder ska ha rätt att tacka nej till en så kallad garantiplats i förskolekön. Vi har en väl utbyggd valfrihet, men vi vet också att vissa förskolor är mer populära än andra. När man inte får sitt första-, andra- eller tredjehandsalternativ – man har upp till fem val i dagens system – får man en plats som man måste anta. Då är det naturligt att vi gränsar av vad som är rimligt att tacka ja till.

Detta ärende handlar om det. Det handlar till exempel om att man inte ska behöva tacka ja till en plats i ett föräldrakooperativ. Föräldrakooperativ ställer ofta ganska höga krav på föräldrainsatser – att man lagar mat, städar eller någonting sådant. Det är ofta helt avgörande för att de ofta ganska små föräldrakooperativen ska kunna överleva att föräldrar är beredda att ta på sig detta ansvar. Det handlar också om konfessionella förskolor eller förskolor med en pedagogik som kraftigt avviker från den gängse pedagogiken i våra förskolor. Då ska man kunna tacka nej.

Detta innebär också att föräldrar får ett något mindre antal dagar på sig att svara. Vän av ordning kan fråga sig: Och varför det? Varför minskar man antalet dagar från åtta till fem? Det gör vi helt enkelt för att kön ska fungera smidigare. Om varje förälder har åtta dagar på sig att välja på att tacka ja eller nej till fem olika alternativ förstår var och en att under denna tid är det ett antal andra föräldrar som inte ens hinner få erbjudandet. Därför, och i och med dagens elektroniska möjligheter att svara, tycker vi att det är dags att korta ned det hela från åtta dagars till fem dagars betänketid.

Jag vill också berätta att som ni säkert kommer ihåg finns det i budget ett uppdrag att se över vad som krävs för att få en riktig gemensam kö där alla förskolor som omfattas av barnomsorgsgarantin också är med. Detta utreds just nu av utbildningsförvaltningen. Vi får återkomma till det, för det finns ett antal andra regelförändringar som man i så fall måste göra.

Anförande nr 70

P e r O l s s o n (MP): Jag har en fråga, Lotta, med helt ärligt uppsåt. När vi går ned till fem dagar – menar vi då fem arbetsdagar eller kommer det också att kunna vara fem dagar över en helg? Jag tror att det spelar ganska stor roll.

En sak som jag saknar när jag läser igenom ärendet är gränsdragningen för när en skola anses ha en annan pedagogisk profil än den gängse. Vem får lov att avgöra detta? Jag undrar om det finns registrerat någonstans när man ha ansökt om att starta en skola att man då säger: Jag har en annan pedagogisk profil. Eller är det föräldern som ska göra valet som ska avgöra huruvida man tycker att skolan avviker från att pedagogiskt klara av att möta läroplanen för förskolan?

Anförande nr 71

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag utgår ifrån att det är arbetsdagar, för det brukar det alltid vara i sådana här sammanhang. Ibland kan det ju vara helger och sådant som gör att det helt enkelt blir för kort om tid.

Man har ett regelsystem för vem som avgör. I dag är det stadsdelsnämndernas platshandläggare som avgör detta. Vi har än så länge inte något helt elektroniskt system. Men det är klart att man som förälder ska kunna hänvisa till detta, och sedan avgör man om det är rimligt eller inte. Jag tror inte att detta kommer att bli något jättestort problem i praktiken. Men det finns till exempel en avgränsning när det gäller det pedagogiska innehållet från det som är regelrätt Montessori eller Waldorf och det som bara är till exempel Montessorinspirerat. Vi har till exempel många kommunala verksamheter som är sådana, och då är det inte okej att säga nej till en plats bara av detta skäl.

Anförande nr 72

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande och fullmäktige! Vi stöder förslaget till förändringar, då det är i enlighet med de nya förutsättningar som har införts i skollagen. Men det finns ett allvarligt systemfel som jag uppfattar bagatelliseras av Alliansen och borgarrådet. Det gäller just det här med en gemensam kö för föräldrar som antingen vill ha en kommunalt eller en enskilt driven förskola. Frågan är väl utredd, så det är inte så mycket att reda ut. Det är mer långbänksfasoner som majoriteten håller på med.

Detta skapar nämligen allvarliga problem för stadsdelarna. De får stora svårigheter att planera för ett barnomsorgsbehov som man inte har kunskap om. Man vet inte hur många som står i köerna till de enskilt drivna skolorna. Det innebär att många stadsdelar misslyckas med att ordna barnomsorg i tillräcklig omfattning och att föräldrar och barn i stället får åka långa sträckor för att få någon barnomsorg. Det här tycker jag är trist. Vi uppfattar det som att majoriteten tar större hänsyn till de enskilt drivna förskolornas intressen av att exempelvis kunna välja från sina egna köer än till föräldrarnas möjlighet att få barnomsorg snabbast möjligt.

Ni nonchalerar också den verklighet som stadsdelsnämnderna lever i när det gäller deras möjlighet att planera och bygga nya avdelningar för barnomsorgen. De måste få veta hur hela efterfrågan ser ut i stadsdelen. Det nekar ni dem i och med denna långbänk.

Borgarrådet har tidigare skylt på att sammanslagningen av köerna inte kan ske på grund av svårigheter att tacka nej till verksamhet med viss konfessionell pedagogisk inriktning. Detta hinder tar vi bort med detta ärende och även med den lag som finns sedan tidigare. Vad är egentligen problemet med en sammanslagning av köerna, enligt borgarrådet? Varför inte göra som de flesta borgerligt styrda kommuner gör i länet, nämligen ordna gemensam kö? Jag vet att också flera i borgerliga stadsdelsnämndsgrupper vill ha det så.

En del uppfattar det som att borgarrådet sitter tungt i knäet på privata skolintressen och skolkoncerner. Det tycker jag verkar helt onödigt. Men förhoppningsvis kan borgarrådet reda ut detta.

Anförande nr 73

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! När det gäller en gemensam kö tror jag att de flesta stadsdelsnämnder har ansträngt sig mycket för att bygga ut allt vad de har kunnat. De har letat efter lokaler och personal, och de har över huvud taget ansträngt sig eftersom det har varit ett sådant oerhört tryck. Det stora problemet har kanske inte varit att veta exakt hur många barn som står i kön utan att verkligen lyckas få fram fler och fler platser.

Just därför är det så oerhört viktigt att vi nu när vi diskuterar att kunna öka deltagandet i den gemensamma kön gör detta på ett genomtänkt och varsamt sätt så att vi inte alienerar alla dem som driver enskilt drivna förskolor. Stockholms stads barn behöver de enskilt drivna förskolorna. Vi har inte råd att med tvång föra in någon i en kö som de inte vill vara i. Då riskerar vi att tappa ett antal förskolor som helt enkelt struntar i att vara med över huvud taget och som struntar i att bedriva verksamhet i Stockholm. Det vore oerhört olyckligt såsom dagens situation ser ut.

Anförande nr 74

J a n V a l e s k o g (S): Om det är svaret på frågan om varför vi inte har en gemensam kö lär det nog inte bli någon gemensam kö heller. Frågan är väl utredd av förvaltningen; det vet vi. De säger att det går att ordna en gemensam kö i morgon dag för enskilt drivna dagis.

Någon sorts utpressning eller hot, om det nu ska föreställa det, tycker jag absolut inte är en acceptabel åtgärd. Vi måste ha föräldrarnas och barnens intressen i förgrunden. Inte minst måste vi också tänka på de stadsdelsnämnder inte minst i innerstaden som missar sin planering, vilket de också har sagt, när det gäller att få fram platser därför att de inte vet säkert hur många som söker. Lokalfrågan är en stor fråga, men att veta hur många som söker barnomsorg är självfallet också en grundläggande fråga.

Anförande nr 75

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det är alltid intressant att höra politiker som anser sig vara tekniska experter. Det finns ett antal praktiska problem med det kösystem vi har. För det första säger teknikerna att med det antal val vi har i dag är det svårt att göra det tekniskt möjligt att få med alla så att det fungerar för föräldrarna. Jan Valeskog är mest intresserad av hur det fungerar för stadsdelsförvaltningarna. Jag är mest intresserad av hur det fungerar för föräldrarna.

Det andra tekniska problemet är att det fortfarande finns manuella delar i det här. Det är fortfarande stadsdelsnämndernas kösamordnare som fördelar platserna. Det här kommer förhoppningsvis att lösa sig. Då kommer saken i ett annat läge.

Jag tycker att det är extremt obehagligt att bli anklagad för att sitta i knäet på privata skolkoncerner.

Anförande nr 76

J a n V a l e s k o g (S): När det gäller den sista frågan kan jag säga att vi har haft en debatt om jämförelse där Lotta Edholm inte alls vill att de privata ska få

redovisa alla problem, och alla möjligheter för all del, som finns med lokaler och annat. Hon vill undanhålla viss information.

Men i denna fråga tycker jag att det är uppenbart att argumentet, som vi har hört tidigare här, är att flera kommer att lämna verksamheten därför att de inte får ha en egen kö. Jag tycker att det är oerhört allvarligt om det är det som är huvudargumentet. Det som Lotta Edholm tar upp stämmer ju inte. Vi har fått redovisat från förvaltningens tjänstemän att de tekniska problemen inte är något problem. Det är inte något problem i någon annan kommun i länet heller. Självfallet kan man lösa det om man vill. Det här är långbänk, och en del obstruerar uppenbarligen därför att de inte vill ha en gemensam kö. Jag tycker att det i så fall är ett bevis på att det fortsätter att vara så att borgarrådet sitter i knäet på dessa intressen.

Anförande nr 77

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande! Vi tycker att revideringen av reglerna är bra. Jag kan förstå att det har känts konstigt att bli anvisad en plats från kommunen och det sedan handlar om en förskola som hänvisar till scientologerna i sitt material. Det är bra att frågan reds ut.

Som flera har sagt innebär det också att det nu egentligen inte finns några hinder för att gå vidare med målet att skapa ett gemensamt kösystem. Det finns flera som har tagit upp olika tekniska svårigheter i systemet för stadsdelarna och för kommunerna. Men framför allt är detta tekniskt komplicerat för föräldrarna i dag. Jag såg en redovisning av läget på Södermalm, där det egentligen finns 46 olika kösystem som man kan delta i. Det är alltså på inget sätt särskilt enkelt för föräldrarna i dag.

Vi har tagit upp detta i ett särskilt uttalande, som jag vill fästa er uppmärksamhet på. Om inte fler ansluter sig till den gemensamma kön behöver utbildningsnämnden göra mer. Vi behöver ställa som villkor att man är med i kön för att få kommunal finansiering. Det är vårt alternativ.

Det som kommer upp om att det kanske är många förskolor som helt skulle läggas ned är intressant. Det har inte jag hört tidigare. Jag skulle vilja veta hur stor andel det egentligen är av de privata förskolorna som har startat förskolor, anställt personal och gjort allt som det innebär av att sätta sig in i läroplanens intentioner och tagit in en massa barn som sedan enligt uppgift skulle lägga ned all verksamhet därför att de skulle tvingas vara med i en kommunal kö. Jag tycker att det låter lite orealistiskt att det skulle vara så många som lägger ned på grund av det. Det kanske är något som man bara säger.

Jag tycker att vi från kommunens sida behöver tänka på föräldrarna och problemet med att stå i 46 köer samtidigt. Det är detta synsätt vi behöver utmana i så fall, naturligtvis med målet att platserna ska bli fler och inte färre.

Anförande nr 78

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ambitionen är naturligtvis att få med så många som möjligt, och antalet ökar nu för varje dag. Men jag anser att det är ganska meningslöst att få med mycket små verksamheter som inte omfattas av

barnomsorgsgarantin. Det har varken föräldrar eller stadsdelsförvaltningar någon större nytta av. De som är viktiga att få med i kön är de anordnare som vi anser bedriver en sådan verksamhet att det kan sägas att de borde omfattas av barnomsorgsgarantin.

Vi är på god väg. Antalet som ansluter sig ökar hela tiden. De största, till exempel Pyslingen, är med i den gemensamma kön.

Anförande nr 79

M å n s A l m q v i s t (V): Jag tror att vi egentligen är ganska överens. Jag tycker att det här låter bra. Jag blir bara oroad när medlemmar från Alliansen sänder signaler om att om ni ställer tuffa krav kommer en massa verksamheter att lägga ned eftersom det är så principiellt viktigt att inte ha med den kommunala kön att göra. Jag tror inte att det är någon bra signal att sända ut. Signalen borde vara att så många som möjligt ska med i den gemensamma kön för att underlätta för Stockholms föräldrar.

Anförande nr 80

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Fru ordförande! Vi i Miljöpartiet tycker också att det här är bra. Vi har inte lagt fram något eget förslag. Vi har inte ens någon reservation. Jag har bara några tankar om det som vi redan har pratat om, nämligen föräldrarna. Vilka är de?

Det förutsätts att föräldrar har en datavana. Det förutsätts att föräldrar kan svenska språket. Det kan inte alla föräldrar. Det är viktigt att tänka på hur man på bästa sätt kan se till att alla föräldrar har lika stor rätt att välja förskola till sina barn. Detta är kanske inte någonting som man behöver skriva in i riktlinjerna, men man behöver tänka på det. Man hänvisar till datorer i alla lägen. Och visst är det bra för de allra flesta, men det finns föräldrar som inte klarar av att hantera en dator.

Vi har också funderingar på det här med tiden just på grund av sådana här svårigheter. Hinner man verkligen med att göra de här valen på fem dagar? Vi vet inte, men vi ställer bara frågan.

Anförande nr 81

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det finns naturligtvis flera svar på frågan. Först och främst erbjuds alla att få beskedet skriftligt eller digitalt. Man kan få det på vilket sätt man vill. Man kan också svara på vilket sätt man vill. Stöd för detta finns också stadsdelsförvaltningarna.

Anförande nr 82

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): På vilket sätt då? undrar jag. Du säger att det är skriftligt. Jag påstår att det finns föräldrar som inte kan läsa och skriva på svenska. Framför allt gäller det nyinflyttade som behöver gå på sfi och ha sina barn på förskolan. Det är dem det handlar om.

Anförande nr 83

Karin Ehlin Kolks (S): Vi socialdemokrater ser positivt på de föreslagna förändringarna, men vi tycker att det är viktigt att anlägga ett helhetsperspektiv.

Jag ska ta lite historik bakom det här: När det gemensamma kösystemet infördes 2008 var det av flera skäl. Då fanns det 18 köer i de olika stadsdelarna, och målet var bland annat att göra det enkelt för Stockholms föräldrar att jämföra förskolor, att kunna överblicka kösituationen och på ett lätt sätt göra ett medfött aktivt val. Samtidigt ökade man transparensen av tilldelningen av platser. Detta var till fördel även för staden. Det handlar om planeringen och om ett sätt att marknadsföra sin verksamhet. Det skulle alltså också gälla fristående enheter.

Det finns flera problem med att alla förskolor inte är med i systemet. Inte minst gör det vardagen svårare för stockholmaren med merarbete som följd när man måste stå i flera köer och hålla koll på dem. Det försvårar också planeringen för kommunen.

I flera andra kommuner som Täby, Nacka och Norrtälje finns det krav på enskilda anordnare att ingå i kommunens kösystem. Dessa borgerligt styrda kommuner har kommit fram till att det är medborgarnas valfrihet och användarvänligheten för dem som ska främjas, och inte företagens. Kanske skulle Lotta Edholm kunna åka på studiebesök till dessa kommuner och se hur de arbetar och hur de har löst de tekniska problem som Stockholm säger att man har.

Man ska inte heller glömma att stadsrevisorerna förra året kom med en rapport som undersökte stadens gemensamma kösystem. I rapporten pekade de ut en rad förbättringsområden som den styrande majoriteten verkar ha glömt. Det handlar om att utveckla kontrollsystemen och att arbeta vidare med verktygen. Både de stadsdelar som svarade på remissen och stadens revisorer menade att en gemensam förskolekö där alla förskolor ingår skulle vara ett sätt att förbättra planeringen. Man förstår inte riktigt varför ni inte vill införa denna kö när både förvaltningarna och revisorerna vill ha det så.

För Stockholms småbarnsföräldrar blir förskolevalet enklast när det finns en kö som samlar alla alternativ. Med deras intresse för ögonen är det svårt att förstå varför vi inte har en sådan kö. Det är bra med förändring. Det går åt rätt håll. Men jag tycker att det är synd att man inte tar ett helhetsgrepp och lyssnar på stadens revisorer och på förvaltningarna.

Anförande nr 84

Borgarrådet Edholm (FP): Fru ordförande! Jag är inte särskilt snarstucken av mig. Men jag tycker att det är rätt obehagligt att bli anklagad för korruption. Jag sitter inte i knäet på privata skolkoncerner. Dessutom är Pysslingen den största privata skolkoncern som bedriver förskoleverksamhet i den här staden, och Pysslingen är med i den gemensamma förskolekön. De har dessutom svarat på en remiss om vad man tycker om förändringarna. Jag vill återigen betona att någon sådan korruption inte förekommer.

Karin Ehlin Kolks frågeställning är intressant. Revisorerna pekar bland annat på att det finns en del problem med den gemensamma kö som vi faktiskt har. Och med

förlov sagt – Stockholm är inte Täby! Vi är Sveriges största kommun. Vi växer enormt snabbt. Varje år ökar antalet förskolebarn med ungefär 2 000, år ut och år in. Om man ska klara det måste man också ha hållfasta tekniska system som fungerar. Annars kommer föräldrarna att bli jättearga. Det gäller även stadsdelsförvaltningarna och de privata anordnarna. Jan Valeskog kanske är en teknisk expert. Men denna fråga har ställts gång på gång, och det finns ett antal tekniska problem som måste lösas innan man går över till en gemensam kö. Svårare än så är det inte.

Och jag är inte korrumberad; det kan jag lova.

Anförande nr 85

J a n V a l e s k o g (S): Det är som sagt sant att utbildningsförvaltningen, stadens revisorer, stadsdelsnämnderna, ett antal andra ute i länet, föräldrar och andra vill ha ett gemensamt system och anser att det fungerar.

Det finns tekniska problem, säger borgarrådet. En tjänsteman på utbildningsförvaltningen har svarat på denna fråga så här: Det finns inga allvarliga tekniska problem i kösystemet. Ett tekniskt problem har visat sig, men så fort det blev påtalat har det också åtgärdats. Alltså finns det inte några tekniska problem.

Borgarrådet klagar på att det sägs att hon är korrumberad. Jag har sagt att det finns flera exempel i denna fråga på att det snarare handlar om ett ohälsosamt beroende av enskilda intressen som bedriver skolverksamhet. Jag skulle kunna ha en lång debatt om detta med andra exempel.

Upp till bevis nu! Visa att vi kan ordna en gemensam kö utan de hänsyn och hot som har nämnts här om att man kommer att lämna systemet och sluta bedriva förskoleverksamhet. Sådana hot tycker jag inte riktigt har med saken att göra.

Anförande nr 86

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jan Valeskog säger nu att jag är ohälsosamt beroende av friskolekoncerner. Jag skulle vilja veta på vilket sätt. Det är faktiskt oförskämt, och det är inte sant. Pysslingen är dessutom den största friskolekoncern som bedriver förskoleverksamhet i Stockholm, och de är med i den gemensamma kön. Jag tycker att det här börjar kännas rätt obehagligt.

Det finns inga tekniska problem, säger Jan Valeskog. Det är bara för ett par månader sedan vi läste i tidningen om ett stort tekniskt problem när det gäller en fristående förskola som faktiskt ville vara med i kösystemet. Där fungerade det uppenbarligen inte. Det är pinsamt för Stockholms stad, och detta måste lösas.

Anförande nr 87

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! Det här är spännande. Jag trodde att vi talade om antalet dagar, om möjligheten att inte tappa sin plats om man tackar nej till en konfessionell förskola och så vidare. Men vi talar alltså om förskolekön.

Redan i dag har fler förskolor ställt sig i förskolekön. Men det har funnits en hel del problem. Inte minst på Östermalm har vi vetat om det. Där var vi tvungna att ha en halvtidshandläggare det första året samtidigt som kön var i kraft för att det helt enkelt inte fungerade riktigt. Det är många fristående förskolor som inte vågar gå in i det här innan de vet att alla tekniska bekymmer är utredda. Man måste ha respekt för att det kan finnas de som vill stå utanför. Det kan handla om att själv kunna välja vilka man vill dela ett kooperativt ansvar med. Detta är ett stort ansvar.

Det måste vara attraktivt att ha en gemensam kö och en kö som också fungerar. Jag förstår att du inte ser några problem, Jan Valeskog. Jag ser att du inte tycker att det finns några hinder eller något sådant. Men från vår horisont är frivillighet bättre än tvång. Det är bättre att man löser någonting, gör det attraktivt och ser till att förutsättningarna är bra i stället för att eller innan man börjar skrika på tvång.

Anförande nr 88

J a n V a l e s k o g (S): Jag tror inte att vi skulle ha haft denna debatt om det hade funnits ett enda tecken på att ni menar allvar och därför genomför detta. Men allt är förlåtet, höll jag på att säga, om ni ordnar en gemensam kö inom rimlig tid.

Problemet är att ni har haft lång tid på er, och ingenting har hänt. Alla säger att det fungerar utmärkt. Förvaltningen och de som håller på med tekniska frågor där säger att det fungerar utmärkt. Som du själv sade alldeles nyss har det förekommit ett antal hot om att man inte vill fortsätta om man måste stå i den gemensamma kön. Jag tycker inte att det är något argument. Vi måste sätta föräldrarnas och barnens intresse i första hand. Det gör vi inte om vi splittrar kön på det här viset. Föräldrarna får det betydligt jobbigare, och på grund av det bristfälliga system som det är fråga om får vi inte den utbyggnad som krävs i dag i många stadsdelar.

Anförande nr 89

J o h a n n a S j ö (M): Det verkar som om du talar med andra. Vi hörde från Lotta Edholm att det finns tekniska problem, men att man håller på att titta på det. Det finns inga bekymmer alls, och allt fungerar utmärkt, säger du.

Du använder ord som "hot". En näringsidkare kan välja själv var hon eller han ska starta sin verksamhet. Det gäller att agera med varsam hand när man ska förändra någonting som har gällt i nästan två decennier för väldigt viktiga näringsidkare och viktiga enskilt drivna verksamheter som gör vår stad bättre.

Anförande nr 90

P e r O l s s o n (MP): Ordförande! Jag tycker att det finns en känsla av att vi är överens inne i salen om att det är bra om så många förskolor som möjligt ingår i den gemensamma kön. Det verkar alla här inne vara överens om, och det är bra.

Sedan verkar det finnas olika uppfattningar om huruvida vi vill tvinga in alla aktörer eller inte i kön och om huruvida det är farligt om det finns någon som har undantag. Detta handlar inte om ifall vi ska ha en gemensam kö eller inte, utan det handlar om huruvida vi ska tvinga in alla fristående förskolor i denna struktur. Miljöpartiet är av

meningen att det ska vi inte. Det får gärna finnas starka incitament för att ingå i kön. Det får gärna vara kopplat till den förskolepeng som delas ut. Vi behöver fler aktörer. Vi behöver fler aktörer som tar initiativ, som skapar strukturer, som går samman och som bildar förskolor för att vi ska hitta dem och ta hand om dem för de förskolebarn som finns och för de platser som vi behöver.

Det system som vi har ska utgå från barn och föräldrar och deras behov. Vi ska inte bygga ett system som utgår från systemet. Här tycker jag att det brister någonstans i den socialdemokratiska argumentationen. Vi hör hela tiden att vi måste tvinga in alla de fristående förskolorna i den gemensamma kön, för då underlättar vi för stadsdelarnas planering. Men vi bygger inte ett sådant här system för att vi ska underlätta för stadsdelarna att planera! Vi ska underlätta för föräldrarna att göra ett klokt val av en bra förskoleplats. Vi ska underlätta för våra förskolebarn att få en förskoleplats som ligger nära hemmet och som det fungerar bra att gå till. Den ska ge god omsorg och bra pedagogisk utveckling.

Hela världen faller inte ihop om det finns ett par förskolor som har undantag från att ingå i kön. Jag tycker att det är en onödig politisk strid att ta. Det finns betydligt viktigare strider att ta när det gäller förskolorna, till exempel hur vi får fler utbildade förskollärare och hur vi får fler förskolor med utbildade lärare till stadsdelarna för att klara av att möta de krav som ställs i läroplanen. Där ska vi lägga vår energi, och där tycker jag också att vi kan ta den politiska konflikt som finns.

Anförande nr 91

J a n V a l e s k o g (S): Detta är naturligtvis inte den största fråga vi har, men det är en viktig fråga. Det handlar om hur vi ska få fram så många platser som möjligt. Det handlar inte om att ett par förskolor vill stå utanför, utan det handlar om att vi ska få ett system som fungerar. Det handlar framför allt om föräldrarnas intressen. Jag hävdar bestämt att ett system med en gemensam kö som gör det lätt för föräldrarna att söka och lätt att planera barnomsorg kommer att ge fler platser än om man har massor med köer.

Jag uppfattar ändå att färdriktningen och målsättningen, som Alliansen har sagt flera gånger, är att få en gemensam kö. Men upp till bevis! Hittills har det inte gått fort.

Anförande nr 92

P e r O l s s o n (MP): Då har vi uppfattat det precis likadant, jag och Jan Valeskog. Det finns en politisk enighet om att ha en gemensam kö där så många aktörer som möjligt ingår för att vi ska underlätta för föräldrarnas planering. Det ska också finnas mycket färre köer än vad det gör i dag. Det tycker jag är bra.

*§ 17 Äldrenämndens övertagande av ansvaret för hantering av trygghetslarm
Förslag från äldrenämnden (utl. 2012:28)*

Anförande nr 93

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Joakim Larsson ville inte ha företräde. Jag vet inte om jag ska tolka det som att han kände att det inte var något hot när jag kom upp!

Vi har en reservation från Vänsterpartiet, och den förordar jag att man tar i sin helhet. Jag vill säga en sak till, och det är att jag vill att man gör en utvärdering av detta så fort som möjligt. Det har också visat sig att det är svårt för de äldre att läsa katalogen och tolka den. Det hela måste göras mycket mer tillgängligt.

Anförande nr 94

Borgarrådet L a r s s o n (M): Du står ju kvar i talarstolen, Jackie, så jag vänder mig till dig. Att bli äldre i Stockholm är någonting som vi på olika sätt vill förenkla. Vi tror att det är bra att överföra hanteringen av trygghetslarm och se till att man hanterar frågan om service av dessa larm och så vidare centralt i staden på det som är Stockholms trygghetsjour, där man också har annan typ av service. I praktiken går tekniken framåt. Vi vill ha en enkel handläggning, och vi vill se till att man kan ta del av annat. Det kan vara fråga om brandskydd och så vidare som finns tillgängligt i dag men som inte har funnits tillgängligt tidigare.

Orsaken till att vi tycker att det är enkelt att ta över detta till staden centralt är också det faktum att man i stadsdelarna egentligen inte har någon anledning att ha denna typ av biståndsbedömning av ett ärende som vi i praktiken inte längre vill ska vara biståndsbedömt. Vi har i våra riktlinjer sagt att om en äldre har bestämt sig för att ansöka om trygghetslarm så gör man det därför att man anser att man behöver det. Då ska det räcka. För att få trygghetslarm beviljat ska det räcka med den äldres oro. Då behöver man inte ha detta utspritt på flera stadsdelar, utan nu kan man ha denna hantering centralt. Vi räknar med att det som sker innebär en viss administrativ förenkling. Den äldre får också en förenklad hantering av sitt ärende.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 18 Överföring av idrottsanläggningar till fastighetsnämnden (utl. 2012:29)

Anförande nr 95

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Detta kan tyckas vara ett byråkratiskt ärende, men det är ett viktigt ärende. Staden växer och expanderar oavbrutet. Vi bygger nya bostäder, och människor får nya ställen att vara på. Barn och unga börjar i skolor överallt över staden, och då behöver vi också idrottsytor. Därför har det skett en stor expansion av idrottsytor under de senaste åren. Vi har byggt över 50 nya konstgräsplaner, vi har byggt ett nytt handikappcenter för funktionshindrade i Beckis, vi har byggt nya idrottshallar, vi har byggt utomhusgym och så vidare.

I en sådan stark expansion är det viktigt att man håller reda på vad man bygger och vad man underhåller – investeringar och återinvesteringar. I ett system där en egen förvaltning har hand om allt detta kan man ibland i sin önskan om att vara expansiv glömma att riktigt titta bakåt hela tiden. Det har funnits ett sådant problem inom idrottsnämnden. Det har jag gjort mig skyldig till, och jag tror att många av mina företrädare också gjorde det. Vi ser det till exempel när vi tittar på våra bad i Stockholm i dag, och även när vi tittar på våra ridhus. Tack och lov är alla ridhus renoverade under min tid som idrottsborgarråd. Men simhallarna och badhusen återstår.

Det gör att varje krona som inte investeras på absolut bästa sätt naturligtvis är en förlust för stockholmarna. Det kan vi inte ta ansvar för. Därför sker nu denna förflyttning av idrottsfastigheterna från idrottsförvaltningen till fastighetskontoret. Det sker helt enkelt för att det ska bli en total transparens när det gäller vad det kostar att dels återinvestera, dels investera i idrottsfastigheter. Det gör att det blir en mycket tydligare fördelning. Ska man satsa på brandskydd, eller ska man vidta någon annan åtgärd? Det är viktigt att se, och det är viktigt att få dessa frågor på bordet.

För idrottsnämnden är denna förflyttning kostnadsneutral. Det ska vara samma kostnader som fastighetskontoret har för de fastigheter som idrottsnämnden betalar. På det sättet kommer detta att leda till en mycket större synlighet för stockholmarna, men jag skulle vilja säga även för fullmäktige. Jag noterar att det bara finns särskilda uttalanden till detta ärende. Jag tror att det beror på att ni alla inser att ärendet kommer att ge alla oss härinne en mycket större möjlighet att se vad de stora idrottsinvesteringar som har gjorts och som kommer att göras i staden går till när vi är med och fattar beslut om prioriteringarna.

Anförande nr 96

E m i l i a B j u g g r e n (S): I idrottsnämnden gläder vi oss åt att man regelbundet ska utvärdera konsekvenserna av förflyttningen – något som den borgerliga majoriteten inte vill bifalla. Anledningen till att vi gjorde denna begäran var att vi oroade oss lite för att detta är ett sätt att ytterligare vältra över kostnader på idrottsrörelsen från majoritetens sida.

Jag måste säga att vi redan känner att denna oro kanske till viss del var befogad. Ett exempel som jag lyfte fram redan vid förra mötet är Brännkyrkahallen, där stadsdels-

nämnden, eller om det är idrottsnämnden, nu ser möjligheter att ta ut hyra för lokaler som man tidigare inte har tagit ut hyror för. Det är lokaler som har använts till förvaringsutrymmen men som den förening som finns i salen har renoverat. Man har gjort om dem till klubbрум och dylikt.

I stort sett är vi oroliga över att detta bara är ett sätt att ytterligare snåla med pengarna och vältra över kostnader på föreningslivet i Stockholm.

Anförande nr 97

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Hela vitsen med att lägga över det här på fastighetskontoret, som ju omförhandlar nästan tusentals hyreskontrakt och arrendekontrakt oavbrutet, är att vi får in det i en förvaltning som är ganska driven. Det gör att om man har ytor som står och används som upplag är det viktigt att se att dessa finns, för de kostar också pengar. Då handlar det bara om vem som ska betala. Det kan man ha olika åsikter om. Man kan tycka att det hamnar fel om det hamnar på en förening och så vidare. Men det viktiga är att detta utrymme finns. Och någon måste betala hyran för det. Man kan tycka att idrottsförvaltningen eller fastighetskontoret ska göra det, och det är viktigt att diskutera. Men denna reform gör att vi har en möjlighet att diskutera frågan. Annars hade du aldrig sett den över huvud taget.

Anförande nr 98

E m i l i a B j u g g r e n (S): Som jag ser det måste idrottsnämndens uppgift vara att underlätta för föreningslivet att skapa möjligheter att bedriva idrott i Stockholm för stockholmarna. Om våra demokratiska ordningar på något sätt gör att det blir dyrare eller svårare tycker jag att det är problematiskt. Jag tycker därför att det är viktigt att utreda vad dessa konsekvenser beror på och vad vi ska göra för att se till för att inte vältra över kostnaderna på idrottsrörelsen.

Anförande nr 99

Å s a J e r n b e r g (MP): Hej! Under år 2011 har vi haft en relativt stressad idrottsförvaltning ekonomiskt sett. Det har varit lite för mycket spelglädje och lite för tuffa matcher för förvaltningen ibland.

Nu kan vi läsa i ärendet att hyreskostnaderna i och med att byggnaderna överförs till fastighetsnämnden beräknas öka varje år med många miljoner. Mellan år 2011 och 2012 ökar hyreskostnaderna med 3 miljoner kronor, exempelvis. Dessa ökade kostnader behöver inte alls vara någonting negativt, utan tvärtom. Det handlar bland annat om att det finns ett behov av ökat fastighetsunderhåll. Det är därför hyrorna höjs.

Det är positivt att våra idrottsanläggningar underhålls eftersom det löpande underhållet har varit eftersatt de senaste åren, som vi har hört. Min fundering handlar om det faktum att Alliansen bara höjer idrottsbudgeten med 16 miljoner för år 2012. Jag undrar hur det går ihop. Vi får ökade hyreskostnader på 33 miljoner, men budgeten ökar bara med 16 miljoner. Hur går ekvationen ihop?

Och finns det då en risk att ni i Alliansen kommer att skära ned idrottsverksamheten? Alternativt: Hur kommer ni att göra för att öka intäkterna för att lösa frågan? Ni kanske har ett bra svar på det här. Det är därför jag kastar in frågan i matchen.

Jag har ytterligare en punkt, som jag går vidare till nu. Jag vill egentligen bara kommentera det här innan jag avslutar mitt anförande: Vi i Miljöpartiet följer konsekvenserna av förändringarna noga. Förhoppningen är att överföringen ska innebära att man gör besparingar och effektivitetsförbättringar. Då är det viktigt att följa utvecklingen så att vi vet att det verkligen blir så, helt enkelt för att säkerställa att staden inte gör något självmål.

Anförande nr 100

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Hela vitsen med detta är att visa vad det faktiskt kostar. Fastighetskontoret är ingen vinstdrivande verksamhet. Det är en verksamhet som bara tar ut från idrottsförvaltningen precis vad det kostar att driva en fastighet. Sedan får idrottsnämnden bestämma sig för vad man vill ha för fastigheter, hur många man vill ha, hur många man vill hyra och vem man vill hyra ut till. Det är någonting som idrottsnämnden avgör fullkomligt suveränt. Men summan i spelet ska vara att idrottsnämnden betalar vad det kostar att driva fastigheterna. Den kontrollen har vi inte riktigt haft förut. Jag tror att idrottsnämnden ska vara glad över att få det. Det kan jag, som har suttit i idrottsnämnden i fyra år, säga.

Anförande nr 101

Å s a J e r n b e r g (MP): Jag tror att idrottsnämnden är nöjd om den får nya möjligheter att lägga pengar på det löpande underhållet, som har varit eftersatt. Det är egentligen det som främst var min fråga. Hur ser det egentligen ut i budgeten? Finns detta utrymme? Det vore perfekt om Regina kunde ge lite klarhet i frågan. Finns det en risk för att vi kommer att få nedskärningar i verksamheten inom idrottsnämnden?

Anförande nr 102

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag som idrottsborgarråd är mycket glad över att vi nu har en beställar- och utförarorganisation. Vad är det som är viktigt? Jo, det viktiga är att vi underhåller den idrottsfastigheter som vi har. Det som bekymrar mig ibland är att vi inte är speciellt skickliga på upphandlingar. Vi får ofta in ett anbud som blir svindyrt. Det känner de flesta som sitter i idrottsnämnden till. Jag hoppas att idrottsnämnden tillsammans med fastighetsnämnden ska diskutera hur vi framöver kan göra smarta investeringar och smart driftsunderhåll, det vill säga upprustningar, utifrån prioriteringar och våra kompetensområden.

Jag kan konstatera att det kostar väldigt mycket pengar att rusta upp. Varför kostar det mycket pengar? Jo, därför att det kommer in ett anbud. Då står vi där och funderar på om vi ska ta det här anbudet eller inte. Vi måste helt enkelt bli smartare och bättre. Jag tror att fastighetsnämnden har den expertkompetensen. Det är det som det här ärendet handlar om. Idrottsnämnden, med sin kompetens, blir beställare. Vi säger vilka anläggningar som vi tycker ska prioriteras och vad som ska göras. Sedan gör fastighetsnämnden, med sin expertkompetens, upphandlingen och får förhopp-

ningsvis in flera anbud så att vi kan göra goda och bra upprustningar och investeringar.

Jag är väldigt glad över att vi har en ambitiös investeringsplan för i år på 318 miljoner kronor. Jag har den här framför mig. Jag är också väldigt glad över att vi i idrottsnämnden har ett bra samarbetsklimat där vi funderar över vad vi ska rusta upp och vad som inte prioriteras. Jag lovar er att ju bättre idrottsnämnden och fastighetsnämnden blir på att samarbeta, desto bättre anbud kommer vi att få in och desto bättre och billigare idrottshallar kan vi bygga. Jag kan tycka att vi har byggt lite för lyxiga hallar. Det finns jättemycket bra som vi kan göra framöver.

Anförande nr 103

J a r i V i s s h e d (S): Ordförande, Regina! Jag tror inte att väljarna är så jätteintresserade av den här byråkratin som vi nu har inom Stockholms stad när vi för över detta från idrottsnämnden till fastighetsnämnden. Och ärligt talat är jag kanske inte så jätteintresserad av det själv heller. Däremot tror jag att man är lite nyfikna på detta inom idrottsrörelsen. Jag tänker framför allt på att om vi nu förändrar byråkratin i staden vill inte jag att idrottsrörelsen ska drabbas av det. Jag skulle gärna önska att du garanterade att idrottsrörelsen hålls skadeslös i den här förändringen. Om det uppstår negativa konsekvenser hoppas jag att du står på idrottsrörelsens sida och ser till att den hålls skadeslös när det gäller effekterna av vår förändrade byråkrati.

Anförande nr 104

Borgarrådet K e v i u s (M): Idrottsrörelsen gör otroligt viktiga saker för folkhälsan i Stockholm. Jag vill göra reklam för att Alliansen har höjt föreningsbidragen från 40 miljoner till 47 miljoner kronor. Det är inte så många som har velat skriva om detta eller uppmärksamma detta, men jag är väldigt glad för det. Jag vill också berätta om att vi prioriterar barn och unga. Det är avgiftsfritt att nyttja våra lokaler. Vi har höjt avgiften för vuxna. Politik handlar om att prioritera, och vi har prioriterat barn och unga samt funktionsnedsatta.

Anförande nr 105

M e h d i O g u z s o y (V): Regina sade att idrottsnämnden är dålig på att upphandla. Jag instämmer i det. Men å andra sidan kritiserade vi den senaste upphandlingen av driften av Högdalens sim- och idrottshall. Den upphandling som din majoritet var med och beslutade om innebar mycket mer när det gäller ekonomi och utbud av service. Den drev ni igenom. Det är dessutom en ren och skär ideologisk fundamentalistisk inställning. Här säger du att vi måste bli bättre på upphandling. Jag förstår inte ekvationen. Varför ska du avsiktligt avstå från intäkter samtidigt som du står här och säger att vi ska bli bättre på upphandlingar?

Anförande nr 106

Borgarrådet K e v i u s (M): Mehdi Oguzsoy förstår inte vad det här ärendet handlar om. Det här ärendet handlar om fastigheter. När jag pratade om upphandlingar handlade det om upphandlingar av fastigheter. Jag pratade om att vi får in ett anbud

när vi upphandlar en upprustning av våra idrottsfastigheter. Jag pratar inte om driftsupphandlingar. Den driftsupphandling som du pratar om är vi mycket stolta och glada över. Jag pratar om upphandlingar av fastigheter, och där kan idrottsnämnden, tillsammans med fastighetsnämnden bli mycket bättre.

Anförande nr 107

Å s a J e r n b e r g (MP): Hej, Regina! Jag vill bara ställa samma fråga som jag ställde i mitt anförande om budgeten. I underlaget här står det att hyreskostnaderna kommer att öka. Det behöver absolut inte vara någonting negativt. Det handlar faktiskt också om att satsa på underhåll. Min fråga är bara: Hur ser du på möjligheten att leva upp till detta i alliansbudgeten? Kommer det att få några konsekvenser för den övriga idrottsverksamheten när det inte riktigt finns täckning i budgeten?

Anförande nr 108

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag hoppas givetvis att det inte ska få några konsekvenser, precis som min kollega Madeleine Sjöstedt tidigare har sagt. Vi har fått 20 miljoner kronor extra i kompensation i budgeten för 2012. Men sedan gäller att det att vi håller kostnaderna nere och gör de investeringar och de upprustningar vi gör under året smarta.

Anförande nr 109

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! När du pratade om att idrottsnämnden var dålig på att upphandla specificerade du inte vilka upphandlingar som idrottsnämnden var dålig på och vilka områden som vi ska bli bättre på när det gäller upphandlingar. Jag tycker att det är din skyldighet att säga att till medborgarna att när det gäller upphandlingar av upprustningar av idrottsanläggningar är det bra om vi blir bättre, men när det gäller upphandlingar av driften av idrottshallar är vi, för att få igenom vår fundamentalistiska privatisering, beredda att avstå från ekonomiska intäkter. Jag tycker att det är din skyldighet att säga det.

Dessutom skröt du i den här talarstolen om att ni minsann har ökat föreningsbidraget och att det är gratis för barn och ungdomar. Det är också en sanning med modifikation. Förra året tvingades du backa när du föreslog att man skulle sänka bidraget till föreningarna med 25 procent. Det var i elfte timmen som du tvingades till reträtt på grund av de enorma protester som kom från berörda föreningar.

De pengar som du säger att ni ger till föreningarna har ni inte höjt på jättelänge, inte sedan i ni tillträdde i princip. Egentligen är det inte någon höjning, utan det är bara en kompensation för pris- och lönehöjningar.

§ 19 Kommunikationsprogram för Stockholms stad 2012–2015 (utl. 2012:30)

Anförande nr 110

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Ett nytt kommunikationsprogram är naturligtvis mycket viktigt eftersom staden hela tiden måste utveckla sin kommunikation som ytterst handlar om att vara tydlig mot medborgarna när det gäller vilka beslut vi fattar i den här salen. Det är det som är grunden för det vi arbetar med här i staden. Det handlar också om vilka förväntningar medborgarna kan ställa på staden. Det handlar också att visa upp stadens verksamheter. Vi står som garant för kvaliteten och innehållet i verksamheten vad det än vara månede i hela den bredd av verksamheter som vi har i Stockholms stad.

Vi har också anledning att känna en gemensam stolthet över att symbolen S:t Erik i dag uppfattas som otroligt positivt laddad. Man sätter den samman med kvalitet. Jag tror att det finns många verksamheter som inte får använda S:t Erik som gärna skulle sätta upp S:t Erikssymbolen vid sin entré.

Jag och Alliansen, som gärna släpper in andra aktörer för att vara med och utveckla välfärden och leverera välfärdens tjänster till medborgarna, är lika angelägna om att stå upp för det som är staden, det vi gör och de verksamheter som vi har. Väldigt många av våra egna verksamheter röner ett högt förtroende hos stockholmarna. Det ska vi vara glada över, och det ska vi framför allt visa upp.

Oppositionens invändningar mot delar av kommunikationsprogrammet handlar om den klassiska oron när man diskuterar vilken organisation det än är. Man är orolig för att man går för långt och att kommunikation blir en styrning, nästan någon slags tvångströja, i stället. Så är det inte, och så ska det inte vara. Låt mig tydliggöra att när det handlar om medarbetarna och de indikatorer som jag också har sett att delar av oppositionen invänder emot handlar det om förhållningssätt i arbetet. Vi har ingenting att göra med vad en medarbetare tycker och tänker inom sig och hur han eller hon agerar som medborgare. Det här handlar om vad man gör och hur man uppfattar saker i tjänsten, i sin yrkesutövning. Där har alla ett serviceuppdrag gentemot stockholmarna oavsett var i organisationen man jobbar, och ytterst har alla att verkställa fullmäktiges beslut. Så fungerar det i en demokratiskt styrd organisation. Jag tror inte att det råder någon större oro eller diskussion om detta bland medarbetarna.

Vi tillvaratar att det, vid sidan av staden och S:t Erik, finns andra varumärken, om jag får uttrycka mig så, i familjen som är starka och som också kan användas. Vi exemplifierar med att det finns skolor, Liljevalchs och andra som vi inte ska tappa bort. Inom den ram som kommunikationen ger finns det också möjligheter till en egen profilering. Detta ska nu implementeras i de olika nämnderna. Vi säger också att det är dags att bolagen kommer in i den gemensamma ramen mycket mer. Anledningen till att vi bedriver någonting i bolagsform är en rent praktiskt fråga och ingenting annat. Därför har vi arbetat länge med att sudda ut de skillnader som fanns förr mellan nämnder, förvaltningar och bolag. Det är en praktisk fråga i vilken form vi driver det. Det är samma familj och samma arbete som vi alla har att utföra. Då ska också kommunikationen hänga samman.

Sedan får man vara medveten om att man inte gör detta över en natt, bland annat beroende på de kostnader som det medför. Det är ett arbete som verkligen får utföras med förnuft och känsla, men det finns ett tydligt uppdrag i kommunikationsprogrammet att börja inleda det arbetet, och det är också mycket viktigt.

Med de orden, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 111

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Det växer tyvärr någonting i Stockholm som är mycket obehagligt. Det är vad jag vill kalla ett demokratiunderskott. Det sker inte bara på den politiska arenan där oppositionen upplever att den har allt mindre möjligheter att föra politik, utan de sker också inom förvaltningar och bolag där de anställda tystnar och åläggs allt fler centrala direktiv. Dialogen med stockholmarna består i dag i rätt hög grad av möjligheterna att knappa sig fram till en telefonsvarare eller att få läsa en lapp i trappuppgången om redan fattade beslut.

Nu tar man ytterligare ett steg mot en total konsensus om de borgerliga trossatserna. Alla medarbetare ska tycka att Stockholm är i världsklass. Alla ska gilla att Stockholm växer. Man ska mäta hur många medarbetare som säger det och hur många chefer som kommunicerar så att medarbetarna verkligen förstår det här. Alla ska ha en positiv attityd till majoritetens visioner. Dessutom ska alla bolag och nämnder kommunicera med det här väldigt övermaga budskapet Stockholm, Capital of Scandinavia. Man kan tänka sig det när det gäller ett stadsdelsbibliotek, en familjerådgivning, ett missbrukarhem eller parklek. Man skulle nästan skratta om det inte vore så enfaldigt och så ineffektivt som kommunikation.

I den här skrivningen är det fortfarande oklart om de som vill verkligen ska få ha kvar sin egen profil. Jag tycker att ni ska ta del av kulturförvaltningens långa och mycket välunderbyggda argumentation. Det framgår inte av ärendet om det är så, utan stadsdirektören ska bestämma i de fall det bedöms angeläget.

Ett kommunikationsprogram måste självfallet också innehålla ett avsnitt om medarbetarnas yttrandefrihet och meddelarfrihet, och det borde uppmuntras. Det är en förutsättning för att man ska kunna utveckla verksamheterna.

Vi tycker inte att Stockholm är ett varumärke även om den politiska ledningen alltmer behandlar Stockholm som ett företag. Stockholm är en levande miljö. Det bor och verkar många sorters människor här. Alla ska vara välkomna. Vi vill att staden ska lyssna på och föra en aktiv dialog med medarbetarna och stockholmarna. Jag uppfattar kommunikation som någonting som går åt båda håll. Det här är faktiskt ett förslag till kommunikationsprogram som mer handlar om att sprida propaganda för den borgerliga politiken än om att föra en aktiv dialog med medarbetare och medborgare.

Riv upp! Gör om! Gör bättre! Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 112

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag tycker att Ann Mari Engel måste skilja på den politiska debatten och den invändning som Ann Mari Engel då har mot majoritetens politik och att vi landar saker och ting i beslut fattade av kommunfullmäktige som sedan ska verkställas och föras ut. Detta ska medarbetarna känna till, och stockholmarna har allt rätt att känna till det. Man måste hålla isär sin ilska över att kanske befinna sig i en lång ökenvandring i opposition och att respektera att vi är just en demokratiskt styrd organisation, Ann Mari Engel. Fullmäktiges beslut gäller.

Vi har nu infört en ny äldreinspektion där vi välkomnar att medarbetarna hör av sig anonymt. Vi stänger inte dörren för medarbetarna att ha synpunkter och åsikter eller vara ilska. Men i det dagliga arbetet verkställer alla fullmäktiges beslut. Det tror jag även Ann Mari Engel skulle vilja om hon befann sig i majoritet.

Anförande nr 113

A n n M a r i E n g e l (V): Men det är just det ni blandar ihop i det här förslaget, Sten. Alla medarbetare måste självfallet effektuera majoritetens politik, men de behöver inte tycka att den är bra. Ni har redan börjat gå på den vägen genom de här löjliga filmerna som ska skickas ut, som alla ska titta på och svara på frågor om. Det är faktiskt ganska kränkande för personalen. Det står så här: Ett nyckeltal är andelen medarbetare som har en positiv attityd till visionen. Jag tycker att det är ett mycket totalitärt sätt att föra ut sitt budskap. Jag tycker att det är många saker om är oroande i det här kommunikationsprogrammet.

Många av oss har konstaterat att redan i dag upplever många att det är svårt att vara kritisk mot politiken om man är anställd i Stockholms stad. De som är anställda i verksamheter som är upphandlade har inte ens en formell meddelarfrihet. Det är någonting som vi har föreslagit gång på gång och som ni har avslagit. Även de som är anställda i Stockholms stad, både chefer och medarbetare, har nu svårare att framföra kritik mot majoritetens politik än vad det har haft tidigare. Jag tror att det finns många vittnesmål om det. Om ni vill undvika det ska ni ha ett helt annat kommunikationsprogram än ett kommunikationsprogram som understryker att alla ska vara positiva till era visioner.

Anförande nr 114

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Många aspekter på den här frågan har redan behandlats, men det finns skäl att vara kritisk mot vissa delar av de kommunikationsinsatser som den moderatledda majoriteten redan genomfört liksom det här föreslagna programmet. I en del fall, till exempel i annonsbilagor i morgontidningarna, kan det ifrågasättas om kampanjerna kanske har gått lite för långt i sin saklighet när det gäller att informera om stadens verksamhet och de beslut som har fattats i fullmäktige.

Det föreslagna kommunikationsprogrammet fortsätter på samma linje i gränslandet mellan kommunikation och övertalning. Det är hårfint, men det går lite för långt här. Utifrån det som har sagts tidigare vill jag säga att vi inte på något vis ifrågasätter att staden ska ha en kommunikationsstrategi och att de beslut som majoriteten fattar ska kommuniceras till medborgarna. Kommunikationen är en följd av de politiska beslut

som kommunfullmäktige tidigare har fattat. Om vi i Miljöpartiet hade styrt staden hade till exempel ett modernt, mänskligt och miljövänligt Stockholm varit en vision som hade kommunicerats i stället för den nuvarande majoritetens idéer. Vi tycker att programmet går lite för långt.

För att ett kommunikationsprogram av den här arten ska fungera i en demokratisk organisation tycker vi att det bör kompletteras med ett program för utvecklingen av Stockholms demokrati. Det en tydlig tendens till envägskommunikation som fyller kommunikationsprogrammet. Det behöver helt enkelt vägas av en verklig dialog och mer medborgarinflytande, särskilt på den lokala nivån.

Sedan har vi frågan om loggan och S:t Erik. En kommunikation som är tydlig är bra, men vi håller inte med om att kommunikationen blir tydligare genom att man inför den här idén om modernmärket för all verksamhet under stadens paraply. Vi menar att det är direkt olämpligt att det ska ersätta dem av stadens varumärken som i dag är starka och väl inarbetade, till exempel Liljevalchs och Kulturhuset. Starka varumärken kan tränga igenom informationsbruset mycket bättre än vad en enda logga kan göra.

Därför yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag till beslut som ligger på era bord.

Anförande nr 115

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Som jag sade tidigare betonar vi också att det finns andra varumärken som arbetar, och som även i framtiden kommer att arbeta, vid sidan av S:t Erik, men man ska nog inte underskatta styrkan i varumärket S:t Erik.

Det är naturligt att man som opposition säger att man skulle vilja fylla detta med andra beslut som fullmäktige fattar. Det är helt naturligt, men nu är det de beslut som vi fattar i majoritet som styr staden. Den är den kommunikationen som måste ut. Jag vänder mig verkligen mot beskrivningen om en envägskommunikation. Det har väl sällan gjorts så mycket som under de gångna åren för att öppna för tvåvägskommunikation och för att stärka medborgarnas möjligheter att gå in och själva ta ställning. Vi kan ta saker som jämför service, hela öppenheten, e-tjänster, hemsidan och så vidare. Medborgarna har aldrig haft så många möjligheter att gå in och skaffa sig information och ta egen ställning. Jag menar nog att Stockholms stad har kommit långt när det gäller just tvåvägskommunikation.

Anförande nr 116

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag vill inte säga att allting enbart är envägskommunikation, men den här kommunikationsplanen andas så mycket av det. Det skulle behövas mer för att väga upp det och en tydlig idé om vad man ska göra för att få den dialogen. Det finns vissa saker som vi måste kommunicera. Det kommer inte heller ni undan, men man måste gå längre. Om det inte ska se konstigt ut med en sådan här kommunikationsstrategi måste vi också ha en tydlig demokratiplan.

Anförande nr 117

Elisabeth Brandt Ygeman (S): Ordförande, fullmäktige! Så här står det i början av den här planen om syftet: Stockholm ska vara en medborgarnas stad, mångsidig och upplevelserik, innovativ och växande – ett Stockholm i världsklass.

Det är vackert, och jag tror att man skulle kunna tänka sig att vi är många som kan ställa oss bakom just detta med mångsidig, upplevelserik, innovativ och växande. För oss är det viktigt att när det gäller just de här dokumenten om hur vi kommunicerar inte bara de politiska besluten utan också hur vi marknadsför Stockholm – för det handlar mycket om det – finns det oerhört stora poänger att vara överens.

Jag håller verkligen med Ann Mari Engel när hon säger att det faktiskt är du, Sten Nordin, som blandar ihop de här begreppen med de demokratiska fattade besluten, det man sedan genomför och vad de här indikatorerna ska säga och mäta. Man ska mäta andelen medarbetare som har en positiv attityd till visionen, och sedan finns det ett antal delar av visionen som är ganska politiska. Oavsett vad man tycker kan man inte helt skilja på vad man tycker som medarbetare och vad man tycker som medborgare. Det är självklart att jobbar man i en demokratiskt styrd eller politisk organisation måste man följa fullmäktiges beslut. Det är inte detta de här handlar om, utan det handlar om vilka indikatorer vi skriver in.

Jag tycker att det är oerhört olyckligt att man politiserar en sådan här sak och ska mäta andelen chefer och ledare som kommunicerar så medarbetarna förstår hur verksamheten bidrar till ett Stockholm i världsklass. Det betyder att alla chefer måste ha en gemensam uppfattning om vad det här innebär, och sedan ska de försöka säga till medarbetarna att det är på ett visst sätt.

Jag tycker att det finns en hel del av de här sakerna som behöver omarbetas. Det finns oerhört stor poäng i att just när vi kommunicerar hur vi vill kommunicera Stockholm kan vi behöva vara överens. Sedan behöver vi inte vara överens om vad världsklass innebär. Det kan vi bråka om här. Men att pådyvla medarbetare olika saker och säga att det finns en sak som är det rätta svaret är inte speciellt öppet, innovativt och mångsidigt.

Bifall till Socialdemokraternas reservation!

Anförande nr 118

Borgarrådet Nordin (M): Fru ordförande! Jag måste invända mot den vrångbild som målas upp. Särskilt tidigare när vi ofta bytte majoriteter – nu har ju stockholmarna ändrat sig på den punkten – var Stockholms stads verkliga styrka att vi har en organisation som fungerade med en fantastisk oväld. Vi har all anledning att vara stolta över detta. Något som vi också kan vara stolta över är att politiken märks i Stockholm. Det gör skillnad vem som sitter i majoritet, och organisationen förhåller sig mycket lojal mot detta. Jag tror att både Elisabeth Brandt Ygeman och Sten Nordin har anledning att vara glada och stolta över detta. Det är detta det handlar om. Det handlar om hur man beter sig som professionell organisation och inget annat. Vi har ingenting att göra med människors åsikter och uppfattningar. De kan åka hem på fritiden och ha en helt annan inriktning och jobba för den. Men som professionell organisation arbetar man naturligtvis för fullmäktiges beslut.

Anförande nr 119

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (S): För det första tror jag att Sten Nordin inte ska vara alldeles säker på att det är en vandring framåt där Sten Nordin får bestämma allting och där Sten Nordin sätter indikatorer. Jag tycker att det vore en ganska fasansfull utveckling. Det viktiga är väl ändå det du sade sist. Att kommunfullmäktiges beslut är demokratiskt fattade är det ingen som ifrågasätter. Problemet med det här programmet är formuleringarna och hur man ska mäta de här indikatorerna som vi sedan får en glad gubbe för, så att vi kan se i utvärderingen om Stockholms stad har uppfyllt detta.

Anförande nr 120

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande! Vi vet alla att kommunikation är svårt. Det skulle vara ganska kul att göra ett snabbt överslag och se hur alla som sitter här inne har uppfattat det som har sagt i olika anföranden tidigare. Vi vet att det är så mycket som påverkar oss som gör att vi är mottagliga för kommunikationen. Någon sade vid något tillfälle: Lyssna inte på vad säger utan försök förstå vad jag menar! Det kanske är något att fundera över ibland.

Vi lever, som vi brukar säga ibland, i ett informations- och kommunikationssamhälle. Det kräver tydlighet av oss alla, inte minst i den dagliga kommunikationen mellan medarbetare och stockholmare, medborgarna i staden. Det pågår ständigt. Vi har också kontakter med företagare runt omkring. Det kräver naturligtvis att vi har en tydlighet i hela kommunikationen.

Vi har också många personer runt om i vår stad som har en funktionsnedsättning. Där måste vi särskilt tänka på hur vi kommunicerar och på att vi kommunicerar och underlättar i dess allra bredaste bemärkelse så att alla människor kan känna att de ingår i detta kommunikationsprogram. Vi ser också att kommunikationen måste fungera dygnet runt på allt fler områden.

Allt detta gör att det krävs en tydlighet i informationen eftersom det skapar förståelse hos människor ute, hos oss själva inom våra verksamheter och gentemot medborgare och företagare.

För att det ska kunna vara på det här sättet ska man lätt kunna identifiera vilka som är stadens verksamheter. Jag tror att många av er kan vittna om att när man pratar med stockholmare dagligdags vet de inte alltid vad som är kommunens verksamhet och vad som är landstingets ansvar. Nu har vi också allt fler aktörer. Då måste man också veta vad som är kommunens ansvarsområde. Ingen ska behöva tveka om det. Därför är det också viktigt att vi utvecklar ledarnas kommunikativa förmåga i det här arbetet när vi har antagit en sådan här plan. De i sin tur ska sedan verka ute på arbetsplatserna för att vi ska kunna skapa den här delaktigheten och det här engagemanget.

Det ställer högre krav på samordning. S:t Erik har nämnts här. Det är en del i det hela, men vi har också tydligt talat om öppenheten för att redan starka varumärken, tillsammans med S:t Erik, ska kunna finnas med och profilera sig utåt till stockholmare och medborgare runt om. När vi sedan jobbar vidare ska vi se till att den här

samordnade, målinriktade kommunikationen utvärderas så att vi ser om vi uppnår de mål som vi har satt upp.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 121

A n n M a r i E n g e l (V): Jag tänkte ställa en fråga till dig, Ewa, apropå människor med funktionsnedsättning som har svårigheter att ta del av information. Tycker du att den här centraliseringen av telefonväxeln och den här knapptryckningsdemokratin är bra? Man ska alltså ställa sig i kö när man ska anmäla saker. Man ska bara komma fram genom knapptryckningar. Det är väldigt sällan man får prata med människor. Jag har hört många som tycker att det är en mycket stor försämring i kommunikationen och demokratin att det inte längre sitter någon i stadsdelen som vet vilka människor som jobbar med vad och som man kan prata med och att man i stället bara ska trycka sig fram på en telefon. Har inte du, som är ansvarig för de funktionsnedsatta i staden, hört det också?

Anförande nr 122

E w a S a m u e l s s o n (KD): Du måste komma ihåg att det är en del i kommunikationen, Ann Mari. Det är ett verktyg som vi har. Jag pratar om detta i dess bredaste bemärkelse. Det handlar om lättläst, teckenspråk, hörselslingor och mycket annat i olika sammanhang när vi kommunicerar och när vi träffar medborgarna.

Anförande nr 123

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): De av oss som är lite mer anarkistiskt lagda känner kanske inte så jättemycket för det här programmet, men jag inser naturligtvis att det behövs en kommunikationsstrategi i en stor stad som Stockholm. Det har varit en mycket intressant remissrunda inför det här beslutet. Flera verksamheter har mycket starka varumärken. Jag är ansvarig för några av dem, Liljevalchs, Kulturhuset, Stadsmuseet och så vidare, och till min glädje noterar jag att många i staden, många stadsdelsnämnder och nämnder, har noterat samma sak som jag och Folkpartiet, nämligen att det finns många verksamheter som har så starka varumärken att man måste skydda dem mycket ordentligt. Därför vill jag att alla noterar det som står i Mina synpunkter om att det är mycket angeläget att dessa verksamheter och bolag även fortsättningsvis kan använda sin egen logotyp i de fall det bedöms som angeläget samt ha en egen profilering inom ramen för stadens övergripande profil.

Detta är ett klargörande av att det är mycket viktigt att de verksamheter där vi vet att medborgarna relaterar mer till verksamheten än till staden kan fortsätta att bibehålla sin skarpa profilering samtidigt som alla naturligtvis ska ha med S:t Erik eftersom alla i Stockholm som betalar skatt vill veta vad man bidrar till för någonting. Stockholm är en tillräckligt stor stad för att ha möjlighet att ha en mycket stor mångfald, och denna mångfald måste naturligtvis avspeglas även i vår kommunikation.

Anförande nr 124

J o n a s E k l u n d (MP): Jag tycker att Madeleine Sjöstedt andas en hälsosam skepsis till detta program som hon ändå kommer att vara med om att klubba igenom. Det betyder väl att det finns en lite gnista liberalism kvar i Stockholm. Det är jag glad över. Madeleine förestår kulturverksamheterna i staden, och kulturutövarna har ofta stått i främsta ledet för den fria opinionsbildningen.

Jag skulle vilja fråga dig, Madeleine, om du tycker att det är ett relevant mål för till exempel Stadsteatern att man ska ha maximal andel medarbetare som har en positiv attityd till Vision 2030, där Vision 2030 alltså är den borgerliga politik som bedrivs i Stockholm. Är det verkligen så att Stadsteatern ska en opinionsundersökning om några år och ju fler som då är positiva till den borgerliga politiken, desto bättre har staden nått sina mål? Jag tycker att det känns som en väldigt konstig målsättning för stadens verksamhet. Vad tycker du, Madeleine?

Anförande nr 125

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Det är otroligt märkligt att man här i salen inte förmår se skillnad på stockholmarnas röstning i ett val och det som uttrycks av majoriteten. Vi har vunnit ett val. Stockholmarna vill se vår politik genomförd. Det är det som är demokrati. Stockholmarna vill att vi genomför vår politik, och gjorde vi inte det skulle inte vi uppfylla stockholmarnas krav på oss. Det gör att de som jobbar i staden har att uppfylla de mål som sätts upp här i fullmäktige eftersom detta är en demokratiskt beslutande organisation. Det innebär inte att de behöver vara folkpartister, centerpartister, moderater eller någonting annat, inte ens miljöpartister, men de måste förstå vad det är vi beslutar i den här salen och att det man genomför när man närmar sig stockholmarna i sitt arbete. Det är inte så komplicerat.

Anförande nr 126

A n n M a r i E n g e l (V): Det var ett ganska avslöjande svar: Vi har vunnit ett val, och då måste alla stockholmare gilla vår vision och det vi vill göra med staden. Nu är majoriteten inte överväldigande i staden, och man kan ju tänka sig att även minoriteter har vissa rättigheter, men det har ni kanske inte hört talas om.

Jag tror att vi är överens när det gäller kulturverksamheten. Vi tycker att kulturförvaltningen lämnade ett mycket bra svar och att de får behålla sin självständighet. Jag är inte särskilt nöjd med det som står i Mina synpunkter. Det står: I de fall det bedöms angeläget kan man få behålla sina egna profiler. Jag hoppas att inte Stadsteatern och Kulturhuset ska behöva marknadsföra sig som Capital of Scandinavia. Som svenska kulturinstitutioner tycker de att det är ganska löjligt. Jag hoppas att de ska slippa pådyvlas det.

Men det allvarligaste i detta är vad det gör med demokratin, vilket jag påpekade inledningsvis. Det blir ett problem för demokratin i en stad där alla ska underkastas majoritetens politik, och då handlar det inte om att genomföra den beslutade politiken utan om att tycka att den är bra. Det är riktigt problematiskt, Madeleine.

Anförande nr 127

Borgarrådet Sjöstedt (FP): Kulturhuset och Stadsteatern använder redan i dag Capital of Scandinavia och S:t Erik i sin marknadsföring. Det är ingenting konstigt med det. Du kan titta i deras annonser. Att Ann Mari Engel inte begriper att demokrati innebär majoritetsstyre förvånar inte mig, men majoritetsstyre innebär att det är majoriteten som bestämmer. Det är det som är demokrati, inte att högljudda minoriteter bestämmer.

Anförande nr 128

Kaj Nordquist (S): Fru ordförande, ledamöter, stockholmare! Först och främst vill jag instämma i den socialdemokratiska reservationen. Det är synd att Madeleine Sjöstedt devalverar. Som socialdemokrat tycker jag att ni i Folkpartiet kom med jättebra reservationstexter i det här ärendet. Vi har för övrigt plockat upp dem i vår reservation och instämt i dem i hög utsträckning. Demokrati innebär självfallet att majoriteten styr. Jag har ingen som helst annan uppfattning. Det är givet att det är på det viset. Det tycker vi också. Vi är så kaxiga att vi tror att vi kommer att vara i majoritet så småningom igen. Det kan komma redan om två år om det vill sig väl.

En kommunikationsstrategi ska väl satsa på att sälja in begreppet demokrati. Vi ska väl vara världsbäst på demokrati. Det är väl vad det går ut på. Eller hur? Men det finns naturligtvis en del bekymmer. Jag är lite bekymrad över detta med 24-timmarsmyndigheterna. Jag vill verkligen att man även som funktionsnedsatt ska kunna kommunicera fullt ut. Jag är inte helt övertygad om att det funkar på det viset. Jag tycker att man ska satsa på den demokratiska processen i de här frågorna. Begrepp är mycket viktiga. När man kommunicerar är det viktigt att man har någon sorts definition som man är någotsånär överens om vad gäller begrepp.

Därför är jag lite bekymrad över Alliansens sätt att använda en del klassiska ord. Vad är det för begrepp när mångfald är privatisering, när aktivitet är privatisering och när valfrihet inte är att man väljer mellan olika saker utan att det ska vara privat? Då har man devalverat det begreppet. Jag trodde att mångfald exempelvis var många människor med olika etnisk bakgrund. Aktivitet är att man gör saker, inte bara att man privatiserar. Det vore väldigt bra om vi hade någon sorts definition av vad världsklass egentligen är. Vad är bäst? Vad är Capital of Scandinavia? Det måste ju definieras på något sätt. Jag pratar väldigt ofta om en klassiker i den här stolen. Det är tillgänglighet. Vad är det för någonting? Är det att man ska svara i telefon vid lämpliga tillfällen? Eller är det möjligen att man faktiskt kommer in i lokaler och har tillgång till information? När man slarvar med sådana begrepp blir det en ganska konstig kommunikativ process.

Jag vill återigen säga att jag tycker att det är mycket bra av Folkpartiet att peka på att det är lite slirigt om man ska trassla till det här med varumärken. Saker och ting måste få behållas.

Med tydliga definitioner kan man kommunicera ganska bra. Det finns ett tillgänglighetsprogram som pekar på en hel del saker när det gäller tillgänglighet, och dem vill gärna att man också levererar.

Anförande nr 129

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): För ordningens skull vill jag påpeka till protokollet att det finns ett fel i protokollet från stadsdelsnämnden i Bromma vilket sedan citeras i Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen. Jag tror att det var det Kaj hänvisade till. Jag ber er notera det. Det har sänds ut före mötet.

Anförande nr 130

K a j N o r d q u i s t (S): Jag tror inte att jag har missat vad Lotta Edholm har sagt, och det var inte i Bromma stadsdelsnämnd. Som vice ordförande i överförmyndarnämnden vill jag säga att det var tråkigt att vi inte blev tillfrågade i den här frågan.

Anförande nr 131

M e h d i O g u z o y (V): Ordförande, fullmäktige! När högeralliansens argument tryter i olika ärenden hävdar de alltid att de har fått stockholmarnas fortsatta förtroende att styra den här staden, och därför tänker de strunta i den demokratiska principen med en opposition, som består av nästan hälften av stockholmarna, som har lagt sin röst på att syna högeralliansen. I det här fallet har man majoritet och kan därmed föra sin politik. Det är demokratins skyldighet att syna de beslut som ni fattar i egenskap av majoritet in i minsta detalj, Madeleine Sjöstedt.

Anförande nr 132

S t e l l a n H a m r i n (V): Det här målet, den här visionen, som man syftar på här är ju ett politiskt mål och en politisk vision. Det är helt okej. Majoriteten har vunnit valet, och då bestämmer man självfallet. Man bestämmer över politiken, men man bestämmer inte över människors åsikter och framför allt inte över medarbetarnas åsikter. Det har förts fram flera gånger på ett ganska tydligt sätt, och ingen har ännu svarat på det, utan man har låtsas missförstå det så att vi pratar om vad folk tycker. Det här handlar också om medarbetarnas åsikter som ingår i det här underlaget. I Siwi håller vi på att ta fram en liknande vision. Där vill man naturligtvis ta reda på hur känt Siwi är och vad folk ute i landet och framför allt i andra länder tycker om Siwi. Men man skulle aldrig drömma om att dra in medarbetarna i det sammanhanget. Vad ska man med den informationen till? Och hur hanterar man det om det inte är så bra?

Vi kan titta på nyckeltal på s. 2, det vill säga 151 i handlingarna här. Man vill veta andelen medarbetare som känner till visionen. Det är väl okej. Medarbetarna måste naturligtvis veta vad majoriteten och regeringen i staden vill. Men man ska också mäta andelen medarbetare som har en positiv attityd till visionen. Jaha, och vad gör man med den kunskapen? Om det nu är så att medarbetarna har en annan politisk åsikt än visionen, vad tänker man göra då? Det här blir en politisk undersökning som kan leda till ett politiskt ställningstagande i förhållande till medarbetarna. Det tycker vi är fullständigt oacceptabelt.

Sedan har det också framförts synpunkter på att det är ett väldigt tydligt uppifrånperspektiv, vilket jag också tycker stämmer. Det märks i den sista frågan. Man säger att chefer och ledare ska ställa tydliga krav på sina medarbetare, men man säger

ingenting om att medarbetarna ska kunna ställa tydliga krav på sina chefer, vilket är precis lika rimligt och naturligt i den dialog som bör förekomma mellan ledare och anställda.

Jag skulle gärna vilja ha ett svar på de frågor som jag skisserade här. Vad gör man när med medarbetare som tycker fel?

Anförande nr 133

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Vi har ställt ett antal frågor som vi inte har fått svar på. Det är väl ett exempel på den utmärkta kommunikation som råder mellan majoriteten och oppositionen. Jag slog fast från början att det börjar växa fram ett demokratiskt underskott. Det är mycket svårt för oppositionen att över huvud taget få reda på fattade beslut. De kommer väldigt sent. Vi är inte med i den processen. Sten Nordin började presentationen av kommunikationsplanen med att säga att det handlar om att vi ska vara tydliga med vilka beslut vi fattar. Jag tycker att det var en mycket intressant definition av vad kommunikation är.

Jag tycker också att man i det här sammanhanget kan tala om att majoriteten väldigt ofta blandar ihop PR och information. Vi har begärt, men ännu inte fått, en redovisning från majoriteten av hur mycket pengar som man lägger på att köpa PR. Man använder sig huvudsakligen av en PR-byrå som dessutom är ledd av Moderaterna. I stort antal fall har man köpt kommunikation på skattebetalarnas bekostnad. Det har man ansett innebära att man kommunicerar stadens beslut, men i själva verket är det PR. Det är en väldigt fin linje mellan PR för sin politik och kommunikation till stockholmarna. Det är mycket farligt. Vi är väldigt oroliga för detta. Vi ser att det här kommunikationsprogrammet är ytterligare ett steg i den här riktningen. Jag tycker inte att majoriteten kan förklara vad den egentligen menar med de här skrivningarna i programmet. Det är ytterligare ett tecken på det.

Anförande nr 134

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag har tagit replik på alla tre oppositionspartierna och fört samma diskussion. Det är en rätt obehaglig debatteknik att säga att man inte har fått svar. Man kan möjligen säga att man inte gillar svaret. Vänstern ägnar sig åt en otroligt självgående svartmålning inte bara av staden, av Stockholm, utan också av övriga fullmäktige. Jag tycker att det är en mycket otrevlig ton.

I ett öppet, liberalt samhälle, Stellan Hamrin, finns det ingen som tycker fel. Så enkelt är det. Där finns det ingen som tycker fel. Jag har talat om en professionell organisation, och det har du vägrat lyssna på. Du har inte varit intresserad av dialog om detta, utan du har målat upp din egen svarta bild. Och sedan anklagar du oss för att styra vad medborgarna tycker. För oss är ett sådant förhållningssätt främmande. Det kanske ligger närmare till hands för andra.

Anförande nr 135

A n n M a r i E n g e l (V): Men om det inte finns någon som tycker fel, varför ska då en indikator vara att mäta hur många som tycker rätt? Det är ju det som står i

det här förslaget till program. Man ska mäta hur många som tycker rätt, och man ska också mäta hur många chefer som får medarbetarna att förstå hur de ska bidra till ett Stockholm i världsklass. Det är problemet i det här. Vi menar att du har svarat på andra saker. Ni har inte svarat på detta. Det handlar om att vi ser en stor fara i detta.

Vi har också sett – du får kalla det svartmålning, men du kan ju prata med dina medarbetare om de törs säga hur det är – väldigt mycket från facken och från medarbetare att man känner att det är en stark centralstyrning och en sorts tvång när det gäller hur man ska ansluta sig till det här. Det är obehagligt. Jag tycker att det väldigt obehagligt om ni säger att det finns ett underskott i demokratin. Du får säga att vi svartmålar. Oppositionens uppgift är faktiskt att opponera, och vi har frihet att föra fram vår kritik mot er. Det får du nog lov att finna dig i. Vi tycker fortfarande att vi inte har fått svar på grundfrågan. Hur menar ni att det ska gå till i praktiken att mäta vad medborgarna tycker?

Anförande nr 136

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag klumpar inte ihop hela oppositionen. Jag tycker att det finns en skillnad i tonläget mellan Vänsterpartiet och de två övriga oppositionspartierna. Jag har sagt, och jag säger det en gång till: Det finns en skillnad mellan vad man tycker som privatperson och vad som gäller för en professionell organisation. Det skulle det väl göra även om Ann Mari Engel hade majoritet i staden. Om jag vore anställd i kulturförvaltningen och Ann Mari Engel vore kulturborgarråd hade jag att under dagen verkställa vad Ann Mari Engel beslutade som en professionell organisation. Sedan skulle jag gå hem och motarbeta detta med full kraft. Det kan jag lova. Det är skillnaden, och det är det vi talar om. Vi mäter inte om någon tycker fel. Vi mäter den professionella organisationen.

Anförande nr 137

S t e l l a n H a m r i n (V): Ann Mari uttryckte mycket tydligt hur situationen ser ut, men jag får väl förklara det en gång till. Den här frågan om medarbetares delaktig var uppe i Siwi och avfärdades omedelbart. Jag kan nämna att Siwi består till hälften av staden och till hälften av ganska tunga krafter inom svenskt näringsliv. Båda ansåg det orimligt att gå ut och mäta medarbetares åsikter. Det är precis det man gör här. Jag är övertygad om att Sten Nordin förstår det här men tydligen inte riktigt vill kommentera det. Det är helt okej att mäta medarbetares kunskaper, och kanske framför allt om vad ledningen tycker, men inte att mäta deras åsikter om det. Det är det man gör här vare sig man väljer att kalla det att det tycker rätt eller tycker fel. Man mäter faktiskt deras åsikter om och inställning till en politisk vision. Jag frågar än en gång: Vad gör man om resultatet inte blir så bra?

Anförande nr 138

Borgarrådet N o r d i n (M): Om resultaten inte blir bra handlar det om hur den professionella organisationen verkställer fullmäktiges beslut. Den kritiken kan lika gärna falla tillbaka på hur fullmäktige ytterst har kommunicerat sitt beslut, det vill säga vad det är som ska göras, vad som ska levereras till medborgarna. Det handlar inte om att man pekar ut att den enskilda medarbetaren har gjort fel. Ett sådant

misslyckande kan lika gärna bero på det som kommer uppifrån som det som kommer underifrån.

Anförande nr 139

L e i f R ö n n g r e n (S): Fru ordförande! Det väcks många tankar när man hör diskussionen och debatten om det här ärendet. Jag tycker att det saknas ett demokratiperspektiv i detta. Samtidigt tycker jag att det är oerhört bra att man tar steget försöker få ned på pränt vad det är man ska kommunicera, hur man ska kommunicera, vem som ska kommunicera och vad man ska kommunicera vid vilket tillfälle. Det känns också bra att vi har den här diskussionen några timmar efter det att vi har haft ett ärende som absolut inte har kommunicerats på annat sätt än via direktbrev i brevlådan samtidigt som presskonferenserna pågår om utförsäljning av fastigheter och annat.

Jag tycker att det finns mycket annat att diskutera. Över åren har borgarråd av olika partifärg gjort övertramp och blivit fällda av revisionsanmärkningar och annat för att man har använt stadens möjligheter till att kommunicera direkt trots att man egentligen gör det utifrån partipolitik. Det finns något i kapitlet på s. 146 som förstärker den här känslan av oro inför vad som nu kommer. Det är begreppet resultatstyrd kommunikation. Det handlar inte bara om att alla medarbetare ska känna till målen, utan de ska också ha förståelse för vilka mål som stadens politiska ledning sätter upp. Jag undrar hur det ska gå till i praktiken.

Det är också så, vilket mycket riktigt har påpekats här, att vi har majoritetsstyre, och då bestämmer majoriteten. Jag är inte helt säker på att det här är en totalt lyckad modell utifrån att vi har provat det i ganska många år nu. Det stryker också kreativitet hos våra förtroendevalda. Man tar inte hänsyn till goda och bra förslag från oppositionen. Det var likadant när vi satt vid makten. Vi har en ordning i den här församlingen som gör att man alltid i princip ska bortse från politiska förslag som kommer från oppositionen. Jag försökte ändra på det, och det var inte helt lätt. Det är en mångårig tradition att man ska bete sig på det sättet. Men fråga är: Är det verkligen det bästa för staden att bortse från det? Det begränsar den politiska diskussionen, och demokratin förutsätter faktiskt att vi har samtal med varandra, lyssnar på varandras argument och tar till oss utav dem. Det handlar också om att göra det gentemot medborgarna.

Det perspektiv som finns i den här kommunikationsplanen tycker jag blir oerhört tydligt när man tittar på mellanstycket under resultatstyrd kommunikation. Vi hade ett problem tidigare, det var att vi inte lyckades styra. Oavsett politisk majoritet fick vi inte genomslag för vår politik, och det måste vi få när vi har olika politiska majoriteter. Här framgår att man varje år överlämnar till stadsledningskontoret att formulera övergripande aktiviteter och budskap. I och med majoritetsstyret har vi ett stadsledningskontor som sköts av en högst beslutande tjänsteman som i dagsläget är moderat och har ett oerhört stort inflytande på det som formuleras och vilka aktiviteter som ska genomföras. Det finns en uppenbar risk att det sammanblandas med partipolitik. Jag tycker också att oppositionens åsikter ska få synas i ärenden, i protokoll, i verksamhetsplaner och annat. Det är viktigt för den politiska debatten och för att vi ska ha en utveckling i den här staden och inte bara kriga och bråka.

Anförande nr 140

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Det är riktigt att stadsledningskontoret är förvaltningsledningen i staden. Vi har den ordningen att stadsdirektören och de två biträdande lämnar om den politiska majoriteten lämnar så att den nya majoriteten har möjlighet att tillsätta nya. Det innebär inte att de kan agera helt som de inte också vore tjänstemän eftersom det här systemet inte skulle hålla då. Jag vill understryka att det inte är stadsledningskontoret som har det slutliga ansvaret över detta, utan det står också här att det är kommunstyrelsen, och där finns alla med och där har alla full insyn. Det är kommunstyrelsen som ytterst följer upp detta. Självklart är det på det sättet. Det är inte överlämnat till någon annan.

Jag tycker att det är en annan fråga att man ska lyssna på varandra politiskt. Jag är fullt beredd att diskutera den vidare för att hitta former för att oppositionen kan komma in tidigare i diskussioner innan allting är låst, men jag tycker att det är en annan fråga än kommunikationsprogrammet.

Anförande nr 141

L e i f R ö n n g r e n (S): Jag menar att det inte bara är vi i den politiska oppositionen som måste få komma in tidigare i de här långa processerna. Besluten är en sak. Det viktiga är ofta det som sker innan vi fattar de här politiska besluten. Det är viktigt att man har dialog och samlar till möten med andra. Det tas upp mycket om ny teknik och annat, men mycket lite om de personliga mötena och mötesplatserna där man kan träffa medborgarna i olika sammanhang.

I det här ärendet står det att det är stadsledningskontoret som ska formulera de övergripande budskapen utifrån vad fullmäktige har sagt och aktiviteterna. Det är där det har spruckit tidigare. Ditt hus ska rivas, och du måste flytta, är ett exempel på vad en tjänsteman sade i ett ärende. Det blir fler och fler hemligstämplade ärenden, sekretessbelagda handlingar och upphandlingar av entreprenader. Vi har fått en förändrad struktur som ofta landar i polisanmälningar. Det är också något nytt vi håller på med oavsett politisk majoritet. Det blir polisanmälningar. Vi måste få ordning på det här. Det gynnar inte demokratin och stadens utveckling om detta fortgår. Det här programmet är en viktig del i det. Låt oss ha en fortsatt dialog om det.

Anförande nr 142

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Det du säger är verkligen mycket tänkvärt. Det finns mycket som man kan fundera över. Jag tror inte att vi ska gå tillbaka till det andra systemet, men det kanske finns mellanting som är bra också.

Jag vill peka på vissa skillnader mellan det ursprungliga programmet och det beslut som vi kommer att fatta här i fullmäktige. Jag vill hänvisa till punkt 2 i beslutandesatserna som säger att nämnder och bolagsstyrelser ska implementera kommunikationsprogrammet och agera för att nå de långsiktiga målen. Det står inte där av en händelse. Det står där av ett skäl. Det innebär att de beslut som fattas under åren ska göras i nämnderna och bolagsstyrelserna, inte på stadsledningskontoret.

Anförande nr 143

L e i f R ö n n g r e n (S): Men det är just därför jag blir orolig. Det står tydligt i meningen innan att i den årliga kommunikationsplanen formulerar och beskriver stadsledningskontoret övergripande budskap och aktiviteter för hela stadens kommunikation. Varje nämnd och bolag ska använda och utveckla kommunikationen på ett strategiskt sätt utifrån vad stadsledningskontoret har fastslagit. Det är det som är vår styrorganisation, det integrerade ledningssystemet. Då finns det en uppenbar risk att den politiska ledning, om det inte finns en opposition som är vaken och bråkar om vissa saker, faktiskt fattar felaktiga beslut, att man gör övertramp i kommunikationen och att man gör den alltmer politisk. Vi har faktiskt sett tendenser till att det har skett över tiden. Det har också skett på vår tid.

Men i och med majoritetsstyret och i och med att man har kommunikationsplanen upplagd på det här sättet finns det en oerhörd risk att man skenar i väg och glömmar bort att man ska ha dialog med stadens medborgare utifrån de olika perspektiven som hyresgäster, medborgare, kunder och allt vad det kan vara, och också med den politiska oppositionen. Vi får väl följa upp det här tillsammans och se till att det blir något bra av det, men det finns risker.

Anförande nr 144

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill bara klarlägga ett par saker. Det finns saker och ting i den här staden där vi måste vara försiktiga med vad vi gör och där vi måste ha sekretessbelagda handlingar, till exempel i personärenden. Det är väl fullständigt självklart. Men tyvärr är det också så i sammanhang där de kommunala bolagen fattar beslut. Där gäller aktiebolagslagen, och den stipulerar att en del saker måste vara under sekretess. Jag tycker inte alls att det är bra, men vi i Stockholms kommunfullmäktige och de bolag som kommunfullmäktige äger måste följa de här lagarna. Jag vill vara tydlig på den här punkten. Vi har inte infört något ytterligare smusslande, och det tror inte heller att någon vill att vi ska ha. Men vissa saker måste vi förhålla oss. Det gäller oss alla.

Anförande nr 145

L e i f R ö n n g r e n (S): Fru ordförande! Självklart måste det vara så. Aktiebolagslagen har sin mening. Vi hade en debatt innan du kom hit i dag som handlade om hur jag såg på mitt eget uppdrag i Stockholms hem och möjligheten att ta del av underlag och ärenden och vara med i en process och diskutera. Även om jag är överens om de politiska målsättningarna att sälja till privata fastighetsägare anser jag att jag ska kunna ta del av underlag och vara med i en diskussion utifrån mitt personliga ansvar och aktiebolagslagen. Sedan kan man bortse från vad jag tycker, men jag måste ändå bjudas in att vara med i ett sådant samtal.

I dag pågår det på helt andra nivåer, i andra rum och i andra sammanhang än där jag som förtroendevald i aktiebolaget har möjlighet att vara med. Det är inte demokrati. Jag tycker att det är dåligt för stadens utveckling och för den demokratiska processen. Sedan väljer man hur man hanterar detta. Det går att ha en större öppenhet och lita på att vi kan ta hänsyn till sekretess också. Det börjar faktiskt gå

för långt i alltför många ärenden. Det hänger ihop en ambition att sälja ut, privatisera och lägga ut mer på entreprenad.

Anförande nr 146

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag ber om ursäkt för att vi kom en bit ifrån ärendet nu. Jag ville säga att i vissa lägen måste vi ha sekretess i olika frågor. I en del sammanhang är det en kombination av politik och sekretess. Det gör att det blir en mycket olycklig situation vid vissa tillfällen. Jag, som dessutom är ordförande i nämnda bolagsstyrelse i Stockholmshem, tänker inte acceptera att vi för några hemliga samtal i slutna rum i ärenden där vi verkligen vet att vi kan föra en öppen diskussion och där vi kan ge och ta. Men tyvärr går politik och sekretess inte riktigt hand i hand i vissa sammanhang. Jag beklagar att det är så.

Anförande nr 147

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag ska passa på att fråga dig, Björn, om du tycker att det är rimligt att stadens ledning har hemligstämplat praktiskt taget alla handlingar från SMHI till staden gällande Slussens ombyggnad och dess miljöeffekter. Det är inte bundet av några aktiebolagslagar eller annat.

Anförande nr 148

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag kan inte svara på Stellan Hamrins fråga. Jag känner inte till fakta i målet. Jag kan inte svara på det.

Anförande nr 149

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i debatten, men efter att ha lyssnat på ett antal inlägg kände jag mindre och mindre igen mig i beskrivningen av hur arbetet i staden fungerar. Jag skulle vilja säga att det finns många arbeten i staden som är mycket transparenta. Det kanske är någonting som vi skulle använda lite oftare. Jag tänker framför allt på det arbete som vi bedriver i stadsmiljörådet. Det är ett nytt sätt att arbeta som vi introducerade efter det förra valet. Där sitter representanter från alla politiska partier och pratar om saker i skedet innan de har blivit politiserade. Som ett exempel kan jag säga att på det senaste mötet blir stadsmiljörådet den första politiska församlingen, inklusive majoritet, där man presenterade hur arbetet med Vision City och matavfallsutredningen framskrider. Det finns också flera andra exempel på hur vi arbetar i stadsmiljörådet.

Ett annat exempel är det cykelsamtal vi hade med cykelorganisationerna i höstas då stadsmiljörådets medlemmar var inbjudna att delta i det rundabordssamtalet tillsammans med mig och de inbjudna. Ett tredje exempel är det arbete som vi kommer att genomföra nu under året med färdplan mot 2050 då Stockholm ska vara fossilbränslefritt. Där är stadsmiljörådet den politiska organisation som gör grovjobbet samtidigt som man skriver fram ärendet. Jag skulle vilja säga att det finns många exempel. Styrgruppen för Järvalyftet är också ett exempel där vi har varit mycket transparenta och tagit till oss av varandras åsikter. Det vi gör i stadsmiljörådet skrivs

ned i protokoll, och jag tar också med mig det i miljöarbetet. Det dyker säkert upp lite här och var även om det kommer från oppositionshåll. Jag tror att vi kanske ska bli bättre på att arbeta med det framöver, men det är fel att säga att det här arbetet inte finns i dag.

Anförande nr 150

Stellan Hamrin (V): Jag vill bara hålla med Per. Jag tycker att vi har ett bra samarbete i den här beredningen. Det är säkert något som andra också bör kunna ta efter.

Anförande nr 151

Borgarrådet Andersjö (C): Tack! Det är roligt att höra.

Anförande nr 152

Leif Rönngrén (S): Det är utmärkta exempel på arbetssätt som finns i staden. Jag tycker att man borde ha tänkt ihop helheten och haft med det här. I det här ärendet som gäller kommunikationer och hur man ska jobba med dialog, delaktighet, demokratiaspekter och så vidare tar man upp webb, dagspress, telefon och e-post. Jag tycker att det är undermåligt i ett ärende som handlar om kommunikation där man ska beskriva hur man ska nå ut med politiska budskap och de formulerade besluten och ha den här dialogen. Det finns, precis som du beskriver Per, massor med andra arbetssätt att ta hänsyn till, och det saknas i det här ärendet. Det är det jag menar. Det skulle nog bli mycket bättre för besluten och för stadens utveckling om vi hade en öppnare dialog.

Sedan måste man alltid göra en avvägning. Ibland är det svårt och mer politiskt känsligt, men det går alltmer emot slutenhet. Det värsta som skulle kunna hända är att man blir uppgiven i oppositionsarbetet också och låter er hållas. Då finns det risk att besluten dessutom blir helt korkade. Det är viktiga perspektiv.

Anförande nr 153

Borgarrådet Andersjö (C): Jag tycker att du gjorde ett väldigt konstruktivt och bra inlägg tidigare till skillnad från vissa andra som jag har hört här i talarstolen under kvällen. Jag håller med dig. Det kanske är så att man behöver hitta fler sätt att jobba på. Sedan ska man också tänka på att det är olika saker. Det här är en policy för hur en kommunfullmäktigevision som är beslutad här ska kommuniceras. Sedan kan man diskutera om det är där man ska ha delaktigheten eller om det är när man tar fram visionen. Nu var det några år sedan visionen togs fram. Jag vet inte om den här visionen uppgraderas, men jag skulle önska att det fanns tillfälle att föra en debatt om hur visionen för Stockholms stad 2030 ska se ut. Jag kommer ihåg att vi hade en kommunfullmäktigedebatt. Den tog väl ett par timmar då, men det kanske är så att vi borde ägna mer tid mellan de här gångerna för att prata om de långsiktiga perspektiven när det gäller hur vi bygger staden också. Jag kan känna att vi gör det alldeles för sällan.

Anförande nr 154

J o n a s E k l u n d (MP): Jag tycker att den här debatten har varit både avslöjande och upplysande och i vissa delar konstruktiv också. Men det finns en sak som inte har blivit riktigt klarlagd, och det är innebörden av det här nyckeltalet andelen medarbetare som har en positiv attityd till visionen. Jag talar om hur jag uppfattar det, så får ni i majoriteten gärna tala om hur ni uppfattar betydelsen av det här.

Vision 2030 är den borgerliga politiska inriktningen för staden. Med andelen medarbetare menas väl hur stor andel av stadens medarbetare det handlar om. En positiv attityd innebär att man tycker att den är bra, att man gillar den. Motsatsen är att ha en negativ attityd och inte tycka om den. Då förstår jag inte annat än att ett mål för den här kommunikationsplanen är att en så stor andel som möjligt av stadens medarbetare ska tycka om den borgerliga politiken. Jag tycker inte att det är ett relevant mål för kommunfullmäktige att sätta upp i en sådan här kommunikationsplan. Har jag missförstått detta? Förklara gärna i så fall på vilket sätt jag har missförstått det hela!

Sedan har vi detta med meddelarfrihet och den allmänna yttrandefriheten som man har som medborgare och även som offentlig anställd. Även om man till exempel blir uppringd av en journalist på jobbet har man rätt att säga sitt hjärtas mening, till exempel om visionen, det vill säga om man tycker att den är bra eller dålig och om man tycker att den politik som förs i staden är bra eller dålig. Men om nu har det här målet att medarbetare ska ha en positiv attityd till visionen måste det väl vara ett misslyckande om medarbetare som blir uppringda av journalister uttrycker en negativ attityd till borgerliga politiken. Det här krockar. Det här målet som uttrycks i kommunikationsprogrammet krockar med själva grunden för den yttrandefrihet som vi har i Sverige och som vi har i den offentliga verksamheten.

Så tycker jag. Har jag missförstått någonting, så tala gärna om vad och varför!

Anförande nr 155

Borgarrådet N o r d i n (M): Ja, du har missförstått. Eller om jag ska vara elak har du valt att missförstå, men det kan jag inte tro om dig. Du har missförstått. Jag har sagt fem sex gånger här i kväll att det handlar om den professionella organisationens förhållningssätt. Det handlar inte om att man måste tycka om vare sig Sten Nordins eller någon annans politik, Alliansens politik eller ens Miljöpartiets politik. Man tycker precis vad man vill. Att tro att vi ska skulle kunna driva staden på något sätt är ganska märkligt. Vi har medarbetarundersökningar av hur man uppfattar oss. Det kan variera mellan förvaltningar, men generellt sett har vi mycket bra utslag där. Om vi skulle arbeta på det sätt som du beskriver skulle vi inte ha det. Det är naturligtvis en självklarhet. Det handlar återigen om den professionella organisationen och ingenting annat.

Anförande nr 156

J o n a s E k l u n d (MP): I kommunikationsprogrammet står det att så stor andel som möjligt av stadens medarbetare ska ha en positiv attityd till visionen, det vill säga till den borgerliga politiken. Men Sten Nordin säger att det bara handlar om att

man ska vara professionell på sitt arbete. Att vara professionell i sitt arbete när man är offentliganställd innebär till exempel att man har rätt att säga sitt hjärtas mening när en journalist ringer, att man har rätt att ha den åsikten att de beslut som har fattats i kommunfullmäktige inte är bra. Man kan helt enkelt ha en negativ attityd. Man kan ha en negativ attityd till de beslut som har fattats i kommunfullmäktige, men man kan ändå genomföra dem. Varför har ni formulerat er på det här viset om det inte är så ni menar, Sten? Varför har ni i kommunikationsprogrammet sagt att man som anställd i staden ska ha en positiv attityd till den borgerliga politiken om det inte är så ni menar?

Anförande nr 157

Borgarrådet R u d i n (S): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag har lyssnat på den här debatten en lång stund och känner mig lite förtvivlad. Jag kan inte tänka mig att det var avsikten med det här kommunikationsprogrammet att vi skulle landa i den här diskussionen där det plötsligt blir en polarisering om vad medarbetarna tycker och tänker. Om det är så har vi öppnat en avgrundslig konfliktyta mellan majoriteten och oppositionen där majoriteten står för en linje där medarbetarna ska tycka som visionen är uttryckt och där oppositionen ska bekämpa det i fortsättning. Vilken konstig konsekvens får det? Jag tror inte att det är avsikten. Jag tror helt enkelt att det är olyckligt att det är formulerat på det här sättet när det gäller nyckeltalen. Det står faktiskt att andelen medarbetare som har en positiv attityd till visionen ska förbättras. Det är en förskräcklig skrivning utifrån den bakgrund som har kommit upp här i dag.

Jag har alldeles nyligen haft ett möte med socialtjänstsekreterare som jobbar på uppsökerienheten. Många av dem är av den uppfattningen att staden numera har svårt att uppfylla de intentioner som står i socialtjänstlagen. Man menar att det beror på att man har en för liten resurstilldelning och att den diskussion som har varit under åren har gått ut över många som är nödställda. Den kritik som de framför skulle knappast kunna komma fram i en undersökning som handlar om vilken attityd stadens medarbetare har till våra visioner, men den är icke förty väldigt viktig för oss att få fram i den demokratiska diskussionen. Det är viktigt att få veta om medarbetare som sysslar med myndighetsutövning tycker att det fungerar eller inte i relation till andra lagar som de är skyldiga att följa.

Vi har också en förvaltningstradition i Sverige, och inte minst i Stockholm, som tillmäter tjänstemännens oberoende ställning en mycket viktig betydelse. Jag har aldrig hört att någon borgerlig företrädare har ifrågasatt det. Men nu när diskussionen om den här kommunikationsplanen förs och det faktiskt står där att man ska mäta medarbetarnas attityd till den vision som man lägger fram börjar det bli en skenpolisering här i debatten som jag tycker är djupt olycklig.

Jag yrkar därför på återremiss av det är kommunikationsprogrammet. Jag har talat lite grann med mina oppositionskolleger om samma sak. Det blir då en minoritetsåterremiss. Jag vill helt enkelt vädja till er i majoriteten att se över de här nyckeltalen och återkomma med någon skrivning som inte kan missförstås. Jag tror egentligen inte att ni heller vill ha den tolkning av detta som har kommit fram här i debatten här i dag. Vi socialdemokrater yrkar på återremiss.

Anförande nr 158

A n n M a r i E n g e l (V): Jag är väldigt glad att hela oppositionen står bakom vårt beslutsförslag, nämligen en återremiss. Det är vad vi har föreslagit. Utan att det ingår i beslutet kan vi skicka med att frågan om meddelar- och yttrandefrihet självfallet bör ses över och finnas med i kommunikationsprogrammet.

Eftersom det blev en demokratidebatt, vilket jag tycker är bra eftersom det handlar om demokrati, vill jag påpeka att den största demokratireform som har gjorts här i staden var införandet av stadsdelsnämnder. Nu fungerar inte de på samma sätt längre. Jag tror att många av ledamöterna i stadsdelsnämnderna på båda sidor kan vittna om att man numera känner sig mer som ett transportkompani eftersom besluten är mycket centraliserade. Jag tycker att det finns väldigt många bra synpunkter från stadsdelsnämnderna, både från majoritet och från opposition, i de här remissvaren som man kan titta på om man ska omarbeta kommunikationsprogrammet, vilket jag ser fram emot att man gör.

Jag yrkar förstås bifall till förslaget om återremiss.

Anförande nr 159

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Jag vill instämma i önskan om en återremiss i det här ärendet. Nyckeltalet en positiv attityd till visionen känns inte alls bra, och det behövs ett förtydligande av hur man ska hantera det här. Vi förutsätter att majoriteten kommer med ett bra förslag på hur man ska förklara det här.

§ 20 Program för kvalitetsutveckling (utl. 2012:31)

Anförande nr 160

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Ett strukturerat kvalitetsutvecklingsarbete har kännetecknat Stockholm under en följd av år. Man kan glädjande konstatera att till exempel manifestationer, som inte bara är en manifestation utan har ett otroligt djup och innehåll som till exempel kvalitetsutmärkelsen, har den här staden fortsatt att utveckla under olika majoriteter. Det är otroligt viktigt att det här kvalitetsarbetet nu kommer in i stadens integrerade ledningssystem på olika sätt. År 2009 fick vi pris som kvalitetskommun. Det handlar om hur vi systematiskt arbetar med kvalitetsfrågorna, hur detta tränger ut och finns i hela organisationen.

Herr ordförande! Det är egentligen enkelt att sätta rubrikerna som det här ska bygga på. Det handlar om dialog och samverkan. Det handlar om kvalitetsgarantier och om att formulera kvalitetsgarantier. Det handlar om att ha en systematisk hantering när man får in synpunkter och klagomål. Det handlar om kvalitetsutmärkelsen som inte främst handlar om den dag då vi delar ut utmärkelsen utan hela detta enorma förarbete då en rad verksamheter går igenom sitt strukturerade kvalitetsarbete. Det handlar om förnyelsepriset. Det handlar om att vi ska sprida goda exempel och tydliggöra vilka som berörs av ett program för kvalitetsutveckling.

Herr ordförande! Det är otroligt viktigt att man nu verkställer detta uppdrag från budgeten 2011. Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 161

S a r a P e t t i g r e w (MP): Herr ordförande! Nu ska vi äntligen få prata kvalitet, detta fantastiska begrepp som är så otroligt viktigt och centralt. Frågan om hur vi kan uppnå den högsta möjliga kvaliteten i verksamheter för våra medborgare här i Stockholms stad är en fråga som ligger oss i Miljöpartiet de gröna väldigt varmt om hjärtat. Det här är en debatt som vi behöver föra oavsett vilka utförare vi har i våra verksamheter, oavsett om det drivs i kommunal regi eller om det är upphandlad verksamhet. Det här är också en debatt som vi skulle behöva betydligt mycket mer kraft och energi åt i det här rummet och i många andra rum i det här huset och runt om i staden. Därför välkomnar vi det här programmet. Vi ser det som en del av ett mycket långsiktigt arbete med att utveckla och säkra kvaliteten i våra verksamheter. Det arbetet slutar inte här, utan det börjar på allvar för oss alla.

Vi tycker att det är bra att vi fastslår att kvalitetsutveckling ska vara en viktig del av vårt arbete. Det är också bra att vi integrerar arbete i ILS, vårt ledningssystem. Vi anser också att det är viktigt att målen är relevanta och kvalitetssystemet anpassas till de olika verksamheterna, men samtidigt måste vi också jobba med att systematisera, strukturera och säkra hela stadens kvalitetsarbete. De brister som har uppmärksamats inom till exempel vuxenutbildningen, av Skolinspektionen, och inom äldreården visar tydligt att det finns ett behov av att jobba med detta. Vi kan inte sitta och vänta på att andra instanser eller medier ska upptäcka de här bristerna. Vi måste själva upptäcka dem.

Det behövs inte bara ett program för kvalitetsutveckling, utan det behövs också en definition av begreppen kvalitet och resultat. Vad betyder de för oss? Menar vi samma saker? Vi anser att vi skulle behöva landa i en bred samsyn i staden om vad detta egentligen innebär. Det ökar också chanserna att sådana här satsningar överlever kommande politiska maktskiften som är på gång. Kvalitet ska vara både kortsiktigt och långsiktigt hållbar. Hållbar är ett begrepp som vi i Miljöpartiet gillar lite extra mycket.

Den upphandlade verksamheten är en annan faktor i det här. Vi behöver ställa inte bara grundläggande utan långtgående krav på den verksamhet som vi upphandlar. Vi behöver säkra att vi har ordentliga mekanismer på plats för uppföljning, och vi behöver ha åtgärder att ta till när verksamheten inte når kvalitetsmålen, så att vi snabbt ställa om och säkra en bra verksamhet för våra brukare. Eftersom det är upphandlingen som reglerar verksamhetens kvalitet behöver vi bli ännu bättre på att öka kompetensen i hela staden när det gäller upphandling och uppföljning.

Medarbetarna i staden och verksamheterna lyfts fram som en viktig resurs i det här arbetet. Det tycker vi är jättebra. Det är helt rätt. Vi tycker också att det är viktigt att inte bara prata om medarbetarnas ansvar utan också prata om deras förutsättningar och deras möjligheter att jobba med kvalitetsutveckling i förhållande till de resurser som de har att arbeta med. En annan oerhört viktig förutsättning är att vi än gång för alla säkerställer personalens meddelarfrihet och personalens sjysta villkor även i våra upphandlade verksamheter.

Anförande nr 162

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen. I praktiken innebär inte skrivningarna i det här programmet några substantiella förändringar, som vi ser det, jämfört med det som tidigare inte har kallats program men strategi. Då är det logiskt att tänka sig att det här förslaget egentligen inte heller kommer att innebära någon reell förändring när det gäller verksamheterna. Jag tycker att det är oroande med tanke på att uppföljningen av verksamheter i dag är ganska outvecklad eller, som man skulle säga på konsultsvenska, kan bli ännu bättre. Ett konkret exempel på det tycker jag har varit höstens debatt om äldreomsorgen i Stockholm. Det är ett exempel.

Vi har efterlyst förändringar av det här programmet med sikte på förstärkt uppföljning, speciellt av den upphandlade verksamheten. Vi tror att det behövs en speciell kompetens för det. Vi har också velat diskutera begreppet brukare som används i det här programmet. Det är inte helt fel, men det är inte heller helt okomplicerat. Inom till exempel skolan är det kanske svårt att använda begreppet brukare. Vi ser inte på eleven som en konsument utan mer som en producent som inte bara väntar på en leverans av en tjänst utan ska göra någonting själv.

Vi ser också en del fundamentala problem med stadens styrsystem. Ett sådant här kvalitetsprogram kan inte gå in på alla detaljer men borde uppmärksamma det. Här står bara att man ställer sig bakom det. Om jag ska säga något kort om styrsystemet blir det utifrån den nämnd där jag är verksam. Det är där jag hämtar mina exempel.

Jag skulle vilja säga att den uppsjö av mål och indikatorer som införts när det gäller till exempel skolan gör det svårt att se vad som egentligen är riktigt viktigt. Det gör det också svårt för personalen att minnas dem. Om det är 50–70 olika faktorer finns det ingen som är verksam i skolan eller i någon annan verksamhet som kommer ihåg dem utantill. Det saknas också en hierarki mellan olika mål. Allting läggs samman i övergripande bedömningar där man får en glad gubbe eller en sur gubbe eller där det blir rött eller grönt. Undermåliga resultat i matematik till exempel kan inte uppvägas av ett ökat antal elbilar i förvaltningen eller av ökad valfrihet. Det går liksom inte att lägga ihop kvalitet på det sättet. Därför skulle det behövas en rangordning av de här målen. Den rika floran är nu ett hinder för en effektiv styrning och i förlängningen för kvaliteten.

Anförande nr 163

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande, fullmäktigevännen, brukare! Kvalitet är det värde som brukaren eller företagaren får ut av den tjänst som beställs. Oavsett om det handlar om förskola eller skola, vård eller omsorg, socialtjänst eller missbruksvård skapas kvaliteten i skärningspunkten mellan medarbetaren, brukaren och de mål som ska uppnås. Oavsett om det handlar om återvinning, avfallshantering eller användande av annan infrastruktur som cykelbanor, lekplatser eller bibliotek uppstår kvaliteten mellan brukaren, tjänsten, miljön eller upplevelsen.

Det ligger både i stadens och i brukarnas intresse att vi får ut så mycket som möjligt av det vi lägger skattebetalarnas pengar på. Därför fokuserar det här programmet för kvalitetsutveckling på resultaten och effekterna av de insatser som görs. Det finns en utmaning i att skapa en resultatkultur där varje medarbetares handling styrs utifrån vilket resultat det ska leda till brukarna.

I en god organisation är det viktigt att visa på de positiva exempel där man når framgångsrika resultat. Då kan de förebilderna inspirera andra enheter att arbeta på liknande sätt för att höja sin måluppfyllelse om förutsättningarna liknar varandra.

Jag vill också poängtera betydelsen av en organisationskultur där innovationer och effektiviseringar i verksamheten bekräftas och premieras av chefer utan att man leker experimentverkstad. Där är förnyelsepriset ett bra sätt att lyfta fram sådana initiativ.

Alla de mätningar som förekommer gentemot brukare, medarbetare och företagare är av betydelse för att mäta, jämföra och utveckla kvaliteten. Där ska vi komma ihåg hur man mäter nöjdhetsindex efter företagares kontakter med stadens service i olika förvaltningar.

Jag vill också påminna alla oss som sitter i nämnderna att vi måste fokusera på resultat och kvalitet och följa upp verksamheten. Vi i Bromma stadsdelsnämnd fick en bra uppföljning inom äldreomsorgen för 2011 där man kan följa hur uppföljningsarbetet har gått till och där man ser att förvaltningen har gjort individuella uppföljningar. Man har intervjuat 296 boende som hade beviljats omsorgsinsatser, personer som hade flyttat till vård- och omsorgsboenden. Man gjorde den här uppföljningen två månader efter inflyttningen. Man följde också upp

hälso- och sjukvården, och där är medicinskt ansvarig sjuksköterska en viktig person. Givetvis följde man upp och utvärderade de avtal och verksamheter som finns.

Ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 164

S a r a P e t t i g r e w (MP): Herr ordförande! Hej, Helen! I det här programmet pekar ni på behovet av personalens insats. En av förutsättningarna för det är ju att man vågar lyfta upp de problem som finns och att det är mycket högt i tak så att man kan föra diskussioner och föra fram kritik. Jag undrar helt enkelt om ni i Centern är bredda att vara med och bidra till det också utifrån den debatt vi hade här innan. Är ni beredda att vara med och driva och garantera meddelarfriheten för alla anställda i olika verksamheter i staden?

Anförande nr 165

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Synpunkter från medarbetarna är alltid av allra största vikt. Det är givetvis viktigt att medarbetarna påtalar om de ser lyckade och framgångsrika exempel och om de ser brister. Jag tänker inte veckla in mig mer i den diskussionen, och jag deltog inte i den tidigare debatten och har inte klargjort min synpunkt där.

Anförande nr 166

E w a S a m u e l s s o n (KD): Herr ordförande! Stockholmarna ska veta vad de kan förvänta sig av den service och de tjänster som vi lovar att leverera. En viktig del i det arbetet är att vi utvecklar kvalitetsgarantier. Uppföljning och utvärdering för att se resultatet måste följa i dess spår. Runt om i vår stad pågår många goda verksamheter. Det är viktigt att dessa goda exempel sprids. Det är verkligen en del av kvalitetsutvecklingen. Kvalitet utvecklar vi gemensamt. Det handlar om varje enskild medarbetare och hur de bemöter medborgare de möter i sin vardag och hur de utför sitt arbete. En förutsättning för den utvecklingen är delaktighet och inflytande. Alla nämnder och styrelser ska därför verka och arbeta för det här programmet. Men vi har också ställt grundläggande krav på de verksamheter som finns på vårt uppdrag runt om i staden.

Stockholm ska vara en aktiv arbetsgivare, och där är medarbetarnas upplevelse av stadens som arbetsgivare mycket viktig. Medborgarna ska få god service och god kvalitet, och vi ska erbjuda valfrihet och mångfald. De ska därför informeras om det här programmet. Vi vet alla att kvalitetsupplevelse är mycket individuellt och många gånger en färskvara. En negativ upplevelse kan förstöra en radda av upplevd god kvalitet. Som i all annan verksamhet är det viktigt att lyfta fram ledarskapets betydelse. Ledarna, cheferna, anger tonen på en arbetsplats och om det finns en tillåtande attityd.

Att detta kvalitetsprogram nu involveras i stadens ledningssystem, ILS, visar på tyngden och underlättar uppföljning och utvärdering så att vi ska kunna få bästa möjliga resultat. Kvalitetsarbete är ett ständigt pågående arbete, men det underlättas

naturligtvis av att vi är tydliga när vi sätter mål för verksamheten och ser till att de är mätbara.

Bifall till kommunstyrelsen förslag till beslut!

Anförande nr 167

Sara Pettigrew (MP): Hej, Ewa! Nu kan du gissa vad jag kommer att säga. Jag kommer att upprepa mig och säga att en förutsättning för personalens deltagande är ju att man vågar lyfta upp saker och det är hög i tak. Jag undrar helt enkelt om ni i KD är beredda att vara med och garantera meddelarfriheten för alla i de verksamheter som staden finansierar.

Anförande nr 168

Ewa Samuelsson (KD): Kristdemokraterna vill verkligen lyfta upp vikten av den här delaktigheten. Jag har varit ute i väldigt många verksamheter. Den mörka bild som ibland hörs från oppositionens sida möter inte jag lika ofta. Det händer att jag möter den och att man säger att man inte har vågat säga saker, men det är inte så ofta som ni säger. Det går att göra bättre, och därför är ledarnas attityd så otroligt viktig. På en öppen arbetsplats vågar man uttrycka vad man tycker om det som behöver förbättras. Jag litar på att våra chefer och ledare ska arbeta i den riktningen.

Anförande nr 169

Mirja Raihä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen. Mycket är visserligen bra i det här ärendet. Det jag tycker är mycket bra är att vi i stället för att prata kvalitetssäkring pratar kvalitetsutveckling, vilket egentligen innebär ett ständigt förbättringsarbete i de verksamheter som vi styr över eller ger pengar till. Där är personalens involvering oerhört viktigt, för annars blir det inget förbättringsarbete. Jag tror inte att någon av våra verksamheter är så perfekt att det viktiga arbetet inte behövs.

Något som jag är lite orolig för och som vi ger uttryck för i vår reservation kommer från det remissvar som bland annat behandlades i äldrenämnden. I sitt remissvar säger förvaltningen att det är de privata utförarna eller entreprenörerna som själva ska utveckla kvaliteten och ta fram instrument för uppföljningen och att avtalen räcker som styrmedel. Under det gångna året har vi fått erfara att det är helt klart att avtalen inte har räckt till för att styra kvaliteten och kvalitetsutvecklingen hos en del privata utförare. Där måste vi givetvis som uppdragsgivare som skickar in skattemedel i de verksamheterna vara ytterst noga med att vi också följer upp kvaliteten så att det inte händer fler gånger.

Vi tyckte att den del remissvar var lite för löst hållna, och då kan man känna en viss rädsla för hur vi följer upp det arbete som enligt våra intentioner ska pågå i alla verksamheter.

Anförande nr 170

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Herr ordförande, ledamöter! Kvalitet är ett ord som egentligen används för att lägga något slags matta över saker och ting. Om någonting som inte fungerar som det ska säger man att man ska ha ett kvalitetsarbete för att fixa allting, och det är inte riktigt så enkelt. När du pratar om kvalitet, Ewa, visar det sig att det är en känsla du pratar om. Du pratar om negativt och positivt. Goda exempel, säger du, utan att egentligen säga vad det är för någonting. Det är precis så vi upplever kvalitet. Vi upplever den ofta med en känsla, och sedan ska vi mäta den och hittar på en massa olika indikatorer. Det är väl bra. Vi kan mäta verksamheter, men samtidigt riskerar vi att missa det allra viktigaste. Det ser olika ut på olika ställen. När det handlar om utbildning kan vi missa det allra viktigaste av allting, nämligen att varenda unge ska utvecklas och få ett bra liv. Jag vill se de indikatorer som verkligen skulle täcka det. Försök själva får ni se! Det handlar om vad som ska hända om tio år.

Jag tror att det är mycket viktigt att man är klar över det så att man inte tror att man kan lösa alla problem med att bedriva ett kvalitetsarbete när det egentligen handlar om andra saker. En forskare som heter Hattie i Nya Zeeland säger att i utbildning handlar det om relationer mellan elever, mellan lärare och elever och mellan lärare sinsemellan, och han säger att det är där det händer någonting. Det är det som ger avtryck framåt.

Anförande nr 171

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande! Vi i utbildningsnämnden kan inte ha målet att alla ungar ska ha ett bra liv, utan vi måste stycka ned det och avgränsa det till skolans verksamhet. Då handlar det om 100 procents måluppfyllelse för trygghet, studiero, närvaro och bra bemötande från lärarna som är ett medel för att uppnå målet, nämligen höga meritvärden och goda resultat. Vi kan ha mål för kommunikationen, och vi måste ordna bra förutsättningar för positiv kunskapsutveckling. Kvalitetsarbetet inom utbildningsnämnden har varit mycket avancerat. För femte året i rad genomförde man resultatdialoger. Det håller man på med nu. Då tar man alltså med kvalitetsredovisningen för skolan 2011/2012 i relation till arbetsplanen för 2011/2012, och så möter gymnasieområdeschefen respektive rektorer. Vi kan inte ha ett så vitt och brett mål som ett bra liv för varje unge. Det är ju så mycket som vi inte har makten över.

Anförande nr 172

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Nej, vi har inte makten över det, men jag tror ändå att det är det vi måste ha i sikte, åtminstone har jag alltid haft det när jag har jobbat som lärare i 30 år. Varenda unge som jag har sett har tänkt så här om: Jag vill att om tio år ska du få ett bra liv. Jag vill göra allt jag kan för att du ska få det. Sedan är jag naturligtvis medveten om att jag inte råder över den här ungens liv helt och hållet. Men för mig är det faktiskt kvalitet, åtminstone när jag har jobbat som lärare. Sedan får du säga vad vill, men så är det.

Anförande nr 173

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande! Det blev många referenser till utbildningsnämnden. Jag tror att man behöver något konkret att ta exempel från när man ska prata kvalitet. Det säger också någonting om det här kvalitetsprogrammet. I mitt första inlägg tog jag upp de brister jag tycker att jag ser i det här dokumentet och bakgrunden till vår reservation. Sedan kan man alltid lyfta upp goda exempel, som står i ärendet och som pågår i staden. Jag kan instämma i att det är väldigt bra och viktigt, men när man är i opposition lägger man kraften på bristerna.

Låt mig ta en till sådan som jag har erfarenhet av från utbildningsnämnden. Det är någonting vi borde diskutera. Väldigt mycket av kvalitetsarbetet bygger på enkätdemokratin, det vill säga att man fyller i enkäter. Det kan vara viktigt för att få information om vad brukare, elever, lärare och tjänstemän tycker, men ibland redovisar vi de här enkäterna som något slags sanningar. Jag tycker att vi behöver vara lite försiktiga ibland. Jag tror att man kan se på sådana här sammanställda enkätsvar genom att känna efter hur man själv känner när man fyller i en enkät. Som jag tror de flesta vet kan man göra det på olika sätt med olika engagemang. Man kan titta på hur mycket som bygger på enkätsvar som är ifyllda under väldigt olika omständigheter. Det är en mycket stor del.

Sedan vill jag återkomma till att jag tror att en stor vinst för kvalitetsarbetet vore att rensa lite i målen för att prioriteringarna ska bli tydligare. Jag tycker kanske inte att man kan säga att utbildningsnämnden är ett facit, men min erfarenhet därifrån är att man ska skulle vinna mycket på att rensa. Ett tydligt tecken är att tjänstemännen inte bara använder ILS, utan de skriver i löpande text det de egentligen tycker är det viktigaste, och det är jag mycket glad att de gör så att det blir tydligt. Att det inte räcker med ILS är ett tecken på att det inte funkar riktigt. Jag tror att det är svårt att prata om kvalitet utan att prata om styrsystemet.

Anförande nr 174

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Men det finns också hardcoremål, det vill säga de mål som på något sätt är överordnade utbildningsverksamheten. Det handlar om att ge elever kunskap, det vill säga att de enligt nuvarande betygssystem får G, VG eller MVG och har nått målen och i kommande betygssystem A, B, C, D eller E. Det handlar också om att man har kunskap i ett visst antal ämnen så att man kommer in på gymnasiet och får de där tre åren när man kan jobba på och få en utbildning som gör det lättare att få ett jobb eller komma in på högskolan. Det handlar också om frånvaro och närvaro och om kravnivån på nationella proven. Procentsatsen för dem som har nått kravnivåerna har ökat. Alliansens fokus på resultat är också vår kvalitetssatsning.

Anförande nr 175

M å n s A l m q v i s t (V): Jag tror att just det där belyser en del av problemet. Inom utbildningsnämnden har vi inget bra kvalitetsmått på undervisningskvalitet trots att vi vet att det är helt avgörande, men vi mäter jättemånga andra saker. Förra året när vi tog verksamhetsberättelsen i utbildningsnämnden valde den borgerliga majoriteten att göra ett särskilt uttalande och lyfta upp implementeringen av

entreprenörskapsreformen i samma mening som mattesatsningarna. Jag tycker att det är ett exempel på oförmågan att prioritera. Det är en av huvudorsakerna till att man misslyckas med det viktigaste målet av alla, och det är ju kunskapsmålet. Det är en frestelse för politiker att låta alla slänga in sin sak, men man kan inte behandla resultat i matte och antalet elbilar som två jämbördiga storheter och inte heller en sådan här entreprenörsreform som är på modet just nu.

Anförande nr 176

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Vi i Miljöpartiet tycker naturligtvis att kvalitetsutvecklingsarbetet ska fortsätta. Det har också Sara sagt. Jag vill bara förtydliga det. Vi tycker att det är oerhört viktigt, men det är viktigt att veta vad man håller på med. Av det skälet är vi i Miljöpartiet nyfikna på en sak. Ni pratar om kunskap, och dessutom om en kunskap som man ska ge. Vi är väldigt nyfikna på att höra mer om era tankar. Vad menar ni egentligen med kunskap? Hur tänker ni er att det går till i huvudet på de här unga människorna? Vad vill ni åstadkomma? Vi får återkomma till det.

Anförande nr 177

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Jag vill ta upp problemet med att man tror att man kan mäta allting med enkäter. Jag hörde ett exempel från Södermalms stadsdelsnämnd där man plötsligt fick veta att 75 procent av förskolebarnen hade demokratiska värderingar. Hur vet man det? Jo, man har frågat föräldrarna. Då kan man bli lite orolig för de andra 25 procenten. Den typen av mål och den typen av mätningar känns inte så produktiva. Utvecklingen av kvalitetsarbetet går ut på att man lägger ut stadens verksamhet på utomstående entreprenörer och sedan ska man hela tiden kontrollera, mäta och fråga. Det finns en övertro på detta. Jag tror att det vore bättre om man koncentrerade lite mer resurser på att försöka förbättra och utveckla verksamheterna.

Det finns inte heller någon beräkning av vad alla dessa kontrollörer, mätningar och fler och fler inspektioner som behövs eftersom man inte har någon demokratisk kontroll över många verksamheter kostar. Jag tycker att det är ett problem. Man ska se upp med alla de här mätningarna och indikatorerna som till slut blir ganska intetsägande och i stället koncentrera resurserna på att utveckla verksamheterna.

*§ 22 Upprustning av Kristinebergs slottspark på Kungsholmen
Genomförandebeslut (utl. 2012:32)*

Anförande nr 178

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag har mycket bott på Kungsholmen en mycket kort tid. Det slår mig att vissa delar av staden kanske är mindre gröna än vissa andra delar. Men när man börjar röra sig på Kungsholmen just i det område som kanske är ett av de mest spännande utvecklingsområden som vi har innanför tullarna just nu av naturliga skäl, nämligen nordvästra Kungsholmen, slås man av hur mycket grönska som finns. Det är ett område som kommer att växa från 7 000 till 20 000 boende. Det kommer att finnas stora behov av en väl utvecklad grönska och en park. Som alla vet står slottsparken och strandparken inför stora renoveringar. Strandparken, som vi ska diskutera i olika skeden, är en del, men slottsparken har inte nämnts i någon större utsträckning tidigare. Här har vi ett ärende som kommer att innebära en välbehövlig upprustning av slottsparken så att den blir tillgänglig för alla dem som flyttar in i stadsdelen och för resten av flanörerna. Man kommer också att behöva använda parken för den nya skolan som planeras i området och även för förskolorna.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag antar att jag kommer att få dyka upp här i talarstolen ganska snart igen, för jag har läst de särskilda uttalandena, men jag väntar med att kommentera dem tills jag har hört vad ni har att säga.

Anförande nr 179

M a r i a H a n n ä s (V): Herr ordförande, fullmäktige och alla lyssnare! Ärendet handlar om Kristinebergs slottspark. Vi tycker att det är bra att parken rustas upp. Den yta som tillkommer när den stora påfarten till Essingeleden försvinner gör att parken blir större. Det kommer att byggas en del i östra delen av parken. Det kommer huvudsakligen att bli kontorsbyggnader av olika slag. Det är självfallet bra att parken rustas upp.

Vi känner oss däremot lite oroade över en sak. Man har en skola där i dag, och det tillkommer kanske en skola. Vi tycker att det är viktigt att man ser till att varje skola har en bra skolgård så att det inte blir för stort slitage på parkerna i staden. Men det kan man kanske ordna på något sätt om det skulle bli en skola till där. Vi tycker också att det är viktigt att stadsdelen får pengar för skötsel av parken.

Men det finns ett stort problem. Om vi tänker oss att parkområdet sträcker sig ända ned till vattnet är det så att frågan om tennishallen fortfarande är olöst. Var ska den placeras? Vad händer? Vad vill majoriteten med tennishallen? Vi har en gång i tiden lovat dem att de skulle få en ersättningslokal någonstans. Vad säger till exempel Folkpartiet i den frågan? Det skulle vara mycket intressant att få höra hur det går med en ersättningslokal för tennishallen. Vad jag har förstått vill ända de flesta att det ska vara park hela vägen ned, vilket faktiskt är bestämt i detaljplanen. Samtidigt tycker vi att det är viktigt att tennishallen får vara kvar i någon form fast någon annanstans.

Vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Vi har bara ett särskilt uttalande, men jag ställde några frågor som jag skulle vilja ha svar på från majoriteten.

Anförande nr 180

Borgarrådet L a r s s o n (M): Kort som svar på repliken: När det gäller tennishallen är vi väldigt överens om att man måste hitta en ersättningsplats för tennishallen för att kunna färdigställa parken. För ett år sedan presenterades ett förslag där man skulle kunna tänka sig att ha kvar tennishallen i parken, men det förslaget föll. Man fick då i uppdrag på exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret att ta fram en alternativ placering. Det har kommit en del förslag även från partier som man har tittat på, och mig veterligen bör man under våren kunna presentera ett färdigt förslag. Men det har haft en del dominoeffekter. Alla de förslag som har kommit har nämligen inneburit att man behöver flytta på någon annan verksamhet.

Nu tror jag dock till allas stora glädje att vi kommer att se ett färdigt förslag under våren, och då kan man också färdigställa parken enligt det förslag som ursprungligen föreligger.

Anförande nr 181

M a r i a H a n n ä s (V): Då vore det väldigt intressant att höra om det förslaget ligger i de delar som vi har tagit upp flera gånger. Det gäller inte bara den här planen, utan vi har ju flera andra planer som ligger längs med Essingeleden, till exempel nära bussgaraget, där det också är en detaljplan som är antagen och där det också finns nämnt att det ska vara idrottsyta på något sätt. Det vore intressant med ett svar på det.

Anförande nr 182

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tänkte bara understryka det som Maria Hannäs var inne på: Tennishallen i den här parkens förlängning ser hemsk ut. Här har vi ett viktigt stadsutvecklingsprojekt. Det har byggts mycket. Det är tätt byggt. Det har byggts högt – riktigt högt. Vi har den här Lindhagenskrapan som Familjebostäder har byggt. Det är ett utmärkt projekt. Det är så tätt att man verkligen måste se till att de parkytor som finns fungerar på ett bra sätt.

Från Miljöpartiets sida kan vi säga att man gärna kunde ha byggt ett par höga hus till där nere. Det hade inte gjort någonting; det passar alldeles utmärkt där. Men om man nu lägger pengar på slottsparken så måste man se till att också strandparken får en lösning. Jag tycker att det är märkligt att det fortfarande inte har gjorts. Just det här att majoriteten så sent som för något år sedan hade som idé att låta tennishallen ligga kvar och bryta hela det här, det är konstigt.

Vi yrkar som alla andra bifall till förslaget att sätta igång med den här parkdelen, men vi kräver att man löser frågan om tennishallen så snabbt som möjligt.

Anförande nr 183

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är lätt att prata, Daniel Helldén. Det är väldigt lätt att beskriva det som att man måste lösa det här. Faktum är att jag gick in med ungefär den inställningen för fem år sedan i exploateringsnämnden och sade att det här kan väl inte vara så svårt; det här måste ju gå att lösa.

Men faktum är att det var ganska svårt. Det visade sig just det som jag beskrev: Det blir ganska stora dominoeffekter. Så fort man kommer med ett förslag på en ny placering så skapar det ytterligare behov av en ny placering utav en ny placering och så vidare. Det har varit ganska svårt.

Det jag och Regina Kevius försökte göra för ett år sedan var att se vad som händer om vi låter tennishallen vara kvar och försöker få någon form av grönyta på den. Det förslaget föll. Låt oss då gå vidare och se till att faktiskt lösa den här frågan. Jag har dock hittills inte fått ett enda förslag från Miljöpartiet. Vänsterpartiet har kommit med några konstruktiva förslag, vill jag ändå påstå, men Miljöpartiet har inte kommit med något. Säg därför gärna var ni tycker att tennishallen ska ligga i stället för att alltid säga: Lös frågan! Det är nämligen precis det vi försöker göra.

Anförande nr 184

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om ni inte hade lagt ned en massa tid på att försöka ha kvar tennishallen och haft en del presskonferenser och annat hade ni kanske lyckats lösa det vid det här laget.

Anförande nr 185

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande, fullmäktige! Också jag måste ta tillfället i akt och prata om tennishallen. Jag kan bara instämma i vad Joakim Larsson har sagt om Kungsholmen. Det är ett spännande område. Jag jobbar på nordvästra Kungsholmen. Det är vackert.

Men så finns den här tennishallen som är ett bekymmer. Det har vi valt att uttala oss om i nästa ärende, men vi kanske ska slippa ta debatten två gånger, så därför säger jag det här och nu.

Det är ju så att de allra flesta som bor i det här området har köpt sina lägenheter eller bytt till sig dem och av olika skäl hamnat där, och de vill förstås att detaljplanen genomförs. Det är inte rimligt att det ska ta så lång tid, Joakim. Vi socialdemokrater lade fram en skrivelse i exploateringsnämnden redan för ett år sedan och ville ha en lösning, och vi har här i fullmäktige lagt fram en del förslag om alternativa placeringar, så nog det har funnits förslag.

Jag hoppas att det är som du säger, att det kommer ett förslag under våren, för det kan inte vara omöjligt att hitta en plats för en tennishall. Vi bygger så mycket, och det finns många platser i staden. Några av de platserna har vi lämnat förslag på, så jag hoppas att det är som Joakim säger.

Anförande nr 186

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, ledamöter! Det är viktigt att fullmäktige och medborgarna får en helhetsbild när man har ett sådant här ärende. Därför är det ganska märkligt att majoriteten inte alls nämner tennishallen i detta utlåtande.

Det är tydligen så att Moderaterna kämpar med näbbar och klor för att tennishallen ska vara kvar. Om man verkligen hade velat flytta på den hade man naturligtvis gjort det, men i stället lanserades för något år sedan ett schabrak till ny tennishall där. Ni kanske har sett det. Det var något monsterliknande, alldeles förskräckligt, som skulle ha stört parken ytterligare.

De opponenter som fanns i Alliansen tycks ha lagt ned sin opposition. Det är tråkigt, för tidigare beslut är nu av noll och intet värde när det gäller tennishallen. Då är frågan hur länge tennishallen, enligt majoritetspartierna, ska få vara kvar. Det ska bli intressant att få ett svar på det. Vi i Miljöpartiet gillar idrott och vi tycker naturligtvis att man ska fortsätta att spela – men inte på den här platsen.

Sedan är det en annan sak som inte nämns i det här ärendet, och det är det garage som ska vara under parken. Varför har man inte nämnt det? Det ingår ju också i helhetsbilden. Det gäller alltså ett jättelikt bussgarage som ska vara under parken, vad jag förstår i huvudsak under idrottsplatsen. Där ska alltså 120 bussar få plats, så det är ingen liten sak det. Det är en jättelik sak. Varför har man mörkat information om detta? Man kan till exempel fråga sig hur man ska klara ventilationen. Det är inte så trevligt om det går upp avgaser i en park. Det är mycket obehagligt och mycket olämpligt, och dessutom har vi även en idrottsplats där.

Min fråga till allianspartierna är alltså: Hur kvalitetssäkras parken mot avgaser?

Anförande nr 187

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att Åke Askensten generellt brukar vara en smula konspiratorisk i sina inlägg, men när det gäller tennishallen är han väldigt konspiratorisk.

Faktum är att jag har nog aldrig engagerat mig så mycket i ett ärende som jag gjorde när jag inledde mitt ordförandeskap i exploateringsnämnden i att försöka hitta alternativa placeringar. Däremot försökte jag göra en sak som Åke Askensten inte har försökt göra, nämligen att förklara var de tusentals personer som använder tennishallen faktiskt ska spela tennis framöver. Det är nämligen väldigt många som använder tennishallen i dag, ungdomar och barn också, som vill kunna spela tennis, och det är inte bara att riva den här tennishallen och tro att saker och ting löser sig per automatik.

Man måste faktiskt ta ett helhetsansvar, och det försöker vi göra. Vi kommer att presentera ett förslag som jag hoppas att vi ska bli ganska överens om framöver.

Anförande nr 188

Å k e A s k e n s t e n (MP): Joakim, det har du sagt tidigare i exploateringsnämnden, men det har dessvärre inte kommit någonting. Detaljplanen är från 2005, tror jag, och ni kom till makten 2006. Det är lite slow motion över det hela.

Joakim Larsson svarade för övrigt inte på hur man ska kvalitetssäkra parken mot avgaserna från alla dessa bussar.

Anförande nr 189

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det framgår i tjänsteutlåtandet att parken i princip är färdigställd – i princip färdigställd, därför att parken är inte färdigställd förrän den är en park. I dag är 5 000 kvadratmeter av strandparken ett plåtskjul där man spelar tennis. Jag är verkligen en varm anhängare av idrott, det vet ni sedan tidigare, så det är självklart att vi ska kunna få någon plats där tennisverksamheten kan fortsätta. Det är alldeles klart.

Det är heller ingen hemlighet att vi från Folkpartiet har arbetat för en lösning på den här parkfrågan under många år. En av lösningarna har till exempel varit att i samband med en bostadsbebyggelse lägga ned tennishallen i ett källarutrymme. Det har dock gett de dominoeffekter som Joakim Larsson precis berättade om, nämligen att man då måste få till en kompensation av, som vi talade om tidigare här, andra idrottsytor.

När vi befinner oss i ett område som Stockholms innerstad är det inte riktigt som Daniel Helldén säger, att det finns gott om plats. Det gör det ju inte. Vi har ganska ont om utrymme. Det vet vi. Var vi än ska bygga bostäder vet vi att det är svårt att få rum med alla bostäder vi behöver.

Kombinationen av hög exploatering eller kanske många och höga hus blir väldigt bra. I det fallet håller jag med Daniel Helldén om att vi kunde ha byggt ytterligare några höga hus här – om det inte vore så att vi hade byggt en massa andra hus också. Det är nämligen så att riktigt höga hus även ger en del bekymmer. Här är det flera höga hus och en hög exploateringsgrad, och då måste vi ha de här grönytor som är planerade ända från början.

Kristinebergs strandpark med Kristinebergs slottspark som vi ska fatta beslut om i detta ärende blir ett fantastiskt tillskott till området. Det blir ett väldigt fint promenadstråk ända härifrån stadshuset där vi befinner oss nu, eller ännu längre bort efter stränderna här, och ända ned till Ulvsundasjön där strandparken tar slut. Sedan går det att fortsätta runt om, och så småningom ska vi även ha ett ordentligt joggingsspår runt det gröna Kungsholmen. Men först ska strandparken lösas.

Anförande nr 190

J a r i V i s s h e d (S): Ordförande, fullmäktige! Som Kungsholmsbo och stockholmare kan man inte annat än välkomna de här upprustningsprojekten och den upprustning som det här kommer att innebära. Dock är det, som flera talare har varit inne på, svårt att undvika tennishallen i samband med det här ärendet, och eftersom den debatten kom upp tänkte jag ta den nu.

Jag har följt tennishallsfrågorna sedan jag satt i stadsdelsnämnden på Kungsholmen, därefter i exploateringsnämnden och i viss mån också i idrottsnämnden, och jag har väl hela tiden tillhört tennishallens vänner. Nu har ju Kristinebergs strandpark blivit i stort sett klar, och det har blivit väldigt fint. Plötsligt ser man hur malplacerad tennishallen är. Tidigare när den låg i ett industriområde med asfaltverk och sådant såg man inte det, men med den upprustning som nu har skett av strandparken ser man hur malplacerad den är.

Med de två beslut som vi tar här i dag sker det ytterligare upprustningar för en massa miljontals kronor. Då kommer vi att se att tennishallen blir ännu fulare och ännu mer malplacerad. Nu kommer det att vara en massa byggande, bussdepån som ska in under Krillan, Kristinebergs idrottsplats och så och det kommer att vara ganska stökigt i området så jag tänkte att vi skulle använda den tiden till att lösa tennishallsfrågan en gång för alla, det vill säga, fullfölja den antagna detaljplanen. Om vi sedan, Joakim, kan hitta en lösning redan till våren kan jag inte annat än välkomna detta för tennishallens vänner.

§ 24 Motion om fritt dricksvatten i Stockholms offentliga rum (utl. 2011:96)

Anförande nr 191

M i r j a R ä i h ä (S) Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till denna motion.

Jag tycker att det här med Mina synpunkter var lite slarvigt. Det är sant att jag skrev en motion om en liknande sak 2007. Motionen handlade den gången om att inrätta vattenkranar vid de cykelpumpar som vi har i det offentliga rummet. Den gången fick jag också svaret att fåglarna använder fontänerna som toaletter och det var fimpar och det var sand och det ena med det tredje. Då föreslog vi att man skulle kunna ha den typ av vattenkranar som till exempel finns i Norra stadsparken i Rinkeby som inte går att förstöra men där man kan gå och fylla på sin vattenflaska.

Fortfarande är flaskvatten med alla transporter och sådant en miljöbov. Vi har ett gott vatten i Stockholm som vi faktiskt kan marknadsföra mycket mer än vi gör. Alla har vi det i våra vattenkranar. Jag tycker att Tomas Rudins motion är oerhört bra, och jag tycker faktiskt att man borde beakta den lite mer. Det finns lösningar som inte behöver vara dyra, som är funktionella och som fåglarna inte använder som toalett. Bifall till motionen!

Anförande nr 192

S a r a P e t t i g r e w (MP): Vatten, stan är full av vatten – så sjunger man i en sång som kanske handlar om Stockholm.

Men är det verkligen så lätt för oss att komma åt allt vårt vatten här i staden? Om man går ut och går en solig dag i staden ser man väldigt många som går omkring med vattenflaskor i handen. Jag har själv som mål att jag ska dricka två liter vatten varje dag, så jag går också och kånkar på en flaska hela tiden. Jag uppfattar att det är en utveckling som vi har haft de senaste åren att vi blir bättre och bättre på att dricka mer och mer vatten. Det är bra, både för kroppen och för miljön – fast det senare beror förstås också på vilket vatten vi faktiskt dricker.

Jag skulle vara en väldigt dålig miljöpartist om inte jag lyfte upp miljöaspekten i den här frågan ordentligt. En av de möjligheter vi har som politiker är nämligen att skapa förutsättningar för människor att göra det lättare att göra miljövänliga val.

Det här är ett väldigt tydligt exempel på en sådan åtgärd för den som vill eller måste göra en annan ekonomisk prioritering eller en annan miljöprioritering än att köpa sitt vatten på flaska. Flaskvatten transporteras ju långa sträckor i dag och står för en hel del onödiga utsläpp.

När det gäller utformningen av dryckesfontänerna och det praktiska är det självklart att det uppstår en del utmaningar. Jag minns inte själv hur de gamla fontänerna såg ut. Det är nog ganska många med mig som inte har vuxit upp med den servicen. Men vi i Miljöpartiet har väldigt stor tilltro till personalen i vår verksamhet, och vi har full tilltro till att någon kommer att kunna utforma en väldigt smart lösning på det här. Det har ju uppfunnits många fina saker på sistone – datorer, telefoner,

mobiltelefoner, Ipads och annat, så det ska vi nog kunna lösa på ett sätt som också säkerställer den goda hygien. Vi tänkte faktiskt inte ge oss in och debattera utformningen här, för det måste finnas gränser för vilken detaljnivå vi ska lägga oss på i den här salen någon gång.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 193

Stellan Hamrin (V): Tomas Rudin har föreslagit att vi ska ha dricksvattenfontäner i staden, och min spontana tanke var att det har vi väl. Men det hade vi tydligen inte. Självklart borde vi kunna skaffa det – det borde väl inte vara så mycket att bråka om, var min andra tanke. Men det var det tydligen, tyckte majoriteten.

Jag tycker att det är lite märkligt. Europas miljöhuvudstad och dessutom vattenhuvudstad som vi vill skyta med som har massor med miljarder i kassakistan skulle inte ha råd med dricksvatten i några fontäner. Jag är ganska säker på att majoritetens ledamöter har varit i Sydeuropa och själva druckit vatten ur de otaliga dricksvattenfontäner som finns i minsta lilla by i alpområdet och på andra håll, helt utan att någon blir sjuk. Men i Stockholm skulle det inte gå, och det tycker jag är lite futtigt, särskilt som staden alldeles gratis förser både Igelbäcken och sjön Trekanten, som jag nyss nämnde, och flera andra vatten med renat, dyrt dricksvatten i stället för att restaurera dessa sjöar. Det bästa vore kanske att restaurera sjöarna och använda det här vattnet i våra kommande dricksvattenfontäner i stället. Då skulle det inte kosta någonting.

Men kanske är det så att man av ideologiska skäl inte vill göra det här. Man kanske inte vill missgynna det privata näringslivet som gör ganska stora förtjänster på både dricksvatten och andra läskedrycker som man säljer buteljerat med ganska stora miljökonsekvenser på grund av både tillverkning och transport och annat, fast vi har ett sådant utmärkt fint Stockholm Vatten-vatten som man kunde dricka alldeles gratis.

Vi tycker alltså att man ska stoppa slöseriet med fritt och rent dricksvatten till våra sjöar och i stället skjutsa in det i de här fontänerna som vi är alldeles säkra på att man kan klara framöver. Klarar man det i alla andra länder och städer och byar tror vi att det går även i Stockholm.

Anförande nr 194

Borgarrådet Ankersjö (C): Det var en intressant konspirationsteori att vi underlåter att bygga dricksvattenfontäner för att gynna det privata näringslivet och de hemiska kommersiella krafterna så att de kan sälja miljöovänligt flaskvatten. För egen del har jag inte gått och burit på just de tankarna, utan det är mer en ekonomisk prioritering.

Jag kan också säga att när jag var barnledig och gick och drog barnvagn i flera månader hade jag med mig en flaska hemifrån som jag dels hade fyllt på med det underbara Stockholm Vatten-vattnet hemma i kranen, för det kan man ju faktiskt

också att göra, dels kunde man gå in på kaféer och sådant utan att köpa något annat och få flaskan påfylld, bara man var lite trevlig. Det är ett sätt att göra det på.

Jag skulle vilja säga att det här framför allt är en fråga om ekonomisk prioritering. Det kostar mycket pengar att bygga de här fontänerna och dessutom att upprätthålla dem så att de inte blir toaletter för fåglar och andra djur och en och annan stockholmare också för den delen en sen fredagskväll.

Vatten är ett livsmedel, och den som tillhandahåller livsmedel måste uppfylla en rad krav, och det är inte helt lätt att göra det. Detta i kombination med kostnaderna är det som gjorde att Stockholms stad tog bort dricksvattenfontänerna en gång i tiden.

När det gäller ekonomiska prioriteringar såg jag faktiskt inte att Socialdemokraterna i sin budget hade med några pengar för att genomföra det här, men det kostar faktiskt en ansevärd summa att bygga och upprätthålla dricksvattenfontäner.

Vi i Alliansen satsar i stället på att påbörja arbetet med att leva upp till EU:s vattendirektiv om god ekologisk och kemisk status till 2021. Det börjar vi arbeta med i år. Vi ska ta fram en plan för restaurering av Bällstaån. Vi ska förbättra miljön i sjön Magelungen. Vi ska hjälpa till med byggande av spolplattor hos båtklubbarna – faktum är att en sådan här spolplatta kostar ungefär som en dricksvattenfontän.

Jag tycker att prioriteringen är ganska solklar i detta ärende, men kom gärna igen med finansiering så kanske vi kan prata om det.

Anförande nr 195

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Per! Du säger att det är svårt och att det är livsmedelskrav och allt sådant, men hur kommer det sig att det var möjligt att bygga relativt billigt när man upprustade Norra stadsparken i Rinkeby? Där finns det en vattenkran i ett slutet system. Det går inte att få in vare sig bakterier, sand, fågelbajs, fimpar eller någonting. Man trycker på en knapp, ut rinner vatten och där kan alla fylla sina vattenflaskor.

När jag är ute på stan en hel sommardag räcker det inte att jag tar med mig en liten flaska hemifrån. Jag dricker mycket mer vatten än så, och det ska man faktiskt göra en varm sommardag, Per. Det räcker inte med en liten plastflaska med ljummet vatten, utan jag vill faktiskt fylla på den där vattenflaskan emellanåt.

Det gick i Rinkeby. Kolla kostnaderna! Vad kostade det? Det var trafik- och renhållningsnämnden som tog på sig kostnaden vid upprustningen. Har Per Ankersjö över huvud taget kollat vad den där kranen i Rinkeby kostade?

Anförande nr 196

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag har en viss egenhet, och det är att jag brukar lita på dem som är experter och betalda för att ta reda på saker och ting. De säger att det kostar mellan 50 000 och 100 000 kronor att bygga en sådan här och sedan är det ett antal tiotusentals kronor för att hålla den i drift och hålla den ren och trevlig. Vi får lita på våra tjänstemän som säger det.

Det som Mirja beskriver nu har dessutom kommit till. Det stod ingenting i motionen om att fontänerna skulle utformas enligt den här modellen, utan det handlade om en konstnärstävling. Det stod ingenting om den hygieniska aspekten i de direktiven.

Jag är inte emot dricksvattenfontäner, men jag är inte beredd att prioritera det framför annat angeläget vattenarbete. Det är det jag säger.

Anförande nr 197

R a n a C a r l s t e d t (S): Ordförande, fullmäktige! Det finns ett gammalt talesätt som säger att det inte är särskilt smart att gå över ån efter vatten, och det verkar tämligen onödigt att våra medborgare och turister i staden får dricksvatten från källor i Bergslagen eller de franska Alperna när de är ute på stan, detta när vi har ett så fantastiskt dricksvatten här i Stockholm.

Jag anser att dricksvattenfontäner vore ett välkommet tillskott till det allmänna rummet, och med en eventuell konstnärstävling skulle det kunna innebära en försköning av vår fantastiska stad på samma sätt som jag alltid har upplevt att det är jättetrevligt att faktiskt kunna hitta vatten när man är i Rom eller Venedig. Det är också till stor nytta för alla som törstar här på somrarna.

Jag är medveten om att det här kanske inte direkt är välfärdens kärna, men jag och många med mig tycker att vi kan unna stockholmare och våra besökare mer av välfärdens frukt än bara kärnan.

Bifall till motionen!

Anförande nr 198

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag håller med Rana om att vi ska vara stolta över vårt vatten i Stockholm. Faktum är att den största poängen vi kan göra av det är att när turisterna som du tog upp här kommer till Stockholm kan de mycket riktigt fylla på sina vattenflaskor på hotellrummet med äkta vatten från Stockholm Vatten. Det är ju ett sätt att göra det på.

Sedan vill jag återigen säga att jag inte är emot dricksvattenfontäner, men jag tycker att kostnaden var väldigt hög, och jag tycker att man kan göra massor med annat bra för Stockholms vatten med dessa pengar.

Anförande nr 199

R a n a C a r l s t e d t (S): Jag kan hålla med om att det kan bli höga kostnader, men vad jag förstår är det ingen som har tagit reda på det.

Anförande nr 200

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Folkpartiet är inte heller principiellt emot dricksvattenfontäner, men vi är pragmatiskt emot dem av precis de anledningar som Per Ankersjö drog väldigt förtjänstfullt: I prioriteringsordning och när det

handlar om kostnader känns det väldigt svårt att stå här och vara för dricksvattenfontäner i dag.

Jag tror också att man ska fundera lite på det argumentationsläge som oppositionen har använt sig av när man har svarat på den här motionen. Man hyllar Stockholms vatten även om man i det svar förvaltningen har gett kan läsa att det blir problem med hygien och skadegörelse. Jag frågar mig om det inte måste ses som ganska kontraproduktivt att säga att man vill lansera Stockholms vatten som fantastiskt och fint när man sedan får skadegörelse och hygienproblem runt omkring det.

Sedan har ni andra, oklara lösningar som ni inte vill specificera om att möjligtvis ta in någon Macpersonal som designar det hela. Det verkar i och för sig kul, men det blir förmodligen också ganska dyrt.

Det talas även om mänskliga rättigheter och vatten. Jag tycker att det är svårt att raljera i den här typen av frågor. Om vi pratar om vatten som en mänsklig rättighet, om vi pratar om att det finns stockholmare, exempelvis personer som är hemlösa, som har svårt att komma åt rent dricksvatten, då borde vi ta det här på mycket större allvar än om det är så att vi tror att människor törstar ihjäl för att just de här dricksfontänerna inte finns där ute. Då borde vi ta den här frågan på mycket, mycket större allvar än att raljera kring det i motionssvaren, och då borde vi dessutom titta på mycket allvarliga frågor när det gäller hygien för de personer som behöver det på det allvarliga sättet.

Jag måste säga att det som förvånar mig mest i den starka argumentationen för att det här på något sätt skulle ersätta flaskvattnet är att ni inte har några belegg för det. I förra fullmäktige räknade jag flaskorna med vatten som fanns på bänkarna. Det har jag gjort i dag också. Det ser lite annorlunda ut. Förra gången var det 5-5. Den här gången har vi bara en flaska på den ena sidan och innan ni började plocka bort flaskorna för en liten stund sedan var det fyra stycken på den andra sidan.

Det är väl ingen som tror att det ersätter något. Det handlar inte bara om att man vill ha en liten fin smak eller kolsyra. Tänk er en picknickpark där familjer står på tur för att gå och sörpla lite vatten under den tid man picknickar! Folk vill ha vatten att bära med sig. Om inte ens ni som sitter här inne i dag väljer att använda den dricksvattenfontänen som vi faktiskt har här som är väldigt hygienisk och omsorgsfullt planerad, varför tror ni då att någon annan skulle göra den omprioriteringen? Det har ni inget belegg för, och jag tycker att det är fullt att använda den typen av argumentation.

Av ekonomiska skäl får jag alltså säga nej. Av hygienskal säger jag definitivt nej. För att markera mot en väldigt slarvig och väldigt högljudd argumentation som man inte riktigt kan ta på allvar i det här så måste vi säga nej. Framför allt för att bevara Stockholms rena vatten rent måste man säga nej.

Anförande nr 201

S a r a P e t t i g r e w (MP): Om vi ska räkna vattenflaskor så kan jag förtydliga: Jag har själv en vattenflaska hos mig. Den har jag fyllt på tidigare här i dag. Eftersom det fanns tillgång till vatten att fylla på i den så kunde jag göra det. Ibland kan man

köpa en engångsflaska, och så kan man använda den ganska länge om det finns möjlighet att fylla på den. Det tycker jag är viktigt att poängtera i det här läget.

Jag tänker också så här: Vi kan diskutera kostnader och så vidare. Det vi säger är att vi tror att det här skulle kunna underlätta för stockholmare att göra bra miljöval. Låt oss då snacka om finansieringen, låt oss snacka om lösningarna, men låt oss inte bara avfärda det rakt av.

Anförande nr 202

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Det är väl alldeles utmärkt, men det är ju det vi vill göra när vi svarar på den här motionen. Vi vill säga att det vi och tjänstemännen i staden har tittat på är att det blir för dyrt. Du hänvisar till att vi ska ha någon form av Macdesign och jämförde med I pads och så. Invånarna skulle säkert tycka att det var jättefint om vi hade någon ståtlig, vit, äppelbaserad form, men i grund och botten handlar det om att människor inte gör de val som ni tror att de ska göra därför att det finns så stora hygien- och skadeproblem med detta. Det har funnits tidigare, det har vi lärt tidigare, men ni har inte föreslagit att man ska ändra på det.

Jag är jätteglad att du fyller på din vattenflaska, men någon gång köpte du den och så väldiskad ser den inte ut att etiketten är försvunnen, så det var kanske inte så jättelänge sedan.

Anförande nr 203

M i r j a R ä i h ä (S): Jag har också en vattenflaska. Det står Kommunal på den, så den är inte köpt. Den har inte innehållit någonting. Det är en tomflaska.

Jag tycker att det är lite märkligt att Frida Johansson Metso anklagar oss för slarvig argumentation när det gäller det här, för det var faktiskt under min tid som trafiknämnden införde den här vattenkranen till exempel i Rinkeby. Det är ett slutet, hygieniskt system där det inte går att stoppa in skräp och där fåglarna inte kan komma in och förorena och där det inte går att stoppa in någonting över huvud taget. Jag tror mig också ha så pass mycket kunskap om mikrobiologi att när jag pratar om ett slutet och hygieniskt system så vet jag vad jag pratar om. Det är inget slarv.

Däremot argumenterar Frida Johansson Metso väldigt slarvigt när hon pratar om de gammaldags vattenfontänerna som var som skålar med en liten stråle i mitten och som kunde användas som fågeltoalett. Där är skillnaden i vår argumentation. Du får ta till hur mycket brösttoner som helst, men slarvigheten står du för just nu.

Anförande nr 204

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag vill väldigt gärna ta det här på allvar eftersom jag inte principiellt är emot vattenfontäner utan tycker att det är en bra idé.

Problemet är att du med din vattenflaska visar att människor inte gör de val som ni vill att de ska göra. Ni säger att det är ett miljöproblem med flaskvatten och att det

kan ersättas med det ni föreslår – men sedan bär du själv med dig vatten för att du tycker att det är så viktigt med portabelt vatten.

I grund och botten är det inte jag som är slarvig här, för motionen som ni stöder och som ni har skrivit och som ni i så fall själva har slarvat med handlar om den utformning som fanns tidigare och inte om de vattenkranar som Mirja Räihä nu vill lägga till lite fint bakvägen.

§ 25 Motion om skydd för Järvafältet (utl. 2011:133)

Anförande nr 205

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Ordförande, fullmäktige! Jag har inte pratat med Michael Arthursson, men jag skulle förmoda att jag å hans vägnar ska tacka för svaret på denna motion som skrevs för 14 år sedan och yrka bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 206

A w a d H e r s i (MP): Järvafältet är en av Stockholms gröna kilar, ett mycket vackert fält. Jag var där i morse och kände mig väldigt trygg i att ta min första runda där.

Men Järvafältet utsätts också för ganska många utmaningar. Järvafältet är inte bara en angelägenhet för Stockholm utan också för många andra gränskommuner, och just därför är det viktigt att man skyndsamt och omgående påbörjar samplanering med dessa kommuner för att kunna ge Järvafältet ett gott skydd.

Jag har en fråga till Centerpartiet: Tycker Centerpartiet och borgarrådet Per Ankersjö att Järvafältet har ett gott skydd? Tycker Centerpartiet när man planerar Förbifart Stockholm och breder ut E18 att Järvafältet har ett gott skydd?

Järvafältet är ett viktigt rekreationsområde för de kringboende och ska därför förvaltas varsamt. Den senaste Järvdialogen visar att boende vid Järvafältet uppskattar de naturvärden som Järvafältet erbjuder i en redan högt exploaterad stadsdel. Förbifart Stockholm är det största hotet men också E18 som man har brett ut. Vi har sagt att man ska lägga den i en tunnel under fältet, men det har majoriteten sagt nej till.

Hotet mot Järvafältet handlar väldigt mycket om det buller och de avgaser som kommer från trafiken. Därför yrkar jag bifall till det utdelade yrkandet.

Anförande nr 207

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag fick en direkt fråga om jag och Centerpartiet tycker att Järvafältet har ett bra skydd. Svaret på den frågan är ja. Det har ju faktiskt, efter att den här motionen skrevs, blivit ett kulturresevat i området. För inte länge sedan var miljöförvaltningen och andra förvaltningar väldigt upptagna med att titta på just planerna på Förbifart Stockholm som Awad Hersi nämner. Man har lagt ned ett enormt och mycket rigoröst arbete för att titta på hur man kan bygga Förbifart Stockholm och ändå skydda naturen runt omkring. Det arbetet har jag stor respekt för.

När det handlar om Centerpartiet och Järvafältet kan jag säga att det har runnit en del vatten under broarna under 14 år, och jag skulle nog kunna säga att vi har stått i den här talarstolen för flera år sedan och lagt förslag om att man ska bygga badanläggningar på Järvafältet. Jag tror att det finns mycket att göra för att utveckla Järvafältet

och ändå behålla dess naturkvaliteter, men med tre sekunder kvar hinner jag inte utveckla det närmare. Men det finns mycket att diskutera kring det.

Anförande nr 208

A w a d H e r s i (MP): Det är bra att borgarrådet Ankersjö nämner att man har gjort kulturresevat. Jag kan upplysa honom om att det var när Miljöpartiet var i majoritet med S och V som man inrättade resevatet.

Per Ankersjö är väldigt tydligt i sitt svar om mer exploatering av fältet. Det är bra att du är tydlig, men människorna som bor där har flera gånger sagt att det ska inte exploateras mer. Jag tycker att det är bra att man känner till det.

Anförande nr 209

S t e l l a n H a m r i n (V): År 1998 tyckte Centern att de gröna kilarna behövde skyddas. Det hade man helt rätt i. Det kan vi se i dag när majoriteten håller på att förstöra just de gröna kilarna runt om i staden. Under förevändning av att skapa samband mellan stadsdelarna bryter man sönder kilarna, både vid Skarpnäck, Farsta och Hägersten och framför allt på Järvafältet.

Det här ställningstagandet är viktigt, för byggande av trafik är väldigt svårt när man samtidigt ska bevara grönområden. Efter 14 år tycks Centern alltså ha gjort sitt val. Man har valt byggandet av trafik på Järvafältet, just det som man 1998 ville skydda. Centerns egen motion har alltså i praktiken avslagits av partiets egen politik.

Det som händer just på Järvafältet är ändå allra värst. Det är dessutom en diskriminering av de boende just vid Järva. För att spara några ynka hundra miljoner lät man E18 gå i ytläge när man i stället kunde ha lagt den i tunnel. Man förstör därmed stora ytor som rekreationsområden. När man nu planerar den så kallade Förbifarten blir man övertydlig. Vid miljonvillorna längs södra Mälaren, på Kungshatt och på kungens Lovö, där bygger man tunnlar, och vid Hässelbys villor bygger man tunnlar. Men bland alla låginkomsttagare vid Järvafältet, där och bara där, ska vägen gå i ytläge. Det är ett klart uttryck för hur majoriteten värdesätter sina invånare på Järvafältet. Men nu har man gjort sitt val, och det ska bli en stor trafikapparat.

För 14 år sedan var Järvafältet viktigt. Det tycks det inte vara i lika hög grad längre.

Regina Kevius sade på förra mötet: Att vara politiker är att välja och att inte följa dem som skriker högst. Runt Järvafältet bor många människor, och de skrek verkligen inte högt. Men det hjälpte inte det heller, för nu ska Järvafältet bli en trafikplats för ökad biltrafik och det i en tid när trafiken måste minska.

Centern tycks ha gjort sitt val. De valde bilism före grönområden på Järvafältet och kanske på många andra håll.

Anförande nr 210

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Stellan Hamrin står här och berättar att det vi i majoriteten gör är att bygga igen grönområden. Vad vi faktiskt gör i majoriteten är

att vi har fattat beslut om att börja projektera och till slut inrätta tre nya naturreservat i Stockholms stad. Det tycker jag inte rimmar så bra med det Stellan Hamrin står här och säger. Vi har pekat ut en hel del områden som vi inte ska bebygga utan som ska bevaras för framtiden för dess naturvärden.

Stellan Hamrin säger också att det verkar som att Centerpartiet vill gå i bräsch för att bygga igen Järvafältet. Så är det inte. Det jag sade i repliken till föregående talare var att vi vill utveckla Järvafältet. Det är också det majoriteten gör. Runt Järvafältet investeras just nu massor med pengar i Järvalyftet. Man gör en tryggare och bättre stadsmiljö, och jag tycker också att Järvafältet bör vara med i detta, inte minst när det gäller att skapa möjligheter att ta sig mellan stadsdelarna och att skapa goda rekreativmöjligheter på Järvafältet. Det innebär att förädla och utveckla Järvafältet, inte att bygga igen det.

Anförande nr 211

S t e l l a n H a m r i n (V): Det är glädjande att man nu vill bilda naturreservat. Det kanske beror på att Centern har kommit in i regeringen. De här naturreservaten pekade vi ut, jag tror det var för sex sju år sedan, och hade vi varit kvar hade de varit naturreservat vid det här laget, både de tre ni har föreslagit och några till.

Visst, ni vill utveckla Järvafältet, det vill säga det som är kvar av Järvafältet. Det hjälper vi gärna till med, men det är ändå så att väldigt mycket har förstörts med de planer som finns och ännu mer kommer att förstöras om Förbifarten nu skulle bli av. Det är alltså inte så mycket kvar, och effekterna av det här ser man, som jag nämnde nyss, av att Igelbäcken till stor del består av Stockholm Vatten, därför att man har förändrat området så mycket att det inte längre rinner så mycket naturvatten till bäcken. Det är ett ganska tydligt uttryck för hur man har hanterat hela området.

Anförande nr 212

Borgarrådet K e v i u s (M): Mycket har hänt på 14 år, och det är hög tid att vi besvarar den här motionen. Jag kan berätta att jag bodde i Tensta mina första år. Sedan bodde jag i Husby. I nio år har jag bott runt Järvafältet, och jag har många fina minnen där jag har promenerat just över Järvafältet. Än i dag är det väldigt många människor som uppskattar just Järvafältet.

Vad är det då som har hänt på 14 år? Igelbäckens kulturresevat har inrättats. I Tensta hölls en bomässa 2006. Vägprojekt E18 Hjulsta-Kista är på väg att förverkligas, och kring Kista byggs ett nytt gatunät, för att bara nämna några exempel.

I Stockholms nya översiktsplan, Promenadstaden, har man fastställt att gröna kilar ska bevaras, men också att vissa av dem, som Järvafältet, ska få bättre samband med bebyggelsen så att grönområdenas åtskiljande effekter minskar.

Det är nämligen väldigt viktigt att man på ett tryggt och säkert sätt ska kunna röra sig på Järvafältet. Hela promenadstadstänket är ju att människor ska kunna promenera på ett tryggt och säkert sätt, året runt, dygnet runt. Dagens Järvafält, vill jag verkligen poängtera, är en viktig grön kil. Det är en tillgång för stadsdelarna runt om, och i

visionsarbetet med Vision Järva 2030 framkom idén i dialog med dem som bor omkring Järvafältet om ett nytt aktivitets- och evenemangsstråk i området med buss-, gång- och cykelvägar som kopplar ihop stadsdelarna.

Det här är väldigt viktigt, och jag vill också understryka att Alliansen kommer att inrätta tre naturreservat – Älvsjöskogen, Årtaskogen och Kyrkhamn. Men jag vill också säga att Järvafältet är skyddat, dels i översiktsplanen, dels som ett kulturresevat i dag, och det tycker vi räcker.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 213

A w a d H e r s i (MP): Det märks, Regina, att det var länge sedan du var ute i Tensta. Jag bor 200 meter från Järvafältet, men jag måste gå runt ungefär 1 200 meter för att komma över till fältet på andra sidan. Det vill säga, det är väldigt mycket stängsel på grund av att man bygger och har byggt där de senaste åren. Om olyckan är framme och Förbifarten blir verklighet kommer människorna därute att uppleva åratals av byggnation. Det buller som man alstrar där och även trafikljus kommer in rakt i vardagsrummet.

Den verklighet Regina Kevius beskriver känns precis som motionären har skrivit i sin motion, att man har förstört väldigt mycket på Järvafältet. Att ha evenemangsstråk på fältet tror jag inte är någon bra idé, för det kommer att öka exploateringen av fältet och det är inte önskvärt.

Anförande nr 214

Borgarrådet K e v i u s (M): Vi tycker väldigt olika vad gäller Förbifarten. Vi tror att den behövs för regionens utveckling, men det är också väldigt viktigt med närheten till parken och att det blir lätt för människor att komma in till Järvafältet. Jag hoppas verkligen att vi kommer att genomföra allt det som står i översiktsplanen: att människor ska kunna promenera till Järvafältet på ett bra sätt och att vi får kopplingar mellan de olika områdena.

Det var för övrigt inte så länge sedan jag var i Tensta, kanske två månader sedan.

Anförande nr 215

S t e l l a n H a m r i n (V): Vi pratade nyss om kommunikationsstrategi, och jag måste säga att det förefaller behövas vad gäller majoriteten för att bringa klarhet i vad man säger.

Regina Kevius säger att Järvafältet är skyddat. Det är ju ett hån mot skyddstanken och mot dem som bor där. Det lilla som är kvar av Järvafältet kanske man ska skydda, men allt som har förstörts och allt som kommer att förstöras av Förbifarten kan man inte göra mycket åt.

Regina Kevius talar också om att bevara gröna kilar och säger sedan att vi ska skapa samband mellan stadens olika delar och låta kilarna brytas sönder av bilvägar. Då är

det faktiskt inga kilar längre. Det blir några små isolerade grönområden som skiljs åt av vägar och bebyggelse. Det går faktiskt lika bra att skapa de här förbindelserna med cykel- och gångstråk i stället för bilvägar, för annars blir det faktiskt inga kilar kvar. Tanken med en kil är att man ska ha en obruten förbindelse från våra naturliga grönområden in i staden. Det förstör ni med de här vägarna.

Anförande nr 216

Borgarrådet K e v i u s (M): Stellan Hamrin, när läste du översiktsplanen? Jag hämtar gärna ett exemplar till dig av översiktsplanen. Där kommer du att se att det finns en väldigt stor grön kil som är Järvafältet, och du kan vara lugn: Det kommer att finnas otroligt mycket grönområden på Järvafältet framöver.

Anförande nr 217

M a r t i n M i c h e l (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det som jag uppfattar att motionärerna, som ju var hela Centerpartigruppen för 13 år sedan, ville säga med den här motionen handlar just om hotet mot de gröna kilarna som då fanns och som var tydliga och hade stråk ända in till staden men som numera är väldigt avhuggna och snuttifierade. Vi riskerar alltså att få naturområden som senare övergår till parker och som senare blir små isolerade parksnuttar kvar som inlemmas i den nya stadsbebyggelsen.

Vi i Miljöpartiet vill naturligtvis gärna se infrastruktur och gator men en attraktiv stadsbebyggelse i den här grönskan. Vi har inget emot exploateringar, men det vi måste prata mer om är varsam och kunnig exploatering så att man tar hänsyn till naturen och grönområdena som ju faktiskt bevisligen omtalats som en av Stockholms stads mest unika attraktioner för omvärlden och naturligtvis också för de boende.

De äldre delarna av tunnelbanan från 50- och 60-talet byggdes egentligen väldigt visionärt. De springer över på väldigt smala och smäckra viadukter, just där det är grönstråk och naturmark, på väldigt många ställen. Så skulle man kunna göra i den framtida exploateringen och bostadsbyggandet: Just där parkområden och grönstråk är som smalast, och de kan vara väldigt smala på vissa ställen, bygger man en viadukt där trafiken kan passera över och gående, cyklister, djur och natur kan passera under. Då skulle det hela kunna fungera och den biologiska mångfalden kan bevaras ända in till de naturområden som finns på Djurgården och i nationalstadsparken.

Vi har en skyldighet också emot naturresurslagen där vi är skyldiga att bevara unika vattenområden och naturområden, just för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. Men risken är alltså stor att vi håller på att snuttifiera det här. Järvafältet är ett tydligt exempel på det med de stora trafikplatser som nu byggs och Förbifarten som planeras på norra sidan av Järvafältet. Här ställs det jättehöga krav på att vi måste samarbeta med grannkommunerna och vara väldigt försiktiga när det gäller nya exploaterade områden så att vi kan väga ihop både de här naturstråken så att de håller ihop även i framtiden med en ny, intressant och attraktiv bostadsbebyggelse.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut som jag hoppas att ni alla har fått utdelat på era bord.

§ 28 Motion om elevernas kunskaper om förtryck och svenska brott mot mänskliga rättigheter (utl. 2011:148)

Anförande nr 218

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, ledamöter! Jag har ingen avvikande uppfattning mot det förslag till beslut som finns, men jag tycker faktiskt att Paul Lappalainen har skrivit en väldigt bra och viktig motion, även om jag inte riktigt delar hans slutsats om vad man borde göra.

Jag instämmer i att det är viktigt att elever i Stockholms skolor får solida kunskaper om brott mot mänskliga rättigheter som utförts i Sverige. Vi har en tendens att se sådant här som har hänt någonstans långt borta bara och för länge sedan, gamla nazistiska krigsbrott, Pol Pot och sådant. Men det har faktiskt hänt en del otrevligheter här hemma också, och det skulle faktiskt inte skada om elever hade ordentliga kunskaper om detta. Det skulle heller inte skada om man undersökte hur det ser ut med det.

Man kan säga att rent formellt och juridiskt så finns det inga brott mot de mänskliga rättigheterna före 1948, för det var då man konstruerade teorin. Men trots allt har det i det här landet utförts saker mot exempelvis romer och samer, och sent ska vi glömma det som utfördes kring tvångssteriliseringarna. På 1930-talet försiggick ett aktivt propagerande i svenska skolor mot att vem som helst inte skulle få fortplanta sig. Man såg med avundsjuka på det tyska skolsystemet och hur det gick till i Tyskland, för det var mycket bättre.

Om det är någon som inte tror på det här kan jag komma med källhänvisningar och till och med ta fram sidhänvisningar om hur det här var.

Även sättet att uppföra sig mot människor som vi numera kallar för funktionsnedsatta var något helt annat för inte så länge sedan. Det kan man minnas med de ord som användes på den tiden: vanföra, ofärdiga, dövstumma, sinnesslöa, förbättringslikt eller oförbättringslikt sinnesslöa, abnorma och mindervärdiga.

Detta är ord som förmodligen skulle ha kunnat användas i en debatt i den här fullmäktigesalen för 80 år sedan utan att någon skulle ha reagerat. Var tid har sina värderingar, och det skadar inte att man påminner sig om att sådant här har försiggått i den här staden, troligtvis även här i fullmäktige, och elever som inte vet något om detta kommer aldrig att begripa den historia som man trots allt måste kunna förstå om man ska kunna förklara hur nationen Sverige har fungerat.

Anförande nr 219

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande, fullmäktige! På samma sätt som det är extremt viktigt att Stockholms ungdomar lär sig mer om historia, om brott mot de mänskliga rättigheterna som försiggått i Sverige och andra delar av världen, lika viktigt är det naturligtvis att alla andra elever runt om i Sverige får dessa kunskaper. Det styrs av läroplaner och av kursplaner i olika ämnen, och det har skett en enorm uppräckning på den fronten på senare år. I dag ingår detta i betydligt större utsträck-

ning än tidigare i våra läroplaner, och det är viktigt att alla Sveriges elever får bättre kunskaper i de här frågorna.

Anförande nr 220

K a j N o r d q u i s t (S): Jag har ingen annan uppfattning än Lotta Edholm i det här fallet, och det var därför jag sade att jag inte har något annat förslag till beslut än det som kommunstyrelsen har tagit. Vi är helt överens om det. Jag ville bara passa på tillfället att peka på det, för vi glömmer bort det. Vi har ibland en tendens att vara väldigt duktiga. I den här skriften som jag visserligen inte tror på men som det finns en del bra uttryck i står det där om bjälken i det egna ögat. Det är ett ganska bra uttryck. Det är lätt att se felet hos andra men inte hos sig själv.